

Tjugofem gravar vid Bottnaryds kyrka

Arkeologisk undersökning inför ombyggnation av vapenhuset i den västra delen av Bottnaryds kyrka, delvis inom den äldre kyrkogården. Bottnaryds socken, Jönköpings kommun i Jönköpings län.

Tjugofem gravar vid Bottnaryds kyrka

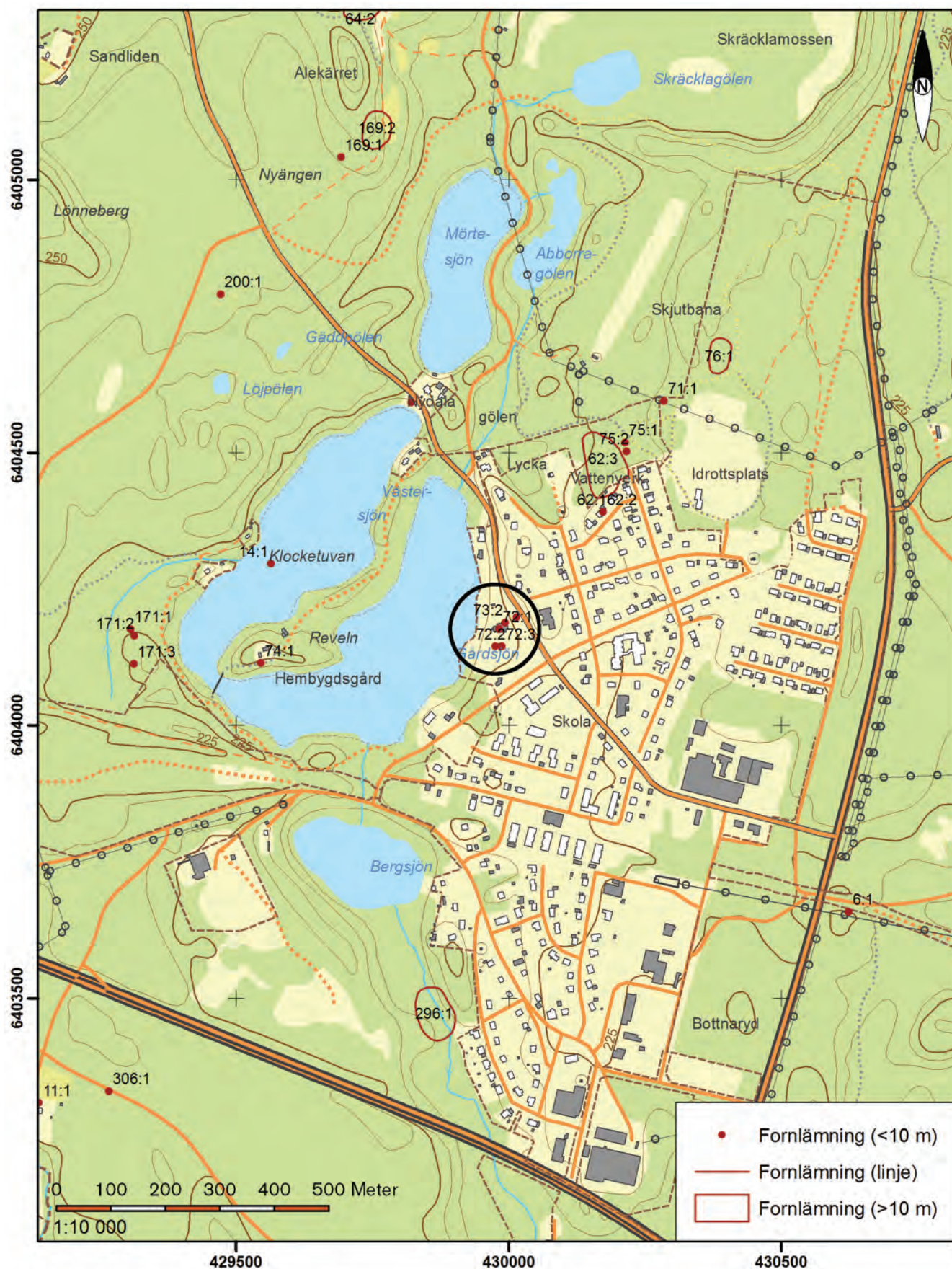
Arkeologisk undersökning inför ombyggnation av vapenhuset i den västra delen av Bottnaryds kyrka, delvis inom den äldre kyrkogården. Bottnaryds socken, Jönköpings kommun i Jönköpings län.

Innehåll

Inledning.....	5
Målsättning och metod	5
Fornlämnings- och kulturmiljö.....	5
Tidigare undersökningar.....	6
Undersökningen.....	6
Resultat.....	8
Gravarna.....	8
Mynt.....	10
Karonsmynt	11
Armställningar.....	11
Kistor.....	15
Fynd	15
Sammanfattning.....	16
Administrativa uppgifter.....	17
Referenser.....	18
Tryckta källor	18
Arkiv.....	18

Bilagor

- Bilaga 1. Fyndlista
- Bilaga 2. Anläggningslista. Gravar
- Bilaga 3. Osteologisk analys. Rapport 2013:7. Petter Nyberg

FIGUR 1. Utdrag ur ekonomiska kartans blad 64 E0dN. Undersökningsområdet markerat med en svart cirkel. Skala 1:10 000.

Inledning

Hösten 2012 utförde Jönköpings läns museum dels en antikvarisk medverkan, i form av schaktövervakning samt en särskild arkeologisk undersökning inför ombyggnation av vapenhuset i den västra delen av Bottnaryds kyrka. Undersökningen omfattade ca 70 m². Den antikvariska schaktövervakningen, JLM dnr 317/09, utfördes under perioden 2012-08-14–2012-08-15. Den särskilda undersökningen, JLM dnr 213/2012, utfördes under perioden 2012-09-03–2012-09-14. Fält- och rapportansvarig var Susanne Haltiner Nordström. Beställare var Norra Mo församling i Bottnaryd.

Målsättning och metod

Målsättningen för den antikvariska medverkan var att se i vilken mån arbetsområdet berörde några äldre gravar och hur många som eventuellt skulle behövas tas bort. Schaktningarna utfördes med en mindre gravmaskin ner till ett djup av 1,2 meter under nuvarande marknivå i den västra delen av undersökningsområdet. Där fanns endast ett fåtal 1800-tals gravar som kunde ligga kvar. Närmast den västra kyrkväggen framkom ett antal gravar med skelett in situ som fortsatte in under kyrkobyggnaden. Ett område på ca 20 m², gick vidare till en särskild arkeologisk undersökning. Den särskilda undersökningens målsättning var att dokumentera och ta bort alla begravningar, vilka uppskattades till ca 10 stycken. En osteolog från Östergötlands museum deltog i fält för att ta upp skeletten och för att göra analyser på dessa. Frågeställningar som ställdes i analysen var bland annat när denna del av kyrkogården var i bruk. Vidare skulle kön, ålder och eventuella sjukdommar studeras samt dessutom gravtraditioner. Prover för ¹⁴C-datering insamlades.

Fornlämnings- och kulturmiljö

Kyrkan, som ligger vackert intill Gårdssjön i Bottnaryd, byggdes direkt efter att den medeltida kyrkan revs 1666. Kyrkan uppfördes i timmer med en korsform och kläddes utvändigt med liggande panel av brädor.

Kyrkorummet är dekorerat med omfattande vägg- och takmålningar som numera ger kyrkan ett mörkt intryck. De vackra målningarna utfördes av kyrkomålaren Anders Falck från Bogesund (Ulricehamn) åren 1693–1695. Den södra väggen innehåller bilder ur Gamla Testamentet och mot norr från Nya Testamentet. I taket är Yttersta Domen framställd. Ett senare tillägg gjordes 1734 av konstnären Johan Kinnerus från Jönköping med en fris längs taket. Kyrkans gamla sakristia som byggdes under medeltiden, låg utmed den norra sidan av kyrkan. Sakristian revs vid en stor renovering under åren 1886–1890 och ersattes med en ny på samma

FIGUR 2. De äldsta kända bilderna av Bottnaryds kyrka är två pennteckningar gjorda någon vid mitten av 1800-talet, troligen av P A Sävje. Här ser vi kyrkan som den såg ut före Helgo Zettervalls restaurering på 1880-talet, sannolikt tämligen oförändrad sedan byggnadstiden. Den högra teckningen visar västgaveln med den enkla farstukvisten med bräddtak. ATA.

FIGUR 3. Bottnaryds kyrkas västgavel innan ombyggnationen påbörjades.

FIGUR 4. Bottnaryds kyrkan från sydväst. Undersökningsområdet låg vid den västra väggen, intill den blå preningen som skyddar den rivna ingången till vänster i bild.

plats. Det är oklart var exakt den äldre medeltida kyrkan har legat, men uppgifter om att den låg norr om den nuvarande förekommer.

Tidigare undersökningar

Ingen arkeologisk undersökning har tidigare gjorts inom kyrkan eller kyrkogården. Det finns muntliga uppgifter om att gravar påträffats vid byggandet av det äldre pannrummet, i källaren under vindfånget. Det uppfördes 1932 och revs inför den aktuella byggnationen, se FIGUR 2 OCH 3. Uppgifter finns även om att mynt eller annan metall ska ha påträffats intill eller på skeletten.

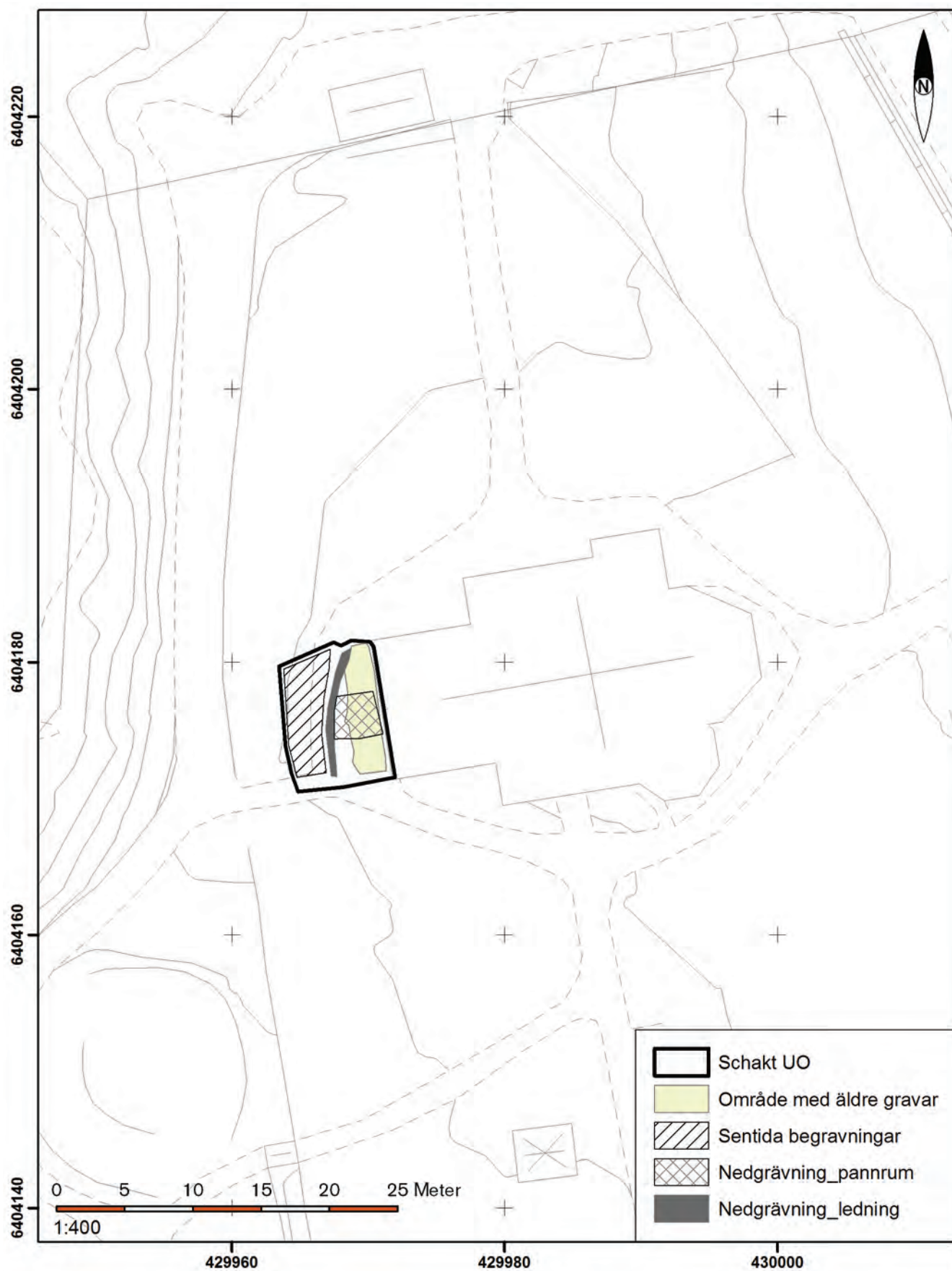
FIGUR 5. Västgaveln och gropan där undersökningsområdet låg.

Förundersökningen

Hösten 2012 utförde Jönköpings läns museum arkeologisk förundersökning i form av schaktövervakning inför ombyggnationen av vapenhuset i den västra delen av Bottnaryds kyrka (FIGUR 4 OCH 5). Vindfånget och den befintliga källaren skulle byggas ut med ca 50 m².

Vid schaktövervakningen framkom ett antal intakta begravningar i den östra delen av schaktet. Dessa fortsatte in under den befintliga kyrkobyggnaden. Området som togs i anspråk av den särskilda arkeologiska undersökningen var 20 m². Fyra begravningar framkom i den norra delen, två där endast kraniet kunde tas fram. Resten av kropparna låg kvar under nuvarande kyrkan (gravarna 1–4, se FIGUR 9).

Ett sätt att datera skeletten är att notera hur armarna är placerade – längs med kroppen (A-läge), händerna in över bäckenet (B-läge), händerna på magen (C-läge), händerna på bröstet (D-läge). Rak armställning där armarna ligger längs med kroppen dominerar under tidig medeltid, händerna in över bäckenet är vanligast under

FIGUR 6. Översiktsplan Bottnaryds kyrka och undersökningsområdet. Skala 1:400.

FIGUR 7. Undersökningsområdet med grav 24 i förgrunden. Den borttagna källaren med pannrummet låg vid öppningen där presenning och träskiva står.

1200-1300-tal, typ C och D är vanligast under 1400-1500-talen. Det finns också förslag på ytterligare typer av armpositioner. Under 1600-1700-tal förekommer flera av varianterna parallellt (Jonsson 2009, s 32f och Arcini & Tagesson 2005, s 298f).

En individ dokumenterades ner till midjehöjd och visade sig ha armarna i D-läge. Den fjärde kroppen kunde dokumenteras ner till knäskålarna och hade armarna i C-position. Dessa skelett har inte tagits med i den osteologiska analysen, utan bara dokumenterats med inmätning och fotografier. Kranium nr 3, se FIGUR 11, har haft ett föremål av metall under huvudet som färgat kraniet grönt och bevarat både hår och rester efter svepningen. Något föremål fanns dock inte graven. Begravningarna hörde alltså till den medeltida kyrkan vilket medförde att en slutundersökning behövde utföras för att dokumentera och ta bort de begravingar som låg intill den västra väggen innan den planerade byggnationen kunde utföras.

Resultat

Gravarna

Vid slutundersökningen påträffades sammanlagt 25 skelett in situ, se FIGUR 6-9. Alla låg i öst-västlig riktning. I den norra delen av schaktet var individerna tydligast begravda innan den nuvarande kyrkobyggnaden uppfördes. Av tre begravingar syntes bara huvudändan och en mindre del av kroppen, resten låg under kyrkan. De fyra första påträffade begravingarna (Grav 1-4) medtogs inte vid den osteologiska analysen. Ett antal kranium och spridda ben låg i sekundära lägen, de hade flyttats runt vid ledningsdragningar, senare begravingar och byggandet av pannrummet och medtogs inte heller i den osteologiska analysen.

FIGUR 8. Gravarna 12-16 i den södra delen av schaktet.

FIGUR 9. Karta över undersökningsområdet med de påträffade gravarna markerade som gröna streck.

FIGUR 10. Gravarna 17-16 i den mellersta delen av undersökningen

FIGUR 11. Fotografi på kraniet i grav 3 med det bevarade håret och det grönfärgade området som uppkommit av ett metallföremålet som lagts ner i kistan/svepningen. Föremålet hade ej bevarats på annat sätt än att spåren fanns kvar.

FIGUR 12. Grav 15, man med ett mynt i munnen som färgat käken och tänderna gröna.

Den osteologiska analysen omfattade 19 individer och utfördes av Petter Nyberg, Östergötlands museum (BILAGA 3). Arton av dessa kunde säkert könsidentifieras varav tio kvinnor och åtta män, en gick inte alls att bestämma. Endast vuxna individer påträffades. Åldersspannet för kvinnorna var 20–65 år och bland männen 25–50 år. Medelkroppslängden var för män ca 171 cm och för kvinnor ca 160 cm.

Individer med hög dödsålder hade förlorat de flesta av sina tänder innan livets slut men även de yngre uppvisade tandlossning och stora angrepp av karies. Kvinnan i grav 5 har i en av framtänderna ett svagt konkavt slitage som tyder på att hon ägnat sig åt någon aktivitet där hon använt framtanden. Den unga kvinnan i grav 7 hade en varbildning i käkbenet, som troligen kommit via en genom karies förstörd tandkrona, och orsakat kronisk inflammation. Mannen i grav 15 hade en märklig käke. Vid analysen verkade den övre och den undre ej höra ihop och ett ovanligt slitage hade endast drabbat tänderna i den övre käken, se BILAGA 3.

Många hade ledförändringar av olika slag. Särskilt så kallade Schmorls noder förekom frekvent. Detta är en skada på de stora ledytorna som uppkommer när den geléartade vätskan i broskdiskarna, partiellt trycks i kotkroppen, vilket resulterar i en eller flera mindre gropar. Skadan uppstår efter kraftigt axial belastning eller tryck på kotorna. Flera orsaker som trauma, infektioner eller andra sjukdomar kan ha lett till att broskdiskarna i ryggen försvagats (se BILAGA 3). En av individerna uppvisade också tecken på långt gången ankyloserande spondylit (Brechtterews sjukdom). Detta var en kvinna i grav 17 vars stora delar av ryggraden hade fusionerat ihop fullständigt eller delvis. Även revbenen hade fusionerat ihop med kotorna och korsbenet med höftbenet. Kvinnan uppvisade även kraftiga ledförändringar av reumatisk karaktär i höftleden och axellederna. Karakteristiskt för denna sjukdom är förbening mellan leder och ligament. Rörligheten kan helt upphöra i ryggraden. Sjukdomen kan även angripa andra organ och de vanligaste är ögon, hjärta, lungor och njurar. Ungefär en fjärdedel av alla personer med Brechtterews sjukdom får inflammation i ögats iris, så kallad regnbågshinneinflammation. Kvinnan hade även en stor vertikal benflik, en så kallad exostos, på höger överarmsben. Ofta uppkommer de ur en förgående benhinneinflammation, inte sällan orsakad av yttre våld.

Mynt

I sex av gravarna påträffades metall intill eller i kraniet (grav 4, 5, 12, 15, 17 och 19). I fyra fall handlade det om mynt som lagts i munnen och i två fall metall i någon form som låg vid munnen (se FIGUR 11–13). Tyvärr så var alla dessa i så dåligt skick att en konservering ej var befogad. Av storleken att döma handlar det i myntens fall om Kristinamynt eller hursomhelst, ett mynt i samma storlek.

Mynten skulle i så fall datera gravarna till mitten av 1600-talet. Kristina regerade mellan 1644–1654. Den medeltida kyrkan revs 1666, varefter den nya uppfördes direkt efteråt. Fem av de myntförande gravarna har kunnat könsbestämmas och det handlar om fyra kvinnor och en man som fått med sig mynt i graven.

Karonsmynt

Enligt grekisk mytologi roddes de döda till dödsriket, Hades, över floden Styx. Vid överfärden skulle man ge färjkarlen Karon ett litet silvermynt som betalning. Ett sådant mynt, en obol, lades därför i den dödes mun. Denna sedvänja var mycket utbredd och är dokumenterad i hela Europa, men även i en del av Främre Orienten från förhistorisk tid likväl som historisk (kristen) tid. Inte sällan har den döde fått ett mynt med sig i kistan, bland annat i munnen, men också på ögonen eller i handen (www.ne.se 2013-04-10).

FIGUR 13. Tabell över de undersökta gravarna.

Grav	Kön	Ålder	Skelett	Läge	Armställning	Fynd
1			Övre halvan	N-delen, delvis under kyrkan, intill 7 o 24.	D	
2			Endast kranium	Norra delen under kyrkan, intill 3 och 6		
3			Kranium, ryggkotor	Norra delen under kyrkan, intill 2 och 22		Textil/hår
4			Nästan intakt	Norra delen under kyrkan, intill 8 och 9.	C	F1, mynt? i munnen, spik
5	K	25-40 år	Nästan intakt	Norra delen, intill 6 och 23.	C	F2, mynt vid munnen, textil
6	K	25-30 år	Nästan intakt	Norra delen, intill 5 och 22.	C	Spik
7	K	20-25 år	Övre halvan av kroppen	Norra delen, intill 1 och 8.	C	
8		under 17 år	Saknar övre vänstra halvan	Norra delen, intill 4 och 7.	C	
9	K	40-44 år	- "-	Norra delen, intill 4 och 10		
10	K	25-30 år	Undre halvan	Norra delen, intill 9 och 11.	C	
11	M	35-39 år	Vänster arm och lårben	Norra delen i schaktkant, intill 10.	C	
12	K	49-63	Saknar vänster ben	Södra delen, intill 13 och 16.	D	F3, mynt vid huvudet, textil
13	M	40-50 år	Nästan intakt, ej nedre benen	Södra delen, intill 12 och 25.	D	
14	M	30-34 år	Saknar småben och fötter	Spödra delen, intill 15 och 25.	D	
15	M	25-27 år	Ben från knäna under kyrkan	Södra delen vid schaktkant, intill 14.	D	F6, mynt i munnen
16	M?	under 50 år	Endast delar av de kraftigaste benen	Södra delen vid vägg till panrummet, intill 12		
17	K	40-65 år	Saknar kranium och revben	Mellersta delen, intill 19.	D?	F4, mynt i munnen, spik
18	M	45-49 år	Saknar delen av mittenpartiet	Mellersta delen, intill 19		Spik
19	K	50-60 år	Saknar större delen av benen	Mellersta delen, intill 17 och 18.	D	F5, mynt i munnen, spikar
20			Endast ett kranium	Mellersta delen, i störningen av vägg		
21	K	31-65 år	Saknar delen av mittpartiet	Mellersta delen, vid vägg, intill 18 och 22		
22	M?	35-45 år	Saknar underben och mittenpartiet	Norra delen vid vägg, intill 21 och 6		Spik
23	M?	under 50 år	Endast kranium	Norra delen, intill kyrkväggen		
24	K	35-60 år	Nästan intakt	Norra delen, intill 1 och 23.	D	
25			Nästan intakt	Södra delen, intill 13 och 14.	D	Trä

FIGUR 14. Armställning C i gravarna 5 och 6.

Mynt har lagts i kristna gravar över stora delar av Europa ända in i modern tid. I vissa trakter i England las ett mynt i munnen på de döda under 1600-talet. Myntet var en betalning till sankte Per för att komma till himmelriket. Bönderna i Småland, närmare bestämt i Västbo härad, hade den traditionen under 1700-talet och det förekom även på andra håll i Småland. I Estland har seden fortsatt in i 1800-talet och i Tyskland ända till början av 1900-talet (Lindstedt 1997).

Vid en undersökning av en övergiven kyrkogård i Ekshärad, Värmland, påträffades 98 mer eller mindre intakta gravar. I fem av dessa framkom mynt, fyra av dem låg i kistan och i en grav fanns både ett mynt i kistan och ett ovanpå locket till kistan. Ett av mynten var av silver resten av koppar. Kyrkan var i bruk från slutet av 1400-talet/början av 1500-talet och övergavs när den nya kyrkan stod färdig 1688, alltså under ungefär samma period som den här aktuella delen av kyrkogården i Bottnaryd. Merparten av gravarna innehöll män så tydligen har kyrkogården varit könssegregerad (Olsson 2002), vilken inte den undersökta delen av kyrkogården i Bottnaryd tyckt ha varit.

Mynt i gravar förekom även på kyrkogården tillhörande Linköpings domkyrka. Där undersöktes 562 gravar och i 18 av dessa har mynt påträffats. Dock är antalet gravar med mynt lite svårtolkat. Dessutom saknas uppgifter om var i graven dessa mynt påträffats. Mynten har daterats från 1379 till 1800-tal med en tyngdpunkt under 1600-talet (Tagesson och Westerlund 2004).

Vid den arkeologiska undersökningen i Slottskapellet i Jönköping 1989–1990 dokumenterades också tre gravar där det förekom mynt i anslutning till mun/kranium. Två av mynten är från Ulrika Eleonoras tid med årtal 1719–1720. Ytterligare några mynt påträffades i gravfyllningen. Gravarna har daterats till 1600- 1700-tal (Pettersson 1994).

FIGUR 15. Armställning D i gravarna 12 och 13.

Gravarna i Bottnaryd med ett Karonsmynt följer alltså den efterreformatoriska traditionen som bland annat fanns utbredd i Småland och här har man valt att oftast placera myntet i själva munhålan även om en av gravarna har ett mynt (Fnr 12) liggande under huvudet.

Armställningar

Ett sätt att datera skeletten är att notera hur armarna är placerade – längs med kroppen (A-läge), händerna in över bäckenet (B-läge), händerna på magen (C-läge), händerna på bröstet (D-läge). Det finns också förslag på ytterligare typer av armpositioner. Under 1600-1700-tal förekommer flera av varianterna parallellt (Jonsson 2009, s 32f och Arcini & Tagesson 2005, s 298f).

I över hälften av gravarna, 15 stycken, har positionen på armarna gått att se. Övervägande har armarna lagts med händerna på bröstet (läge D,) åtta stycken. Av denna typ finns möjligen en variant där underarmarna är i det närmaste parallella med överarmarna och händerna vilar på axlarna (Grav 17, se FIGUR 16.) Sex gravar hade armarna i vinkel och händerna på magen (läge C). I tio av fallen har armställningen varit ottydlig eller så har armarna inte varit bevarade.

Armställningar på de begravda individerna från vikingatid/tidig medeltid och framåt har sedan tidigare indelats i fyra olika typer med benämningarna A–D:

A: Armarna utmed kroppen är vanligt under tidig medeltid, perioden 1000–1250-tal.

B: Armarna vinklade över bälten där händerna är vilande på bäckenet brukar dateras till 1275–1350.

C: Armarna vinklade i 90 grader, där händerna vilar på bälten, dateras till perioden 1350–1450-tal, se FIGUR 14.

D: Armarna är vinklade upp mot bröstet, där händerna vilar på bröstet mot hakan. Händerna kan vara knäppta. De dateras till perioden 1450-tal och fram till reformationen, det vill säga 1520-tal (Arcini & Menander 2012), se FIGUR 15.

E: En variant på B, där enbart händerna är invikta över höftbenet, finns dokumenterad vid en undersökning vid Linköpings domkyrka (Arcini & Tagesson 2008, s 288; se även Jonsson 2009, s 34).

I Bottnaryd fanns en grav med en lite udda armställning, där underarmarna var i det närmaste parallella med överarmarna och händerna låg på axlarna. Det handlar troligen om att armar och händer lagts i position D, där händerna sedan har fallit utåt vid själva gravläggningen. Denna grav, nr 17, fanns i den mellersta delen av schaktet och individen har fått ett mynt i munnen som i storlek, innan konservering, ser ut som ett Kristinamynt, alltså från perioden 1632–1654.

De gravar där den gravlagde har armarna i position C ligger alla i den norra delen av schaktet. Där är också flest gravar delvis dolda under den nuvarande kyrkan. Det är alltså de äldsta gravarna vilket även bekräftas genom armställningen. Begravningarna i det

FIGUR 16. Osteolog Petter Nyberg som är i färd med att ta fram skelett och den lite speciella armställningen i grav 17.

FIGUR 17. Trärester efter en kista på lårben i grav 18.

området har skett i åtminstone två lager. De som påträffades längst upp framkom på ett djup av 0,60 meter. Endast kraniet framkom på två individer (grav 2 och 3), kraniet och ner till midjan på den tredje (grav 23) och den fjärde individen ner till knäskålarna (grav 1). Ytterligare elva individer konstaterades inom den norra delen, ett område på ca 3×2 meter. De fyra längst i norr (grav 8, 9 10 och 11) hade fått huvudena bortschaktade genom ett ledningsschakt. Begravningarna har legat tätt, men äldre begravingar har bara makats undan lite för att bereda nästa kista plats. Höjdskillnaderna mellan den högst upp belägna graven och den lägsta begravingen var ca 0,4 meter.

Av de 15 hela eller delar av individer som fanns i den norra delen låg sex stycken i position C, två i D och sju saknade bevarade armar. Merparten kan alltså dateras med hjälp av armställningen till perioden 1350–1450-tal. Nu är det osäkert när den medeltida kyrkan uppfördes i Bottnaryd, men en möjlig datering av de aktuella begravingarna kan ändå vara 1400-tal. Position D som ska vara av yngre datum, från 1450-tal fram till reformationen, fanns i grav 1 och 24. Inom detta område fanns inga mynt placerade i munnen vilket också möjligen talar för en tidig datering.

I mitten av undersökningsområdet har den äldre källaren med pannrum stått. Det byggdes ut 1932 och vid det tillfället påträffades ett okänt antal skelett. Det finns uppgifter om att även då framkom det mynt, men dessa uppgifter är tyvärr bara hörsägen. Att det funnits begravingar som försvunnit är helt klart eftersom det även framkom gravar under grunden till källaren. Tre stycken mer eller mindre kompletta begravingar påträffades (grav 17, 18 och 19). Där fanns även ben och kranium som låg ur läge. Grav 17–19 tillhör typ D. De har alla begravts i kistor och både träfragment och spikar hittades. I grav 19 fanns ett mynt placerat i munnen.

Söder om källaren låg ytterligare sex gravar (grav 12–16 och 25). Även där fanns äldre begravingar som man hade flyttat på. De ben som inte kunde knytas till en grav samlades ihop utan analys. Flera av individerna fortsatte in under den nuvarande kyrkans grund och dessa ben lämnades kvar på plats. Även där har de begravts tätt och grav 12 har tolkats som yngre än grav 16 och 13, som blivit påverkade av den senare begravingen. Kraniet i grav nummer 12 hade ett mynt i munnen och rester efter kistan fanns bevarat ovan på lårben och bäcken. Ytterligare två gravar hade mynt i munnen (grav 13 och 25). Sex av de gravlagda hade armarna lagda i läge D (grav 12, 13, 14, 15, 19, 25) och en var otydlig (grav 16). Inom denna del låg begravingarna i endast ett lager på ett djup av ca 0,15 meter (bottenmått på gravarna).

Kistor

Under medeltiden begravdes man i en svepning, i ett lakan eller likanande. Man blev svept med axlar, armar och ben tätt sammanpressade, och sedan placerades kroppen direkt i den grävda graven utan kista. Efter reformationen började man att begravas i riktiga kläder. En anledning kan vara att den döde skulle se ut som de sov och därför kläddes i nattsärkar under 1500-talet och sedan under 1600-talet i de bästa kläderna. De privata föremålen i gravarna försvinner också efter reformationen då endast föremål kopplade till kläderna påträffas, förutom mynten (Jonsson 2009, s 142).

I den norra, äldre delen av kyrkogården fanns inga bevarade rester efter kistor eller spikar så det troliga är att de begravts med svepning direkt i gropan. Där har dock gravarna legat tätare och alltså har man grävt om oftare vilket har försämrat bevarandeförhållandena inom denna del av kyrkogården. Det skulle också kunna vara en förklaring till att inga kistor fanns bevarade där. I resten av området fanns rester efter sju begravingar med trä från kistor eller kistspik. Det tycks hursomhelst bli vanligare med kista och mynt i munnen på 1500-1600-talet, då dessa gravar har anlagts.

Bevarade textilrester efter kläder eller möjligen en svepning framkom i grav 3, 5, 12 och 17 och rester efter hår framkom i grav 3 och 19. Textilierna är bevarade i området där mynten har legat, då salter och annat i metallen har hjälpt till att bevarat tyget. I grav 19 kan det röra sig om ett kraftigare tyg från exempelvis ylle som kan härröra från en mössa eller annan huvudbonad. I grav 5 låg textilen så tydligt på käk/hakbenet att en trolig tolkning är en tunn svepning/duk som lagts över ansiktet.

Fynd

Totalt har 30 stycken fynd registrerats, se BILAGA 1. Dessa utgörs av sex mynt, sjutton kistspikar och fyndposter med textil eller rester efter hår. Mynten har inte gått att konservera och är i ganska dåligt skick. Alla utom Fnr 1 och 2 ser ut av vara av samma typ av mynt, ett tämligen stort kopparmynt som troligen kommer från Drottning Kristinas regeringstid 1644–1654. Det första fyndnummret, Fnr 1, i grav 4, är osäkert som mynt. Det kan handla om ett hänge eller något som i nuvarande skick är mycket mindre och tunnare än ett mynt. Myntet, F 2 är mindre och tunnare än ett Kristinamynt och troligen äldre, men det kan inte identifieras närmare.

Kistspikarna (Fnr 7–23) visar att kistorna var koncentrerade till det södra området av undersökningen. Här har även merparten av spåren efter textil framkommit i gravarna.

Sammanfattning

Intill den kyrka som anlades någon gång under medeltiden har delar av kyrkogården undersökts under hösten 2012. Inom en yta av 9×2 meter framkom 25 hela eller delvis bevarade gravar. Gravarna har anlagts relativt tätt och i den norra delen har de lagts i minst två lager. Den troliga användningstiden från 1400-talet och fram till att kyrkan revs och den nuvarande träkyrkan började byggas 1666. Armställningarna hos de gravlagda är av typ C och D, vilka sedan tidigare daterats till perioden ca 1350 - fram till reformationen. De har förmodligen, i alla fall fram till reformationen, använts parallellt. Sex gravlagda personer har fått ett mynt med sig i graven, ett så kallat Karonsmynt, placerat i munnen eller vid huvudet, antingen som betalning till Sankte Per, eller kanske för att förhindra att personen skulle gå igen och hemsöka de efterlevande.

De påträffade individerna har en jämn könsfördelning och alla var vuxna. De yngre gravarna har en större andel av mynt och rester efter kistor. Endast vuxna har begravts inom området och de verkar nästan alla levt ett ganska hårt liv. Tandhälsan har varit dålig, med mycket besvär och smärta som följd. Flera individer visar också på en plågad kropp med kraftiga förslitningsskador och ålderstecken. En kvinna har troligen varit mycket rörelsehindrad med en sammanväxt ryggrad, revben och höft vilket säkert har orsakat stor smärta. För de efterlevande har det varit viktigt med ett bra liv efter detta, vilket mynten som skulle underlätta övergången till himmelriket, kan vara ett exempel på.

Den relativt lilla ytan som har varit föremål för den aktuella undersökningen ger inte ett tillräckligt underlag för att kunna säga något om den äldre kyrkans placering. Man kan endast konstatera att den legat mer mot öster, eftersom flera av begravningarna fortsätter under den nuvarande kyrkan.

Den täta placeringen av de olika begravningarna talar för att kyrkogården varit liten och församlingsmedlemmarna har fått ligga nära intill varandra i den sista vilan.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:431-5760-2012
 Länsstyrelsens beslutsdatum:2012-08-30
 Jönköpings läns museums dnr:317/2009 Arkeologisk förundersökning; 213/2012 Särskild arkeologisk undersökning
 Beställare:Norra Mo församling
 Fält- och rapportansvarig:Susanne Haltiner Nordström
 Fältpersonal:Ann-Marie Nordman, Petter Nyberg, osteolog Östergötlands museum
 Fältarbetstid, förundersökning:2012-08-14–2012-08-15
 Fältarbetstid, undersökning:2012-09-03–2012-09-14
 Län:Jönköpings län
 Kommun:Jönköping kommun
 Socken:Bottnaryds socken
 Församling:Norra Mo
 Fastighetsbeteckning:Bottnaryds kyrka
 Belägenhet:Ekonomiska kartans blad 64E0dN
 Koordinater:E 6404175 N 429970
 Koordinatsystem:SWEREF 99 TM
 Undersökningsyta:70 m²
 Tidsperiod:1400–1700-talen
 Fynd nr:1-30

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Referenser

Tryckta källor

- Arcini, C. & Tagesson, G. 2005. Kroppen som materiell kultur. Gravar och människor i Linköping genom 700 år. *Liunga. Kaupinga. Kulturhistoria och arkeologi i Linköpingsbygden*. Red. Kaliff, A & Tagesson, G. Linköping.
- Jonsson, K. 2009. *Practices for the Living and the Dead. Medieval and Post-Reformation Burials in Scandinavia*. Stockholm Studes in Archaeology 50. Stockholm University.
- Lindstedt, J. 1997. *Vikingatida mynt i gravar*. Ett försök att belysa kristnandeprocessen på Gotland och i Mälardalen utifrån ett numismatiskt perspektiv. Magisteruppsats i Arkeologi, Stockholms universitet.
- Menander, H och Arcini, C. 2012. *Gravar i S:t Olofs konvent*. Skänninge stad. RAÄ nr 20. UV Rapport 2012:47.
- Nyberg, P. 2013. *Gravar i Bottnaryds kyrka*. Osteologisk analys. Östergötlands museum Rapport 2013:7.
- Olsson, H. 2002. *Arkeologisk undersökning av en ödekyrkogård från 1500–1600-talen*. Rapport 2002:17.
- Tagesson, G. och Westerlund, J. 2004. *Domkyrkoparken, Linköping. Gravar från 1100-talet till 1810*. RAÄ UV-Öst, DAF 2004:1

Arkiv

- Jönköpings läns museum. Jönköping.
- Gullbrandsson, R. 2013. *Antikvarisk medverkan Bottnaryds kyrka Tillbyggnad, värmekonvertering och invändiga åtgärder. Bottnaryds socken i Jönköpings kommun*. Jönköpings läns museum Byggnadsvårdsrapport. Manus.
- Pettersson, Dan. 1994 (otryckt manuskript, omarbetad och utökad version av Jönköpings läns museum rapport 1991:19,). *Slottskapellet i Jönköping och dess föregångare. Arkeologisk undersökning av Erik Dahlbergs kapellbyggnad för Jönköpings Slotts- och Artilleriförsamling*. Jönköpings läns museums arkiv.

Bilaga 1. Fyndlista

Fnr	Material	Sakord	Antal	Fragment	Vikt	Grav	Anmärkning	Fyndomst
1	Koppar	Mynt ?	1	1	2,2	4	Eventuellt ett hänge	I munnen
2	Koppar	Mynt	1	1	6,7	5		Vid munnen
3	Koppar	Mynt	1	1	7,3	12	Kristinamynt	Vid/ under huvudet
4	Koppar	Mynt	1	1	7,2	17	Kristinamynt (textil på ena sidan)	I munnen
5	Koppar	Mynt	1	1	5,5	19		I munnen
6	Koppar	Mynt	1	1	7,9	15	Kristina mynt(textil)	I munnen
7	Järn	Spik	1	1	9	4	Kistspik	
8	Järn	Spik	1	1	8,3	6	Kistspik	I södra delen
9	Järn	Spik	1	2	3,9	17	Kistspik	
10	Järn	Spik	1	1	5,6	17	Kistspik	
11	Järn	Spik	1	1	5	18	Kistspik	Bevarad kista vid huvudet
12	Järn	Spik	1	1	4,5	19	Kistspik	Vid huvudet
13	Järn	Spik	1	1	11,3	19	Kistspik	Vid huvudet
14	Järn	Spik	1	1	6,9	19	Kistspik	Vid huvudet
15	Järn	Spik	1	2	7,5	19	Kistspik	
16	Järn	Spik	1	1	6,6	19	Kistspik	Över grav 19
17	Järn	Spik	1	1	3,7	20	Kistspik	
18	Järn	Spik	1	1	19,6	22	Kistspik	
19	Järn	Spik	1	1	14,8		Kistspik	
20	Järn	Spik	1	1	6,3		Kistspik	
21	Järn	Spik	1	1	10		Kistspik	
22	Järn	Spik	1	1	4,7		Kistspik	
23	Järn	Spik	1	1	5,1		Kistspik	I ledningsschakt?
24	Textil	Svepning?	1	1	98,6	5		Sparat tillsammans med käken
25	Textil/hår	Svepning/hår?	1		26,1	3		Sparat tillsammans med lite jord
26	Textil	Svepning/kläder	1		9,5	12		Tungben och textil
27	Textil	Svepning	1		1,7	17		Metallpåverkad textil
28	Textil	Svepning/kläder	1		14,7	17		Textil och en ryggkota
29	Textil	Svepning	1		13,7	19		Textil och ryggkota
30	Textil/ull?	Kläder	1		31	19		Metallpåverkad textil, ull?

Bilaga 2. Anläggningslista. Gravar

Grav	Kön	Ålder	Skelett	Läge	Armställning	Fynd
1			Övre halvan	N-delen, delvis under kyrkan, intill 7 o 24.	D	
2			Endast kranium	Norra delen under kyrkan, intill 3 och 6		
3			Kranium, ryggkotor	Norra delen under kyrkan, intill 2 och 22		Textil/hår
4			Nästan intakt	Norra delen under kyrkan, intill 8 och 9.	C	F1, mynt? i munnen, spik
5	K	25-40 år	Nästan intakt	Norra delen, intill 6 och 23.	C	F2, mynt vid munnen, textil
6	K	25-30 år	Nästan intakt	Norra delen, intill 5 och 22.	C	Spik
7	K	20-25 år	Övre halvan av kroppen	Norra delen, intill 1 och 8.	C	
8		under 17 år	Saknar övre vänstra halvan	Norra delen, intill 4 och 7.	C	
9	K	40-44 år	- "-	Norra delen, intill 4 och 10		
10	K	25-30 år	Undre halvan	Norra delen, intill 9 och 11.	C	
11	M	35-39 år	Vänster arm och lårben	Norra delen i schaktkant, intill 10.	C	
12	K	49-63	Saknar vänster ben	Södra delen, intill 13 och 16.	D	F3, mynt vid huvudet, textil
13	M	40-50 år	Nästan intakt, ej nedre benen	Södra delen, intill 12 och 25.	D	
14	M	30-34 år	Saknar småben och fötter	Spödra delen, intill 15 och 25.	D	
15	M	25-27 år	Ben från knäna under kyrkan	Södra delen vid schaktkant , intill 14.	D	F6, mynt i munnen
16	M ?	under 50 år	Endast delar av de kraftigaste benen	Södra delen vid vägg till panrummet, intill 12		
17	K	40-65 år	Saknar kranium och revben	Mellersta delen, intill 19.	D?	F4, mynt i munnen, spik
18	M	45-49 år	Saknar delen av mittenpartiet	Mellersta delen, intill 19		Spik
19	K	50-60 år	Saknar större delen av benen	Mellersta delen, intill 17 och 18.	D	F5, mynt i munnen, spikar
20			Endast ett kranium	Mellersta delen, i störningen av vägg		
21	K	31-65 år	Saknar delen av mittpartiet	Mellersta delen, vid vägg, intill 18 och 22		
22	M ?	35-45 år	Saknar underben och mittenpartiet	Norra delen vid vägg, intill 21 och 6		Spik
23	M ?	under 50 år	Endast kranium	Norra delen, intill kyrkväggen		
24	K	35-60 år	Nästan intakt	Norra delen, intill 1 och 23.	D	
25			Nästan intakt	Södra delen, intill 13 och 14.	D	Trä

Bilaga 3. Osteologisk analys

Rapport 2013:7

Osteologisk analys

Gravar vid Bottnaryds kyrka

Bottnaryds kyrka
Bottnaryds socken
Jönköpings kommun
Jönköpings län

Petter Nyberg

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

AVDELNINGEN FÖR ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Gravar vid Bottnaryds kyrka

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	3
Material	3
Metod	3
Resultat	6
Grav 5	6
Grav 6	10
Grav 7	13
Grav 8	16
Grav 9	17
Grav 10	19
Grav 11	21
Grav 12	23
Grav 13	26
Grav 14	30
Grav 15	33
Grav 16	37
Grav 17	38
Grav 18	42
Grav 19	45
Grav 21	48
Grav 22	49
Grav 23	51
Grav 24	52
Sammanfattning	54
Referenser	56
Tekniska uppgifter	58
Bilaga 1. Bilder	59
Bilaga 2. Benlista	66

Omslagsbild: Bottnaryds kyrka. Foto Petter Nyberg, Östergötlands museum.

Sammanfattning

Skelettmaterialet som redovisas i denna rapport framkom under september månad år 2012 i samband med en arkeologisk undersökning utförd av Jönköpings läns museum vid Bottnaryds kyrka, Bottnaryds socken, Jönköpings kommun och län (JLM dnr 213/2012).

Totalt har 19 gravlagda skelett analyserats osteologiskt. Samtliga individer var vuxna. Ålderssammansättningen var relativt jämn. Även könssammansättningen var jämn med 10 kvinnor, 8 män och en obestämd. De analyserade skelettens medelkroppslängd var för män ca 171 cm och för kvinnorna ca 160 cm.

Petter Nyberg
osteolog
Östergötlands museum

Inledning

Skelettmaterialet som redovisas i denna rapport framkom under september månad år 2012 i samband med en arkeologisk undersökning utförd av Jönköpings läns museum vid Bottnaryds kyrka, Bottnaryds socken, Jönköpings kommun och län. Skelettmaterialet som tillvaratogs vid undersökningen har analyserats av osteolog Petter Nyberg, Östergötlands museum, under hösten/vintern 2012-2013.

Material

Det analyserade skelettmaterialet kom från 19 gravlagda individer och hade en totalvikt av 20 726,8 gram. Antalet fragment uppgick till 1 487. Materialet var således fragmenterat med en snittvikt av 13,9 gram per fragment. Samtligt analyserat skelettmateriäl härrörde från de gravlagda individerna. De osteologiskt analyserade gravarna var numrerade från grav 5 till grav 24. Inget skelettmateriäl från grav 20 har genomgått osteologisk analys.

Metod

Benen har sorterats och bestämts till benslag, sida och del av ben. Fynden har specificerats i bifogad benlista. En sammanställning för varje kontext finns under rubriken *Resultat* i denna rapport. Totalt består en vuxen människas skelett av 206 (eller fler) ben. Människans kranium eller skalle är den del av människans skelett som utgör huvudets benstomme. Den del som omsluter hjärnan kallas hjärnskål och den främre delen för ansiktsskelett. Människans kranium består av 29 ben, av vilka 9 utgör någon del av hjärnskålen, 16 tillhör ansiktsskelettet och två tillhör båda. Dessutom finns i varje öra tre små ben (hammaren, städet och stigbygeln) och i munnen tänderna. Ibland räknas tungbenet till kraniet och ibland inte.

Kraniet (exklusive underkäke) har i denna rapport, i de flesta fall, räknats som ett skelettelement. I rapporten och i benlistorna har lösa tänder har räknats som egna skelettelement, medan tänder som sitter kvar i en bevarad käke inte räknats som separata element.

Könsbedömning

De olika metoderna för könsbedömning bygger på att benens proportioner och morfologi varierar beroende på kön. Det finns således både morfologiska och metriska könskriterier att tillgå. De flesta könsskiljande karaktärerna uppträder och utvecklas först i samband med puberteten eller senare, vilket innebär att en åldersbedömning är mycket svår att göra på unga individer.

Vid bedömning av de morfologiska kriterierna på höftben och kranium har de metoder som sammanställts i *Human Osteology* (White 2000:362ff med anför) använts. De flesta könstypiska karaktärer har bedömts efter en 5-gradig skala.

- 1 = kvinna
- 2 = tveksam kvinna
- 3 = tvetydig (allophys)
- 4 = tveksam man
- 5 = man

Dessa kriterier har kompletterats vad gäller bäckenregionen med bedömning av *arc composé* (Novotný 1982), utseendet på korsbenets led mot höftbenet (Bass 1995:212), förekomsten av *sulcus preauricularis* (Bass 1995:213), bågformen på korsbenet (Bass 1995:114) samt storleksrelationen mellan *basis ossis sacri* och *alea sacrales* (Patel et al 2005). Vid könsbedömning har även underkäksvinkeln (*angulus mandibulae*) använts (Sjøvold 1988:458).

Diametern på överarmsbenets (Bass 1995:156) och lårbens (Bass 1995:231) ledkula samt skulderbladets konkava ledyta mot överarmen (Bass 1995:129) har använts vid metrisk bedömning av kön.

Även kraniets kalottjocklek har använts vid könsbedömning (Gejvall 1948). Hänsyn har dock tagits till att denna metod för könsbedömning egentligen är avsedd för bränt skelettmateriäl. Vid förbränning krymper ben. Hur stor krympningen blir beror på hettan. Krympningsgraden mellan 1 och 25 procent nämns hos olika författare (Iregren & Johnsson 1973:97). Vid bedömning av de obrända benen i detta materiäl har en utebliven krympning upp till 25 % tagits in i bedömningen.

Vid eventuella motsägelser mellan skilda könskaraktärer har de som tillhör bäckenregionen varit vägledande vid könsbedömningen.

Åldersbedömning

Ålder kan bedömas utifrån skilda kriterier baserade på skelettets allmänna utveckling och åldrande. Genom att tänder bryter fram i olika åldrar och successivt slits, ger en bedömning utifrån dem en hänvisning till ett särskilt åldersintervall. Skelettutvecklingen i övrigt ger oftast endast en bestämning till yngre eller äldre än en viss ålder. En annan sak att ta i beaktande är att åldersbedömningar som gjorts utifrån skelettet inte ger individens kronologiska ålder utan den biologiska. Denna kan mer eller mindre väl sammanfalla med den kronologiska. Ju fler ålderskriterier som finns bevarade på skelettet desto mindre felmarginell och snävare åldersbedömning kan fås. Det är enklare att mer noggrant bedöma åldern på barn och tonåringar än på en vuxen individ.

För åldersbedömning har bäckenet använts. Benstrukturen på ledytan mellan korsbenet och höftbenen (*facies auricularis*) studerades utifrån en 8-gradig skala som är samma för män och kvinnor. Faserna bedöms utifrån förändringar i benet som vågmönster, tvärstrimmighet, kornighet, kompaktitet, oregelbundenhet, makro- och mikroporositet samt benpålagring (Lovejoy *et al* 1985). Dessutom har bäckenbenets ålderskriterier kompletterats med bedömning av kraniesömmarnas sammanväxning (Meindl & Lovejoy 1985; Holk 1997). Även epifyssammanväxning har använts vid bedömning av dödsålder. För åldersuppgifter om när skilda epifyser fusionerar har Schaefer *et al* (2009) nyttjats. Vid åldersbedömningen har även hänsyn tagits till graden av förändringar i form av osteofytbildning och osteoporos i rygghotorna (Stewart 1958).

Ålderbedömning har även gjorts genom tandslitage på tuggytan (occlusalt) på de bakre kindtänderna utifrån Brothwells metod med en 4-gradig skala (Brothwell 1981:72). Slitage på tänder kan påverkas av den kost man äter. Bäst är att använda slitage på tänder i underkäke samt den första (M1) och andra (M2) bakre kindtanden eftersom de uteslutande används vid tuggning. Visdomstand (M3) används mindre vid tuggning och är beroende av om individen har en hel tanduppsättning. Man bör vidare ha i åtanke vid åldersbedömning av tänder att tandslitage generellt ger en yngre ålder än bedömning utifrån kranium eller bäcken.

Åldersbedömning har dessutom gjorts med hjälp av kraniefragment utifrån förhållandet mellan *tabula externa*, *tabula interna* och *diploë*. Jag har då använt de av Gejvall utarbetade kriterierna, så som de är

beskrivna hos Sigvallius (1994:10). Det mänskliga skelettmaterialet har då indelats i följande åldersklasser (efter Sjøvold 1978):

Adultus	18 - 44 år
Maturus	35 - 64 år
Senilis	Äldre än 50 år

Mått

Måttdefinitionerna har i huvudsak hämtats från *Standards for Data Collection from Human Skeletal Remains* (1994:82ff). De könsindikerande måtten på lårben, överarmsben och skulderblad har mätts utifrån de mätdefinitioner som presenteras i Bass (1995). Tjockleken på kraniefragmenten har mätts enligt mätdefinitioner från Gejvall (1948). Vid mått tagna på korsbenet har mätdefinitionen i Patel *et al* (2005) nyttjats.

Kroppslängd

Den största längden (GL) på långa rörben har använts för beräkning av kroppslängd när det varit möjligt. Formler för kroppslängdsberäkning har hämtats från Trotter (1970) och Sjøvold (1990). Styrande vid kroppslängdsberäkning har formeln från Trotter fått vara och mått från lårbenen har föredragits när det varit möjligt. På grund av oklarheter om hur Trotter och Gleser mätt skenbenen används inte Trotters kroppslängdsformler vad gäller detta benslag (White 2000:372 med anf litt). Istället har då Sjøvolds formler använts.

Medelkroppslängden har förändrats över historiens gång. Under medeltiden var medelkroppslängden i Skandinavien för män ungefär 172 cm och för kvinnor 162 cm (Arcini 2003:56f). Undersökningar av pestbacken i Holje i Olofström ger en uppfattning om medelkroppslängderna under slutet av 1600-talet och början av 1700-talet. Här dog alla som begravdes samma år (1711). Där kunde man konstatera att män som var mellan 20 och 40 år (födda i huvudsak mellan 1680 och 1690) när de dog hade en medelkroppslängd på ca 166 cm medan de som var över 40 år hade en genomsnittlig kroppslängd omkring 171 cm. De kvinnor som var mellan 20 och 40 år när de dog hade en medelkroppslängd på ca 159 cm medan de som var över 40 år hade en genomsnittlig kroppslängd omkring 162 cm (Arcini 2006:82). Kroppslängden tycks således har varit relativt konstant under hela

medeltiden och den första delen av 1600-talet. Det tycks dock som det skett en kroppslängdsminskning under slutet av 1600-talet, särskilt vad gäller männens medelkroppslängd. Detta stämmer väl överens med att Sverige drabbades av missväxt och svält under slutet av 1600-talet och att kvinnor inte påverkas i samma utsträckning som män av sämre tider (Arcini 2006:82). Ogynnsamma förhållanden brukar normalt minska skillnaderna i kroppslängd mellan könen (Arcini 2003:58).

Skelettförändringar

Under denna rubrik har i denna rapport förändringar på skelettet som beror på sjukdomar, förslitningsskador och trauma redovisats. Karies och skador på tänder har däremot beskrivits under rubriken *Tandstatus*. Ett förtydligande vad gäller terminologin av ledförändringar kan vara på sin plats. Jag har i huvudsak använt mig av termerna *osteoarthritis*, *arthritis*, och *athropathi*, vilka jag hämtat från Kjellström (2003:86).

Med *osteoarthritis* menar jag det man i dagligt tal kallar artros. Det är således förslitningsskador som är orsakade av förslitning snarare än av inflammation. Vid förslitning bryts inte benet ner utan benstrukturen kan i stället bli förtätad, sklerotiskt (benytan under det sjuka brosket förändras och blir hård), perforerad och omges av osteofyter. I de fall ledytan är blanksliten (*eburnation*) kan en sådan förslitningsskada konstateras med säkerhet (Kjellström 2003:86 med anf litt).

Arthritis (vanligen artrit) används här som ett samlingsnamn för ledinflammationer. Inflammation gör att ny brosktillväxt i leden inte kan hålla jämna steg med nedbrytningen, vilket gör benet kan förtvina. I allvarliga fall gör förstörelsen att benet växer ihop till en stel led, en s k ankylos. Dessa ledförändringar är ovanliga vid förslitning och fynd av ankylos gör det sannolikt att personen drabbats av inflammation (Kjellström 2003:86 med anf litt).

Ofta är det dock svårt att särskilja ledförändringar beroende av förslitning från dem orsakade av inflammation. I dessa fall används här termen *athropathi* som betecknar alla degenerativa ledförändringar, både de orsakade av förslitning och de orsakade av inflammation (Kjellström 2003:86 med anf litt).

Resultat

Grav 5

Skelettet var i relativt bra skick. I stort sett samtliga benelement fanns representerade förutom vänster lårben. Skenbenen och vadbenen bestod vidare endast av mindre fragment. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 2 070,9 gram och antalet fragment uppgick till 106 fördelat på 89 identifierade benelement. Skallen har i detta fall räknats som ett enda element.

Ålder: 25 - 40 år

Kön: Kvinna

Kroppslängd: 152 cm

Könsbedömning

Samtliga morfologiska och metriska könskaraktärer indikerade att det rörde sig om en kvinna.

Kranium: Kvinna

Margo supraorbitale: 2

Arcus superciliaris/Glabella: 1

Processus mastoideus: 1

Protuberantia occipitalis externa: 1

Trigonum mandibulae/protuberantia mentale: 3

Angulus mandibulare: ♀

Bäckenben: Kvinna

Incisura ischiadica major: 1

Arc composé: ♀

Sulcus prearcularis: ♀

Korsbenets bågform: ♀

Mått: Kvinna

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Skulderblad	Sin	Cavitas glenoidalis största längd	32,54	Kvinna
Överarmsben	Sin	Caputs vertikala diameter	38,40	Kvinna
Lårben	Dx	Caputs största diameter	39,41	Kvinna
Korsbenet	-	Bas-ving index på höger sida	83,80	Kvinna

Åldersbedömning

Åldersbedömningen utifrån det postkraniala skelettet och kranium tydde på en dödsålder mellan 30 och 39 år. Tandslitaget indikerade dock en betydligt yngre dödsålder (17 - 25 år) än resten av skelettet. Sammantaget har individens dödsålder bedömts vara mellan 25 och 40 år.

Kranium: 21 - 42 år

Hjässömmar (vault): 19 - 44 år (medel: 30,5 år)

Tinningsömmar (lateral-anterior): 21 - 42 år (medel: 32,0 år)

Bäckenben: 30 - 39 år

Facies auricularis: 30 - 39 år

Övriga postkraniala åldersindikatorer: -

Tänder: 17 - 25 år

Käke	Brothwell (1981)
Överkäke	17 - 25 år
Underkäke	17 - 25 år

Kroppslängdsmått

Längdmått taget på höger lårben visade på en kroppslängd på ca 152 cm (Trotter 1970).

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Överarmsben	Dx	28,50	153,73 ± 4,45	150,68 ± 4,89
Överarmsben	Sin	28,00	152,05 ± 4,45	148,36 ± 4,89
Strålben	Dx	21,80	158,26 ± 4,24	157,10 ± 5,01
Strålben	Sin	21,40	156,37 ± 4,24	155,59 ± 5,01
Lårben	Dx	39,80	152,40 ± 3,72	153,72 ± 4,49

Tandstatus

Samtliga tänder i överkäken var på plats. 1:a molaren på höger och vänster sida i överkäken hade endast delar av tandrötterna kvar och alveolerna har delvis förslutits. Tandkronorna har sannolikt förstörts genom kraftiga kariesangrepp. Visdomstanden (M3) på höger sida i överkäken uppvisade karies occlusalt och visdomstanden på vänster sida var så påverkad av karies att en fjärdedel (buccalt/distalt) av kronan brutits bort. Den andra framtanden (I2) på vänster sida i överkäken var betydligt mer sliten än den på höger sida. Mild tandsten på den andra molaren (M2) på överkäkens högra sida konstaterades. Mild alveolresorption på samtliga molarer i överkäken. En av framtänderna i överkäken (I1 dx) uppvisade svagt konkavt slitage som tyder på att hon ägnat sig åt någon typ av aktivitet som inneburit att framtanden använts.

Alla tänder i underkäken förutom 1:a molaren på vänster sida och de båda visdomständerna (M3) var på plats. Den första molaren hade förlorats ante mortem och alveolen har förslutits fullständigt. Det gick inte att avgöra med säkerhet om visdomständerna brutit fram, tappats och alveolerna sedan helt förslutits eller om de aldrig brutit fram. Ingen konstaterad tandsten i underkäken. Måttlig alveolresorption på de kvarvarande molarerna i underkäken.

Tabell över tandstatus

Tand	Sida	Kommentar	Tandsten	Karies	Övrigt
M3 sup	Sin	På plats	-	Ja	Tandfraktur
M2 sup	Sin	På plats	-	Nej	
M1 sup	Sin	Endast tandrötter	-	Ja	
P2 sup	Sin	På plats	-	Nej	
P1 sup	Sin	På plats	-	Nej	

C sup	Sin	På plats	-	Nej	
I2 sup	Sin	På plats	-	Nej	
I1 sup	Sin	På plats	-	Nej	Konkavt slitage (aktivitetsspår)
I1 sup	Dx	På plats	-	Nej	
I2 sup	Dx	På plats	-	Nej	
C sup	Dx	På plats	-	Nej	
P1 sup	Dx	På plats	-	Nej	
P2 sup	Dx	På plats	-	Nej	
M1 sup	Dx	Endast tandrötter	-	Ja	
M2 sup	Dx	På plats	Mild	Nej	
M3 sup	Dx	På plats	-	Ja	
M3 inf	Sin	Saknas	-	Nej	
M2 inf	Sin	På plats	-	Ja	
M1 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	Nej	
P2 inf	Sin	På plats	-	Nej	
P1 inf	Sin	På plats	-	Nej	
C inf	Sin	På plats	-	Nej	
I2 inf	Sin	På plats	-	Nej	
I1 inf	Sin	På plats	-	Nej	
I1 inf	Dx	På plats	-	Nej	
I2 inf	Dx	På plats	-	Nej	
C inf	Dx	På plats	-	Nej	
P1 inf	Dx	På plats	-	Nej	
P2 inf	Dx	På plats	-	Nej	
M1 inf	Dx	På plats	-	Nej	
M2 inf	Dx	På plats	-	Nej	
M3 inf	Dx	Saknas	-	Nej	

Skelettförändringar

Endast en av de stora lederna i ryggraden uppvisade osteofyter. Därutöver förekom det på två av ryggkotornas mindre leder mild osteofytbildning. Två av bröstkotorna uppvisade även gropar på de stora ledytorna. Detta fenomen brukar kallas Schmorl's noder, vilket är en skada som uppkommer när den geléartade vätskan i broskdiskarna, partiellt trycks i kotkroppen, vilket resulterar i en eller flera mindre gropar. Skadan uppstår efter kraftig axial belastning eller tryck på kotorna. Flera orsaker som trauma, infektioner eller andra sjukdomar kan ha lett till att broskdiskarna i ryggen har försvagats (Auferheide & Rodrigues-Martin 1998:83; Kjellström 2003:90; *Standards for Data Collection From Human Skeletal Remains* 1994:121). Den nedersta bröstkotans leder mot revbenen var kraftigt förstörade liksom flera av revbenens ledytor mot kotorna.

Tabell över skelettförändringar

Skelettelement	Beskrivning
4:e bröstkotan	Mild osteofytbildning runt <i>facies articularis inferior dx</i> .
5:e bröstkotan	Mild osteofytbildning runt <i>facies articularis superior dx</i> .
6:e bröstkotan	Schmorl's noder cranialt och caudalt.
11:e bröstkotan	Schmorl's noder cranialt och caudalt.
12:e bröstkotan	<i>Fovea costalis sin et dx</i> uppvisar kraftigt förstörade ledytor med osteofyter runt ledytorna (arthropathi).
3:e ländkotan	Mild osteofytbildning caudalt på kotkroppen.
4:e ländkotan	Mild osteofytbildning cranialt på kotkroppen.
Revben (höger)	<i>Facies articularis tuberculi</i> på revben 5-9 samt revben 12 uppvisar förstörade ledytor och osteofyter runt ledytan (arthropathi). Särskilt revben 7 uppvisar en kraftigt förstörad ledyta.
Revben (vänster)	<i>Facies articularis tuberculi</i> på fyra av revbenen uppvisar förstörade ledytor och osteofyter runt ledytan (arthropathi).

Övrigt

Gombenet och underkäken var grönfärgade och i munnen påträffades ett mynt. Runt underkäken satt textil fast.

Grav 6

Skelettet var i bra skick och i stort sett komplett, förutom att vänster höftben och vänster lårben saknades. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 1 215,3 gram och antalet fragment uppgick till 98 fördelat på 69 identifierade benelement. Skallen har i detta fall räknats som ett enda element.

Ålder: 25 - 30 år

Kön: Kvinna

Kroppslängd: -

Könsbedömning

Det analyserade skelettet könsbedömdes som en kvinna utifrån morfologiska karaktärer på kraniet och höftbenen.

Kranium: Kvinna

Margo supraorbitale: 1

Arcus superciliaris/Glabella: 1

Processus mastoideus: 1

Protuberantia occipitalis externa: 1

Trigonum mandibulae/protuberantia mentale: 3

Angulus mandibulare: ♀

Bäckenben: Kvinna

Incisura ischiadica major: 1

Mått: Tvetydigt

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Skulderblad	Sin	Cavitas glenoidalis största längd	34,70	Tvetydigt

Åldersbedömning

Åldersbedömningen utifrån kraniets suturer tydde på en ålder mellan 28 och 44 år. Tandslitaget tydde på en yngre dödsålder. Utifrån detta har kvinnas dödsålder bedömts vara mellan 25 och 30 år.

Kranium: 28 - 44 år

Hjässömmar (vault): 28 - 44 år (medel: 39,4 år)

Tinningsömmar (lateral-anterior): 28 - 52 år (medel: 41,1 år)

Bäckenben: -

Övriga postkraniala åldersindikatorer: -

Tänder: 17 - 25 år

Käke	Brothwell (1981)
Överkäke	17 - 25 år
Underkäke	17 - 25 år

Kroppslängdsmått: -

Tandstatus

Ett antal tänder i överkäken och underkäken har förlorats post mortem. 1:a molaren (M1) på höger sida har endast roten kvar. 2:a molaren (M2) och visdomstanderna (M3) på höger sida uppvisar ett sparsamt slitage eftersom motsvarande tänder i underkäken har förlorats i en relativt ung ålder. Mild tandstensförekomst på två av molarerna på höger sida i överkäken. Mild alveolresorption på samtliga molarer i överkäken.

Den 2:a molaren (M2) på vänster sida i underkäken har förlorats ante mortem och alveolerna är fullständigt igenvuxna. Visdomständerna (M3) på båda sidor i underkäken var förlorade ante mortem och alveolerna är delvis igenvuxna. Ingen konstaterad tandsten i underkäken. Måttlig alveolresorption på höger sida på en av underkåkens premolarer (P1) liksom på den andra molaren (M2) på samma sida.

Tabell över tandstatus.

Tand	Sida	Kommentar	Tandsten	Karies	Övrigt
M3 sup	Sin	Tappad post mortem	-	-	
M2 sup	Sin	På plats	-	Nej	
M1 sup	Sin	På plats	-	Nej	
P2 sup	Sin	På plats	-	Nej	
P1 sup	Sin	På plats	-	Nej	
C sup	Sin	På plats	-	Nej	
I2 sup	Sin	Tappad post mortem	-	-	
I1 sup	Sin	På plats	-	Nej	
I1 sup	Dx	Tappad post mortem	-	-	
I2 sup	Dx	Tappad post mortem	-	-	
C sup	Dx	Tappad post mortem	-	-	
P1 sup	Dx	På plats	-	Nej	
P2 sup	Dx	På plats	-	Nej	
M1 sup	Dx	Endast tandrot	-	Nej	
M2 sup	Dx	På plats	Mild	Nej	
M3 sup	Dx	På plats	Mild	Nej	
M3 inf	Sin	Tappad ante mortem	-	-	
M2 inf	Sin	Tappad ante mortem	-	-	
M1 inf	Sin	På plats	-	Nej	
P2 inf	Sin	På plats	-	Nej	
P1 inf	Sin	Tappad post mortem	-	-	
C inf	Sin	På plats	-	Nej	
I2 inf	Sin	På plats	-	Nej	
I1 inf	Sin	På plats	-	Nej	
I1 inf	Dx	Tappad post mortem	-	-	
I2 inf	Dx	På plats	-	Nej	
C inf	Dx	På plats	-	Nej	

P1 inf	Dx	På plats	-	Nej
P2 inf	Dx	På plats	-	Nej
M1 inf	Dx	Tappad post mortem	-	-
M2 inf	Dx	På plats	-	Ja
M3 inf	Dx	Tappad ante mortem	-	-

Skelettförändringar

Ett stort antal av bröstkotorna och ländkotorna uppvisade gropar på kotkroppens stora ledytor (Schmorl's noder). Däremot konstaterades väldigt få kotor med osteofyter. På bröstkotorna 10-12 hade en förbening av *ligamenta flava* skett. *Ligamenta flava* (singularis *ligamentum flavum*) är elastiska ligament som kan förbenas. De fäster posteriort-superiort med ovanliggande kota. Orsaker till förbening har föreslagits vara hög ålder eller företagande av aktiviteter som belastar ryggen genom frekvent böjning (Waldron 2009:81f). *Ligamenta flava* förekommer oftast på äldre individer, men förekommer också på yngre individer. *Ligamenta flava* kan således ses som en åldersrelaterad förändring, men kan också uppkomma på grund av någon skada (Pietrusewsky & Toomay Douglas 2002).

Tabell över skelettförändringar

Skelettelement	Beskrivning
2:a bröstkotan	Kraftig Schmorl's nod caudalt.
3:e bröstkotan	Måttlig osteofytbildning och mild porositet på facies articularis superior dx, facies articularis inferior sin et dx. Schmorl's nod caudalt.
4:e bröstkotan	Schmorl's noder cranialt och caudalt.
5:e bröstkotan	Schmorl's noder cranialt och caudalt.
6:e bröstkotan	Schmorl's noder cranialt och caudalt.
7:e bröstkotan	Schmorl's nod cranialt.
10:e bröstkotan	Schmorl's nod cranialt, måttlig ligamentum flavum.
11:e bröstkotan	Schmorl's noder cranialt och caudalt, mild ligamentum flavum.
12:e bröstkotan	Kraftig Schmorl's nod caudalt, mild ligamentum flavum.
1:a ländkota	Kraftiga Schmorl's noder caudalt.
2:a ländkota	Schmorl's noder cranialt och caudalt.
3:e ländkota	Schmorl's noder cranialt och caudalt.

Övrigt

En aktivitetsrelaterad förändring har noterats på båda nyckelbenen där ett ligamentsfäste (*impressio ligamenti costoclavicularis*) var anmärkningsvärt kraftigt.

Grav 7

Skelettet var i relativt bra skick, men armbågsbenen, händerna, underbenen och fötterna saknades. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 1 097,3 gram och antalet fragment uppgick till 141 fördelat på 38 identifierade benelement. Skallen har i detta fall räknats som ett enda element.

Ålder: 20 - 25 år

Kön: Kvinna

Kroppslängd: 168 cm

Könsbedömning

Samtliga morfologiska könskaraktärer indikerade att det rörde sig om en kvinna. Även de könsindikerande måtten tydde, med viss osäkerhet, på detta.

Kranium: Kvinna

Arcus superciliaris/Glabella: 1

Processus mastoideus: 1

Protuberantia occipitalis externa: 1

Trigonum mandibulae/protuberantia mentale: 2

Angulus mandibulare: ♀

Bäckenben: Kvinna

Incisura ischiadica major: 1

Arc composé: ♀

Mått: Kvinna?

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Överarmsben	Dx	Caputs vertikala diameter	44,53	Tvetydig
Överarmsben	Sin	Caputs vertikala diameter	43,85	Kvinna?
Korsbenet	-	Bas-ving index på vänster sida	80,70	Tvetydig

Åldersbedömning

Åldersbedömningen utifrån det postkraniala skelettet och kranium tydde på en dödsålder mellan 20 och 26 år. Tandslitaget passade väl in med denna dödsålder. Sammantaget har individens dödsålder bedömts vara mellan 20 och 25 år.

Kranium: ≤35 år

Hjässömmar (vault): Suturer helt öppna (≤35 år)

Tinningsömmar (lateral-anterior): Suturer helt öppna (≤43 år)

Bäckenben: 20 - 29 år

Facies auricularis: 20 - 29 år

Övriga postkraniala åldersindikatorer: 19 - 26 år

Korsbenets fusionering: 19 - 26 år

Tänder: 17 - 25 år

Käke	Brothwell (1981)
Överkäke	17 - 25 år
Underkäke	17 - 25 år

Kroppslängdsmått

Längdmått tagna på höger lårben visade på en kroppslängd på ca 168 cm (Trotter 1970).

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Överarmsben	Sin	32,60	167,51± 4,45	169,61± 4,89

Tandstatus

Samtliga tänder i överkäken och underkäken var på plats. Den första molaren (M1) på höger sida i överkäken hade karies occlusalt och den första premolaren (P1) på vänster sida hade karies distalt. Tandkronan på den andra premolaren (P2) på vänster sida i överkäken var i det närmaste totalt förstörd av karies och i stort sett fanns endast tandroten kvar. Första molarerna på båda sidor i underkäken har totalt förstörts av karies och endast tandrötterna var kvar. Underkäken hade vidare en mindre abscess under den första molaren på höger sida. På den andra molaren (M2) på höger sida i underkäken hade en stor krater bildats occlusalt av karies och större delen av kronan var borta. På den andra molaren på vänster sida i underkäken har halva kronan (occlusalt/distalt) förlorats på grund av karies. Mild tandsten på samtliga molarer i överkåkens högra sida samt på båda visdomständerna (M3) i underkäken. Mild alveolresorption på samtliga molarer i både över- och underkäke.

Tabell över tandstatus

Tand	Sida	Kommentar	Tandsten	Karies	Övrigt
M3 sup	Sin	På plats	-	Nej	
M2 sup	Sin	På plats	-	Nej	
M1 sup	Sin	På plats	-	Nej	
P2 sup	Sin	Endast tandrot	-	Ja	Karies har förstört tandkronan.
P1 sup	Sin	På plats	-	Nej	
C sup	Sin	På plats	-	Nej	
I2 sup	Sin	På plats	-	Nej	
I1 sup	Sin	På plats	-	Nej	
I1 sup	Dx	På plats	-	Nej	
I2 sup	Dx	På plats	-	Nej	
C sup	Dx	På plats	-	Nej	
P1 sup	Dx	På plats	-	Nej	
P2 sup	Dx	På plats	-	Nej	
M1 sup	Dx	På plats	Mild	Ja	
M2 sup	Dx	På plats	Mild	Nej	
M3 sup	Dx	På plats	Mild	Nej	
M3 inf	Sin	På plats	Mild	Nej	

M2 inf	Sin	På plats	-	Ja	Tandfraktur.
M1 inf	Sin	Endast tandrot	-	Ja	Karies har förstört tandkronan.
P2 inf	Sin	På plats	-	Nej	
P1 inf	Sin	På plats	-	Nej	
C inf	Sin	På plats	-	Nej	
I2 inf	Sin	På plats	-	Nej	
I1 inf	Sin	På plats	-	Nej	
I1 inf	Dx	På plats	-	Nej	
I2 inf	Dx	På plats	-	Nej	
C inf	Dx	På plats	-	Nej	
P1 inf	Dx	På plats	-	Nej	
P2 inf	Dx	På plats	-	Nej	
M1 inf	Dx	Endast tandrot	-	Ja	Karies förstört kronan. Abscess.
M2 inf	Dx	På plats	-	Ja	Tandfraktur.
M3 inf	Dx	På plats	Mild	Nej	

Skelettförändringar

Individen hade en mindre abscess under den första molaren på höger sida i underkäken. En abscess är en varbildning i käkbenet som kan uppstå när en pulpainfektion har spritt sig genom rotkanalen. I det här fallet har sannolikt den av karies förstörda tandkronan öppnat vägen för bakterier att nå pulpan och orsaka en kronisk inflammation.

Inga ledförändringar i form av osteofyter konstaterades. Därutöver förekom det på två av ryggkotornas mindre leder mild osteofytbildning. Tre av bröstkotorna uppvisade gropar på de stora ledytorna (Schmorl's noder). På sex av bröstkotorna och på de två översta ländkotorna hade en förbening av *ligamenta flava* skett.

Tabell över skelettförändringar.

Skelettelement	Beskrivning
Underkäke	Mindre abscess under den första molaren på höger sida.
2:a bröstkotan	Mild ligamentum flavum.
3:e bröstkotan	Schmorl's nod cranialt, måttlig ligamentum flavum.
4:e bröstkotan	Måttlig ligamentum flavum.
5:e bröstkotan	Schmorl's nod cranialt, mild ligamentum flavum.
9:e bröstkotan	Måttlig ligamentum flavum.
12:e bröstkotan	Schmorl's nod cranialt, mild ligamentum flavum.
1:a ländkotan	Måttlig ligamentum flavum.
2:a ländkotan	Måttlig ligamentum flavum.

Övrigt

En aktivitetsrelaterad förändring noterades på vänster nyckelben där ett ligamentsfäste (*impressio ligamenti costoclavicularis*) var anmärkningsvärt kraftig. Höger nyckelben saknades och därför var det inte möjligt att se hur ligamentfästet såg ut på denna sida.

Grav 8

Det analyserade skelettet var i dåligt skick och bestod endast av underkroppen, från bäcken och nedåt. Fragment av vänster överarm och några ländkotor konstaterades i fält, men dessa var för fragmenterade för att det skulle vara meningsfullt att ta tillvara dessa för en osteologisk analys.

Skelettmaterialet hade en totalvikt av 300,5 gram och antalet fragment uppgick till 36 fördelat på 8 identifierade benelement.

Ålder: ≥ 17 år

Kön: -

Kroppslängd: -

Könsbedömning: -

Åldersbedömning

Åldersbedömningen utifrån epifyssammanväxning på lårben och skenben. Epifyserna var fullständigt fusionerade, vilket indikerar en ålder äldre än 17 år.

Kroppslängdsmått: -

Tandstatus: -

Skelettförändringar: -

Övrigt: -

Grav 9

Skelettet materialet var i relativt bra skick, men inkomplett. Skalle, underkäke, revben och ryggkotorna från hals ner till 11:e bröstkotan saknades. Även höger skulderblad och höger arm saknades samt båda händerna och de flesta benen i fötterna. Skelettet hade en totalvikt av 775,8 gram och antalet fragment uppgick till 33 fördelat på 22 identifierade banelement.

Ålder: 40 - 44 år

Kön: Kvinna

Kroppslängd: 161 cm

Könsbedömning

Samtliga morfologiska och metriska könskaraktärer indikerade att det rörde sig om en kvinna.

Kranium: -

Bäckenben: Kvinna

Incisura ischiadica major: 1

Mått: Kvinna

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Lårben	Dx	Caputs största diameter	38,69	Kvinna
Lårben	Sin	Caputs största diameter	38,74	Kvinna

Åldersbedömning

Åldersbedömningen är gjord utifrån utseendet på höftbenets led (*facies auricularis*) mot korsbenet och visade på en dödsålder mellan 40 och 44 år.

Kranium: -

Bäckenben: 40 - 44 år

Facies auricularis: 40 - 44 år

Övriga postkraniala åldersindikatorer: -

Tänder: -

Kroppslängdsmått

Längdmått tagna på lårbenen visade på en kroppslängd på ca 161 cm (Trotter 1970).

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Lårben	Dx	43,00	160,31 ± 3,72	162,39 ± 4,49
Lårben	Sin	43,30	161,05 ± 3,72	163,20 ± 4,49

Tandstatus: -

Skelettförändringar: -

Övrigt: -

Grav 10

Skelettet var i relativt bra skick, förutom att kraniet är fragmenterat och att underkäke, revben samt stora delar av ryggraden saknades.

Skelettmaterialet hade en totalvikt av 959,4 gram och antalet fragment uppgick till 67 fördelat på 41 identifierade benelement. Skallens skilda ben (t ex hjässben, nackben o s v) har i detta fall räknats som olika benelement.

Ålder: 25 - 30 år

Kön: Kvinna

Kroppslängd: 160 cm

Könsbedömning

Samtliga morfologiska och metriska könskaraktärer indikerade att det rörde sig om en kvinna.

Kranium: Kvinna

Protuberantia occipitalis externa: 1

Bäckenben: Kvinna

Incisura ischiadica major: 1

Arc composé: ♀

Sulcus preauricularis: ♀

Mått: Kvinna

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Lårben	Dx	Caputs största diameter	37,61	Kvinna
Lårben	Sin	Caputs största diameter	37,64	Kvinna

Åldersbedömning

Sammantaget utifrån det postkraniala skelettet och utseendet på kraniets suturer har individens dödsålder bedömts vara mellan 25 och 30 år.

Kranium: 27 - 43 år

Suturernas utseende indikerade en ålder mellan 27 - 43 år (Holk 1997).

Bäckenben: 25 - 29 år

Facies auricularis: 25 - 29 år

Övriga postkraniala åldersindikatorer: -

Tänder: -

Kroppslängdsmått

Längdmått tagna på lårbenen visade på en kroppslängd på ca 160 cm (Trotter 1970).

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Lårben	Dx	42,70	159,57 ± 3,72	161,58 ± 4,49
Lårben	Sin	43,30	161,05 ± 3,72	163,20 ± 4,49

Tandstatus: -

Skelettförändringar

En av de mindre lederna (*facies articularis inferior sin*) på den fjärde ländkotan var något förstörad. I övrigt inga konstaterade skelettförändringar.

Övrigt

Höger överarmsben uppvisade ett metriskt särdrag i form av ett 5,37 mm i diameter stort hål (*fossa olecrani perforatio*) ovanför den distala leden.

Grav 11

Skelettet var inkomplett och bestod endast av överarmsbenet, strålbenet, armbågsbenet, höftbenet, knäskålen och skenbenet på höger sida samt de båda lårbenen. Dessa ben var i relativt gott skick. Övriga benelement saknades. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 489,0 gram och antalet fragment uppgick till 11 fördelat på 8 identifierade benelement.

Ålder: 35 - 39 år

Kön: Man

Kroppslängd: 177 cm

Könsbedömning

Bäckenets morfologiska karaktärer och storleken på lårbenets ledhuvud indikerade att det rörde sig om en man.

Kranium: -

Bäckenben: Man

Incisura ischiadica major: 4

Arc composé: ♂

Mått: Man

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Lårben	Dx	Caputs största diameter	49,95	Man

Åldersbedömning

Åldersbedömningen är gjord utifrån utseendet på höftbenets led (*facies auricularis*) mot korsbenet och visade på en dödsålder mellan 35 och 39 år.

Kranium: -

Bäckenben: 35 - 39 år

Facies auricularis: 35 - 39 år

Övriga postkraniala åldersindikatorer: -

Tänder: -

Kroppslängdsmått

Längdmått tagna på höger lårben visade på en kroppslängd på ca 177 cm (Trotter 1970).

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Lårben	Dx	48,70	177,32 ± 3,27	177,84 ± 4,49

Tandstatus: -

Skelettförändringar: -

Övrigt: -

Grav 12

Skelettet var delvis fragmenterat och bestod av en relativt komplett överkropp, som dock saknade höger överarm och benen från höger hand. Utöver vänster höftben och vänster lårben saknades underkroppens skelettelement helt. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 908,2 gram och antalet fragment uppgick till 77 fördelat på 53 identifierade benelement. Skallen har i detta fall räknats som ett enda element.

Ålder: 49 - 63 år

Kön: Kvinna

Kroppslängd: 157 cm

Könsbedömning

Samtliga morfologiska karaktärer på kraniet tydde på att det rörde sig om en man. Dock har *incisura ischiadica major* på höftbenet en tydligt kvinnlig utformning. På grund av detta bedömdes den gravlagde individen vara en kvinna trots kraniets manliga utseende.

Kranium: Man

Margo supraorbitale: 5

Arcus superciliaris/Glabella: 5

Processus mastoideus: 3

Protuberantia occipitalis externa: 4

Trigonum mandibulae/protuberantia mentale: 4

Angulus mandibulare: ♂

Bäckenben: Kvinna

Incisura ischiadica major: 1

Mått: -

Åldersbedömning

Åldersbedömningen utifrån kraniets kraniesömmar tyder på en dödsålder mellan 49 och 63 år. Denna åldersbedömning stöddes av att sköldbrusket har förbenats och av den omfattande tandlossningen som individen uppvisade.

Kranium: 49 - 63 år

Hjässömmar (vault): 34 - 63 år (medel: 51,5 år)

Tinningsömmar (lateral-anterior): 49 - 65 år (medel: 56,2 år)

Bäckenben: -

Övriga postkraniala åldersindikatorer:

Förbenat sköldbrusk: ≥40 år

Tänder: ≥40 år

Överkäken saknades till stor del och inga tänder fanns bevarade från denna. Samtliga tänder i underkäken har förlorats ante mortem. Den omfattande tandlossningen tydde på en hög dödsålder.

Kroppslängdsmått

Längdmått tagna på höger lårben visade på en kroppslängd på ca 157 cm (Trotter 1970).

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Lårben	Sin	41,50	156,61 ± 3,72	158,33 ± 4,49

Tandstatus

Överkäken saknades till stor del och inga tänder fanns bevarade från denna. Samtliga tänder i underkäken har förlorats ante mortem.

Skelettförändringar

Större delen av ryggraden uppvisade ledförändringar av olika slag, bl a *osteoarthritis* i kotornas mindre leder. Halskotornas, liksom de två nedersta ländkotornas, större leder uppvisar dessutom osteofytbildning och i vissa fall makroporositet. På flera av bröstkotorna konstaterades olika grad av *ligamenta flava*. Ryggraden gav ett intryck av tillhöra en person som utfört fysiskt slitsamt arbete.

Tabell över skelettförändringar

Skelettelement	Beskrivning
Tappkotan/3:e halskotan	Tappkotan och 3:e halskotan har fullständigt fusionerat ihop mellan facies articularis inferior och superior på vänster sida samt delvis mellan kotkropparna. Facies articularis inferior på båda sidor på 3:e halskotan uppvisar ledförändringar (osteoarthritis).
4:e halskotan	Facies articularis superior på båda sidor uppvisar ledförändringar (osteoarthritis). Kraftig makroporositet på den högra delen av den stora caudala ledytan på kotkroppen.
5:e halskotan	Facies articularis superior på båda sidor uppvisar ledförändringar (osteoarthritis). Facies articularis inferior på höger uppvisar ledförändring (osteoarthritis). Kraftig makroporositet och mild eburnation (osteoarthritis) på den högra delen av de caudala och craniala stora ledytorna på kotkroppen.
6:e halskotan	Facies articularis superior på höger sida uppvisar ledförändring (osteoarthritis). Kraftig makroporositet och mild osteofytbildning på den högra delen av den craniala stora ledytan och hela den caudala stora ledytan på kotkroppen.
7:e halskotan	Facies articularis inferior på vänster sida uppvisar ledförändring i form kraftig makroporositet. Kraftig makroporositet på den craniala stora ledytan på kotkroppen.
1:a bröstkotan	Facies articularis superior på vänster sida uppvisar en ledförändring (osteoarthritis).
4:e bröstkotan	Måttlig ligamentum flavum.
5:e bröstkotan	Kraftig ligamentum flavum.
6:e bröstkotan	Kraftig ligamentum flavum.
7:e bröstkotan	Mild ligamentum flavum.
8:e bröstkotan	Facies articularis superior på vänster sida uppvisar en ledförändring (osteoarthritis).
10:e bröstkotan	Mild ligamentum flavum.

11:e bröstkotan	Mild ligamentum flavum.
12:e bröstkotan	Mild ligamentum flavum.
4:e ländkotan	Facies articularis inferior på vänster sida uppvisar ledförändring (arthropathi) i form av kraftig osteofytbildning och kraftig makroporositet (ingen synlig eburnation).
5:e ländkotan	Facies articularis superior på vänster sida uppvisar ledförändring (arthropathi) i form av kraftig osteofytbildning och kraftig makroporositet (ingen synlig eburnation).

Övrigt

Underkäken var grönfärgad av koppar. Även tappkotan samt 3:e, 4:e och 5:e halskotorna var grönfärgade.

Grav 13

Skelettet var i relativt bra skick och i stort sätt komplett ner till knäskålarna. Skenben och fötter togs inte in för vidare analys eftersom de fortsatte in under kyrkobyggnadens vägg. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 1 861,3 gram och antalet fragment uppgick till 123 fördelat på 99 identifierade benelement. Skallen har i detta fall räknats som ett enda element.

Ålder: 40 - 50 år

Kön: Man

Kroppslängd: 170 cm

Könsbedömning

Samtliga morfologiska och metriska könskaraktärer indikerade att det rörde sig om en man.

Kranium: Man

Margo supraorbitale: 4

Arcus superciliaris/Glabella: 5

Processus mastoideus: 5

Protuberantia occipitalis externa: 3

Trigonum mandibulae/protuberantia mentale: 4

Angulus mandibulare: ♂

Bäckenben: Man

Incisura ischiadica major: 4

Arc composé: ♂

Mått: Man

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Överarmsben	Dx	Caputs vertikala diameter	50,73	Man
Lårben	Sin	Caputs största diameter	47,80	Man

Åldersbedömning

Åldersbedömningen utifrån det postkraniala skelettet tydde på en dödsålder mellan 40 och 49 år och åldersbedömningen av suturerna på kraniet tydde på en dödsålder mellan 35 och 57 år. Tandslitaget indikerade en dödsålder 35 - 45 år. Med hänsyn till att tandslitaget ofta visar en något yngre dödsålder än övriga ålderkriterier har individens dödsålder sammantaget bedömts vara mellan 40 och 50 år.

Kranium: 35 - 57 år

Hjässömmar (vault): 35 - 65 år (medel: 45,2 år)

Tinningsömmar (lateral-anterior): 35 - 57 år (medel: 45,5 år)

Bäckenben: 40 - 49 år

Facies auricularis: 40 - 49 år

Övriga postkraniala åldersindikatorer: -

Tänder: 35 - 45 år

Käke	Brothwell (1981)
Överkäke	35 - 45 år
Underkäke	25 - 35 år

Kroppslängdsmått

Längdmått tagna på lårbenen visade på en kroppslängd på ca 170 cm (Trotter 1970). Noterbart är att måttet på överarmsbenet ger en betydligt högre kroppslängd i jämförelse med lårbenen.

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Överarmsben	Dx	34,20	175,79 ± 4,05	177,00 ± 4,89
Lårben	Dx	45,30	169,22 ± 3,27	168,62 ± 4,49
Lårben	Sin	46,20	171,37 ± 3,27	171,06 ± 4,49

Tandstatus

Ett stort antal tänder i överkäken var förlorade ante mortem liksom ett par av tänder i underkäken. Ingen karies kunde konstateras i de kvarvarande tänderna. Samtliga molarer i både över- och underkäke uppvisade måttlig alveolresorption. Samtliga av de övriga tänder i underkäken uppvisade mild alveolresorption. Den vänstra hörntanden i överkäken och en av premolarena (P1) på höger sida i överkäken hade förlorat sin tandkrona ante mortem och bestod endast av tandrot/tandrötter. Samtliga tänder i överkäken var påverkade av mild tandstenbildning. En premolar i underkäken hade också tandsten.

Tabell över tandstatus

Tand	Sida	Kommentar	Tandsten	Karies	Övrigt
M3 sup	Sin	Förlorad ante mortem	Mild	Nej	
M2 sup	Sin	Förlorad ante mortem	Mild	Nej	
M1 sup	Sin	Endast tandrötter	Mild	Nej	
P2 sup	Sin	Förlorad ante mortem	Mild	Nej	
P1 sup	Sin	På plats	Mild	Nej	
C sup	Sin	Endast tandrot	Mild	Nej	Kronan förlorad ante mortem.
I2 sup	Sin	På plats	Mild	Nej	
I1 sup	Sin	På plats	Mild	Nej	
I1 sup	Dx	På plats	Mild	Nej	
I2 sup	Dx	På plats	Mild	Nej	
C sup	Dx	På plats	Mild	Nej	
P1 sup	Dx	Endast tandrötter	Mild	Nej	Kronan förlorad ante mortem.
P2 sup	Dx	Förlorad ante mortem	Mild	Nej	
M1 sup	Dx	På plats	Mild	Nej	
M2 sup	Dx	Förlorad ante mortem	Mild	Nej	
M3 sup	Dx	På plats	Mild	Nej	

M3 inf	Sin	På plats	-	Nej
M2 inf	Sin	På plats	-	Nej
M1 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	Nej
P2 inf	Sin	På plats	-	Nej
P1 inf	Sin	På plats	-	Nej
C inf	Sin	På plats	-	Nej
I2 inf	Sin	På plats	-	Nej
I1 inf	Sin	På plats	-	Nej
I1 inf	Dx	På plats	-	Nej
I2 inf	Dx	På plats	-	Nej
C inf	Dx	På plats	-	Nej
P1 inf	Dx	På plats	Måttlig	Nej
P2 inf	Dx	På plats	-	Nej
M1 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	Nej
M2 inf	Dx	På plats	-	Nej
M3 inf	Dx	På plats	-	Nej

Skelettförändringar

Flera av de stora ledytorna på ryggkotorna i den nedre halvan av ryggraden uppvisade varierande grad av osteofytbildning. På sex av bröstkotorna konstaterades *ligamenta flava*. En av bröstkotorna uppvisade en grop på den stora craniala ledytan (Schmorl's nod).

Ett av handrotsbenen på höger sida uppvisar s k *eburnation*. När brosket i en led förstörs efter en tids slitage (t ex vid normalt åldrande) och ben går mot ben kan blankslitna fläckar, *eburnation*, bildas i leden.

Vidare konstaterades osteofytbildning runt de distala lederna på höger armbågsben och på den vänstra strålbenets tuberkel.

Tabell över skelettförändringar

Skelettelement	Beskrivning
3:e bröstkotan	Måttlig ligamentum flavum.
4:e bröstkotan	Mild ligamentum flavum.
5:e bröstkotan	Måttlig ligamentum flavum.
7:e bröstkotan	Kraftig ligamentum flavum.
8:e bröstkotan	Mild ligamentum flavum.
9:e bröstkotan	Måttlig ligamentum flavum.
10:e bröstkotan	Kraftig osteofyt (lipping) på den högra kanten av kotkroppens stora craniala ledyta.
11:e bröstkotan	Schmorl's nod cranialt.
12:e bröstkotan	Kraftig osteofyt (lipping) på den högra kanten av kotkroppens stora caudala ledyta. Schmorl's nod caudalt.
1:a ländkotan	Mild osteofytbildning på kotkroppens stora craniala och caudala ledytor.
4:e ländkotan	Kraftig osteofyt på den högra kanten av kotkroppens stora caudala ledyta.

Armbågsben (höger)	Mild osteofytbildning runt circumferentia articularis.
Strålben (vänster)	Osteofytbildning på den laterala kanten på tuberositas radii.
Handrotsben (höger)	Månbenet (os lunatum) uppvisar mild eburnation (osteoarthritis) på leden mot huvudbenet (os capitatum).

Övrigt: -

Grav 14

Skelettet var i relativt bra skick och i stort sett intakt, förutom att fötterna saknades. Skallen var dock fragmenterad. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 1 138,5 gram och antalet fragment uppgick till 147 fördelat på 78 identifierade benelement. Skallens olika element har i detta fall räknats separat.

Ålder: 30 - 34 år

Kön: Man

Kroppslängd: 158 cm

Könsbedömning

Samtliga morfologiska könskaraktärer på kraniet, förutom *processus mastoideus* visade på en manlig könstillhörighet. Bäckenet var tydligt manligt.

Kranium: Man

Margo supraorbitale: 4

Arcus superciliaris/Glabella: 4

Processus mastoideus: 2

Protuberantia occipitalis externa: 5

Angulus mandibulare: ♂

Bäckenben: Man

Incisura ischiadica major: 5

Arc composé: ♂

Korsbenets bågform: ♂

Mått: Man

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Skulderblad	Dx	Cavitas glenoidalis största längd	38,45	Man
Lårben	Sin	Caputs största diameter	47,16	Man?

Åldersbedömning

Suturernas utseende tydde på en dödsålder mellan 27 och 42 år. Åldersbedömningen utifrån höftbenets ledyta mot korsbenet tydde på en dödsålder mellan 30 och 34 år. Tandslitaget indikerade dock en betydligt yngre dödsålder (17 - 25 år) än resten av skelettet. Sammantaget, med tanke på tandslitagets tendens att ge en yngre dödsålder än övriga ålder-kriterier har individens dödsålder bedömts vara mellan 30 och 34 år.

Kranium: 27 - 42 år

Hjässömmar (vault): 19 - 44 år (medel: 30,5 år)

Tinningsömmar (lateral-anterior): 21 - 42 år (medel: 32,0 år)

Suturer (enligt Holk 1993): 27 - 43 år

Bäckenben: 30 - 34 år

Facies auricularis: 30 - 34 år

Övriga postkraniala åldersindikatorer: -

Tänder: 17 - 25 år

Käke	Brothwell (1981)
Överkäke	17 - 25 år
Underkäke	17 - 25 år

Kroppslängdsmått

Längdmått tagna på vänster lårben visade på en kroppslängd på ca 158 cm (Trotter 1970).

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Lårben	Sin	40,50	157,80 ± 3,27	155,62 ± 4,49

Tandstatus

Stora delar av överkäken saknas. Dock kunde konstateras att första molaren på höger sida i överkäken uppvisade en tandfraktur som uppkommit på grund av ett kraftigt kariesangrepp på denna tand. Inga andra av de kvarvarande tänderna i under- eller överkäke uppvisade någon karies, men ett stort antal av tänderna i underkäken har förlorats ante mortem. Dessutom uppvisade samtliga kvarvarande premolarer och molarer i underkäken kraftig alveolresorption.

Tabell över tandstatus.

Tand	Sida	Kommentar	Tandsten	Karies	Övrigt
M3 sup	Sin	Saknas	-	-	
M2 sup	Sin	Saknas	-	-	
M1 sup	Sin	Saknas	-	-	
P2 sup	Sin	Saknas	-	-	
P1 sup	Sin	Saknas	-	-	
C sup	Sin	Saknas	-	-	
I2 sup	Sin	Saknas	-	-	
I1 sup	Sin	Saknas	-	-	
I1 sup	Dx	Saknas	-	-	
I2 sup	Dx	Saknas	-	-	
C sup	Dx	På plats	-	Nej	
P1 sup	Dx	På plats	-	Nej	
P2 sup	Dx	På plats	-	Nej	
M1 sup	Dx	På plats	-	Ja	Tandfraktur.
M2 sup	Dx	Saknas	-	-	
M3 sup	Dx	Saknas	-	-	
M3 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	Nej	
M2 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	Nej	
M1 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	Nej	
P2 inf	Sin	På plats	-	Nej	

P1 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	Nej
C inf	Sin	På plats	-	Nej
I2 inf	Sin	På plats	-	Nej
I1 inf	Sin	På plats	-	Nej
I1 inf	Dx	Förlorad post mortem	-	Nej
I2 inf	Dx	Förlorad post mortem	-	Nej
C inf	Dx	Förlorad post mortem	-	Nej
P1 inf	Dx	På plats	-	Nej
P2 inf	Dx	På plats	-	Nej
M1 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	Nej
M2 inf	Dx	På plats	-	Nej
M3 inf	Dx	På plats	-	Nej

Skelettförändringar: -

Övrigt: -

Grav 15

Skelettet var i relativt bra skick och stort sätt intakt, förutom att underbenen och fötterna saknades. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 2 091,6 gram och antalet fragment uppgick till 73 fördelat på 58 identifierade benelement. Skallen har i detta fall räknats som ett enda element.

Ålder: 25 - 27 år

Kön: Man

Kroppslängd: 167 cm

Könsbedömning

Samtliga morfologiska könskaraktärer i bäckenregionen indikerade att det rörde sig om en man. De morfologiska karaktärerna på kraniet var mer tvetydiga, men indikerade, dock med en viss osäkerhet, en manlig könstillhörighet. Könsindikerande mått har tagits på ett av lårbenen och gav ett tvetydigt resultat. Den sammantagna bedömningen var att det rörde sig om en man.

Kranium: Tveksam man

Margo supraorbitale: 4

Arcus superciliaris/Glabella: 4

Processus mastoideus: 3

Protuberantia occipitalis externa: 1

Trigonum mandibulae/protuberantia mentale: 5

Angulus mandibulare: ♀

Bäckenben: Man

Incisura ischiadica major: 5

Arc composé: ♂

Mått: Tvetydig

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Lårben	Sin	Caputs största diameter	46,49	Tvetydig

Åldersbedömning

Åldersbedömningen utifrån det postkraniala skelettet tillsammans med kranium tydde på en dödsålder mellan 25 och 27 år. Tandslitaget i underkäken indikerade en dödsålder mellan 17 - 25 år. Sammantaget har individens dödsålder bedömts vara mellan 25 och 27 år.

Kranium: 23 - 43 år

Hjässömmar (vault): 23 - 45 år (medel: 34,7 år)

Tinningsömmar (lateral-anterior): Suturer helt öppna (≤43 år)

Bäckenben: 25 - 34 år

Facies auricularis: 25 - 34 år

Övriga postkraniala åldersindikatorer: 20 - 27 år

Korsbenets fusionering: 20 - 27 år

Tänder: 17 - 25 år

Käke	Brothwell (1981)
Överkäke	-
Underkäke	17 - 25 år

Kroppslängdsmått

Längdmått tagna på lårbenen visade på en kroppslängd på ca 167 cm (Trotter 1970).

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Överarmsben	Sin	31,75	168,24 ± 4,05	165,69 ± 4,89
Lårben	Dx	44,25	166,73 ± 3,27	165,78 ± 4,49
Lårben	Sin	44,30	166,84 ± 3,27	165,91 ± 4,49

Tandstatus

Samtliga tänder (eller tandrötter) i överkäken och underkäken var på plats. Större delen av den första molaren på höger sida i överkäken har på grund av kraftigt slitage förlorats ante mortem och endast en liten del av tandroten var kvar. Även övriga molarer samt den andra premolaren i överkäkens vänstra sida är mycket kraftigt påverkad av slitage som når ända ner till pulpan. Måttlig tandstensbildning i underkäkens vänstra sida på samtliga molarer, premolarer och hörntanden samt på samtliga molarer även på högra sidan.

Underkäkens kondyler hade dålig passning med överkäkens käkleder. Avståndet mellan underkäkens kondyler var helt enkelt för kort (fig 2, 3, 4, 10). Intressant var även att slitaget i överkäken inte har en motsvarighet i underkäken (fig 11, 12). Detta gjorde att undertecknad under en period ifrågasatte att underkäken verkligen härrörde från samma individ som skallen. Efter närmare studier av käkarna drogs dock slutsatsen att underkäken hörde samman med skallen, då tandstorlek och tandbett stämde väl överrens (fig 1, 2). Detaljfoton av skalle och underkäke sändes dock via e-post (2013-01-16) till Carola Liebe-Harkort, universitetslektor i Historisk osteologi vid Institutionen för arkeologi och antikens historia, Lunds Universitet, för att få ett andra yttrande. Även hon ansåg att käkarna hörde ihop, trots att käklederna inte matchar ihop.

Vid ytterligare studier av skallen konstaterades att båda sidors käkleder saknade den del av *pars tympanica ossis temporalis* som normalt bildar en tunn benvägg innaför/bakom *fossa mandibularis* (fig 6, 7). Även *fossa mandibularis* mediala avgränsning var mindre markant än normalt (fig 4, 5). Detta har gjort, att trots att underkäkens ledkondyler till stor del legat innanför överkäkens leder, har käken funktionellt fungerat relativt tillfredställande. Vid närmare studier av foton från den arkeologiska undersökningen konstaterades även att käken och skallen verkligen hörde ihop.

Svårförklarat är dock den stora skillnaden av tandslitage i under- och överkäke (fig 11, 12, 13).

Undertecknad gjorde bedömningen att emaljskadorna på molarerna i överkäken hade karaktären av mekaniskt slitage. Liebe-Harkort ansåg att angreppen på tandcusparna såg märkliga ut och att de var otypiska för t ex kariesangrepp och att molarerna med öppen pulpa var öppna på grund av starkt slitage. En tanke var att individen har använt tänderna som ett verktyg i någon typ av aktivitet som endast påverkat tänderna i överkäken. Eventuellt kan angreppen på tandemaljen härröra från någon typ av postmortal (kemisk) påverkan. I gommen påträffades ett kopparmynt och man kan spekulera i om detta kan ha påverkat tänderna genom någon typ av kemisk reaktion.

Tabell över tandstatus

Tand	Sida	Kommentar	Tandsten	Karies	Övrigt
M3 sup	Sin	Slitage till pulpa	-	Nej	
M2 sup	Sin	Slitage till pulpa	-	Nej	
M1 sup	Sin	Slitage till pulpa	-	Nej	
P2 sup	Sin	Slitage till pulpa	-	Nej	
P1 sup	Sin	På plats	-	Nej	
C sup	Sin	På plats	-	Nej	
I2 sup	Sin	På plats	-	Nej	
I1 sup	Sin	På plats	-	Nej	.
I1 sup	Dx	På plats	-	Nej	
I2 sup	Dx	På plats	-	Nej	
C sup	Dx	På plats	-	Nej	
P1 sup	Dx	På plats	-	Nej	
P2 sup	Dx	På plats	-	Nej	
M1 sup	Dx	Slitage till tandrot	Måttlig	Nej	
M2 sup	Dx	Slitage till pulpa	Måttlig	Nej	
M3 sup	Dx	Slitage till pulpa	Måttlig	Nej	
M3 inf	Sin	På plats	Måttlig	Nej	
M2 inf	Sin	På plats	Måttlig	Nej	
M1 inf	Sin	På plats	Måttlig	Nej	
P2 inf	Sin	På plats	Måttlig	Nej	
P1 inf	Sin	På plats	Måttlig	Nej	
C inf	Sin	På plats	Måttlig	Nej	
I2 inf	Sin	På plats	-	Nej	
I1 inf	Sin	På plats	-	Nej	
I1 inf	Dx	På plats	-	Nej	
I2 inf	Dx	På plats	-	Nej	
C inf	Dx	På plats	-	Nej	
P1 inf	Dx	På plats	-	Nej	
P2 inf	Dx	På plats	-	Nej	
M1 inf	Dx	På plats	-	Nej	
M2 inf	Dx	På plats	-	Nej	
M3 inf	Dx	På plats	-	Nej	

Skelettförändringar

Underkäkens kondyler hade dålig passning med överkäkens käkleder (se Tandstatus). Ingen konstaterad osteofytbildning i ryggraden. Däremot uppvisade fyra av bröstkotorna och tre av ländkotorna Schmorl's noder samt på tre av bröstkotorna konstaterades *ligamenta flava*. På höger strålben, på den mediala kanten på den tuberkel som fäster bicepsmuskeln (*musculus biceps brachii*) konstaterades osteofyter.

Tabell över skelettförändringar

Skelettelement	Beskrivning
Skalle	Överkäkens käkleder saknade den del av pars tympanica ossis temporalis som normalt bildar en tunn benvägg innaför/bakom fossa mandibularis. Även fossa mandibularis medialis avgränsning var mindre markant än normalt.
Underkäke	Underkäkens kondyler hade dålig passning med överkäkens käkleder. Avståndet mellan underkäkens kondyler var för kort.
5:e bröstkotan	Schmorl's nod caudalt.
6:e bröstkotan	Schmorl's noder cranialt och caudalt.
7:e bröstkotan	Schmorl's noder cranialt och caudalt.
8:e bröstkotan	Kraftig ligamentum flavum.
9:e bröstkotan	Måttlig ligamentum flavum.
10:e bröstkotan	Schmorl's noder cranialt och caudalt.
11:e bröstkotan	Kraftig ligamentum flavum.
3:e ländkotan	Schmorl's nod caudalt.
4:e ländkotan	Schmorl's noder cranialt och caudalt.
5:e ländkotan	Schmorl's nod cranialt.
Strålben (höger)	Osteofytbildning på den mediala kanten på tuberositas radii.

Övrigt

Överkäken och underkäken är grönfärgade och i gommen påträffades ett kopparmynt.

Grav 16

Det analyserade skelettmaterialet var fragmenterat och bestod av skallfragment och fragment från vänster överarm, höger lårben samt höger skenben. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 135,7 gram och antalet fragment uppgick till 72 fördelat på 8 identifierade benelement. Skallens olika element har i detta fall räknats separat.

Ålder: ≥ 50 år

Kön: Tveksam man

Kroppslängd: -

Könsbedömning

De morfologiska karaktärerna på skallen är tvetydiga, men skallfragmentens tjocklek tydde på att det troligen rörde sig om en man.

Kranium: Tvetydig

Processus mastoideus: 4

Protuberantia occipitalis externa: 1

Bäckenben: -

Mått: Man?

Kalottfragmentens tjocklek (medelvärde 6,25 mm) samt kranieväggens tjocklek mellan *protuberantia occipitalis externa* och *eminentia cruciformis* (14,75 mm) tydde på en trolig man.

Åldersbedömning

Förhållandet mellan *tabula externa*, *tabula interna* och *diploë* indikerade en dödsålder mellan äldre än 50 år.

Kroppslängdsmått: -

Tandstatus: -

Skelettförändringar: -

Övrigt: -

Grav 17

Skelettet var i relativt bra skick och i stort sett komplett förutom att revbenen på vänster sida saknades. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 2 417,6 gram och antalet fragment uppgick till 103 fördelat på 92 identifierade benelement. Skallen har i detta fall räknats som ett enda element.

Ålder: 40 - 65 år

Kön: Kvinna

Kroppslängd: 172 cm

Könsbedömning

De morfologiska könskaraktärerna på kraniet indikerade en kvinna (tveksam) och *incisura ischiadica major* på höftbenet var av tydlig kvinnlig karaktär. Däremot var de könsindikerande måtten tvetydiga. Den sammanlagda bedömningen var dock att det rörde sig om en kvinna.

Kranium: Tveksam kvinna

Margo supraorbitale: 2

Arcus superciliaris/Glabella: 4

Processus mastoideus: 3

Protuberantia occipitalis externa: 1

Trigonum mandibulae/protuberantia mentale: 3

Angulus mandibulare: ♀

Bäckenben: Kvinna

Incisura ischiadica major: 1

Mått: Tvetydig

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Skulderblad	Dx	Cavitas glenoidalis största längd	42,25	Man
Överarmsben	Dx	Caputs vertikala diameter	43,97	Kvinna?

Åldersbedömning

Åldersbedömningen utifrån kraniesömmarna tydde på en dödsålder mellan 39 och 65 år. Den omfattande tandlossningen tydde på en relativt hög dödsålder. Sammantaget har individens dödsålder bedömts vara mellan 40 och 65 år.

Kranium: 39 - 65 år

Hjässömmar (vault): 31 - 65 år (medel: 45,2 år)

Tinningsömmar (lateral-anterior): 39 - 69 år (medel: 51,9 år)

Bäckenben: -

Övriga postkraniala åldersindikatorer: -

Tänder: ≥40år

Samtliga tänder utan en i underkäken och en i överkäken har förlorats ante mortem. Den omfattande tandlossningen tydde på en relativt hög dödsålder.

Kroppslängdsmått

Längdmått tagna på höger lårben visade på en kroppslängd på ca 172 cm (Trotter 1970).

Kroppslängdsmåtten tagna på ben från höger arm visade en betydligt högre kroppslängd jämfört med lårbenet.

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Överarmsben	Dx	35,70	177,92 ± 4,45	183,93 ± 4,89
Strålben	Dx	26,30	179,59 ± 4,24	174,11 ± 5,01
Lårben	Dx	47,70	171,92 ± 3,72	175,13 ± 4,49

Tandstatus

Samtliga tänder förutom den andra premolaren på höger sida i överkäken och den andra premolaren på vänster sida i underkäken har förlorats ante mortem. De enda kvarvarande tänderna uppvisade kraftig alveolsresorption och premolaren i överkäken uppvisade även karies mesialt på kronan.

Tabell över tandstatus.

Tand	Sida	Kommentar	Tandsten	Karies	Övrigt
M3 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
M2 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
M1 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
P2 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
P1 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
C sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
I2 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
I1 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
I1 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
I2 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
C sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
P1 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
P2 sup	Dx	På plats	-	Ja	
M1 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
M2 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
M3 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
M3 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
M2 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
M1 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
P2 inf	Sin	På plats	-	Nej	
P1 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
C inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
I2 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
I1 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	

I1 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
I2 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
C inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
P1 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
P2 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
M1 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
M2 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
M3 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-

Skelettförändringar

Stora delar av individens ryggrad hade fusionerat ihop fullständigt eller delvis. Även revben hade fusionerat ihop med kotorna. Dessutom har korsbenet fusionerat ihop med höger höftben. Individen uppvisade även kraftiga ledförändringar av reumatisk karaktär i höftleden samt även ledförändringar i form av osteofytbildning i axellederna. Detta tyder på att individen har lidit av en reumatisk sjukdom som drabbar de större lederna i skelettet. Sannolikt rör det sig om sjukdomen ankyloserande spondylit (pelvospondylit, Bechterews sjukdom).

Ankyloserande spondylit, AS, är en inflammatorisk sjukdom i bäcken- och ryggleder som drabbar ungefär 0,5 % av befolkningen. Sjukdomen är vanligare hos män än hos kvinnor, två av tre drabbade är män. Sjukdomen uppträder ofta i ungdomen eller yngre medelåldern. Även barn kan få AS men deras sjukdomsbild är annorlunda jämfört med de vuxnas, precis som mäns ofta skiljer sig från kvinnors. Kvinnor insjuknar något senare vilket gör att hos personer över 50 år är könsfördelningen jämn (www.reumatikerforbundet.se; www.internetmedicin.se).

Karakteristiskt för denna sjukdom är förbening (ankylos) mellan leder och ligament. I uttalade fall kan rörligheten i ryggraden helt upphöra, och röntgenologiskt finner man då ofta sammanhängande förbening av de långa, långsgående ligamenten. Artrit i de stora lederna (axlar, höfter, knän) kan vara ett debutsymptom, särskilt hos kvinnor. Sjukdomen ger sig oftast först till känna med smärta i ryggslutet. Lederna blir morgonstela. Ryggen blir undan för undan stelare och till sist kan ryggradens kotor växa ihop. Sjukdomen kan även angripa andra organ och de vanligaste är ögon, hjärta, lungor och njurar. Ungefär en fjärdedel av alla personer med AS får inflammation i ögats iris, så kallad regnbågshinneinflammation (www.reumatikerforbundet.se; www.internetmedicin.se).

Dessutom uppvisade den analyserade individen mitt på den laterala delen av höger överarmsbens diafys en 25 x 10 x 5 mm stor vertikal benflik, en s k exostos. Orsaken till att en exostos bildas är oftast svårt att avgöra. Ofta uppkommer de ur en föregående benhinneinflammation, inte sällan orsakad av yttre våld.

På höger armbågsben konstaterades mild osteofytbildning medialt på *incisura trochlearis* och på *incisura radialis*. Höger strålben uppvisade en kraftig förändring av *tuberositas radii* vars ledyta uppvisade en kraftig topografi.

Tabell över skelettförändringar.

Skelettelement	Beskrivning
Tappkotan	Osteoarthritis i form av kraftig porositet och mild eburnation på kotkroppens caudala ledyta, men ingen osteofytbildning.
3:e halskotan	Osteoarthritis i form av mild osteofytbildning, mild porositet och måttlig eburnation på kotkroppens craniala ledyta.
4:e/5:e bröstkotorna	4:e och 5:e bröstkotornas kotbågar har fusionerat ihop fullständigt (ankyloserande spondylit).

6:e/7:e/8:e bröstkotorna	Kotkropparna och kotbågarna på 6 - 8 bröstkotorna har fusionerat ihop fullständigt (ankyloserande spondylit).
9:e bröstkotan	Bentillväxt på kotkroppens caudala och craniala stora ledyta. Kraftig osteofytbildning och porositet på facies articularis superior på vänster sida, men inte på höger. Måttlig ligamentum flavum.
10:e/11:e/12:e bröstkotorna/11:e revbenet	Kotkropparna på 10:e - 12:e bröstkotorna har fusionerat ihop fullständigt (ankyloserande spondylit). 12:e bröstkotan har delvis fusionerad med 1:a ländkotan. Måttlig osteofytbildning på facies articularis superior på båda sidor på 10:e bröstkotan. Kraftig ligamenta flava på alla tre kotor. Höger revben har fusionerat ihop fullständigt med 11:e bröstkotan.
1:a/2:a/3:e/4:e ländkotorna	1:a - 4:e ländkotorna har fusionerat ihop (ankyloserande spondylit). 1:a ländkotan uppvisar dessutom mycket kraftig osteofytbildning (lipping) cranialt på kotkroppen samt har delvis fusionerat med 12:e bröstkotan. 4:e ländkotan uppvisar måttlig osteofytbildning caudalt på kotkroppens stora ledyta och kraftig osteofytbildning runt facies articularis inferior på båda sidor.
5:e ländkotan	Måttlig osteofytbildning cranialt och caudalt på kotkroppen stora ledytor samt på facies articularis inferior. Kraftig osteofytbildning på facies articularis superior.
Höftben (höger)/ korsben	Höger höftben och korsbenet har fusionerat ihop (ankyloserande spondylit). Acetabulum uppvisar kraftig ledförändring (osteoarthritis) i form av kraftig porositet, eburnation och bentillväxt (osteofyter). Rörligheten mellan lårbenskulan och ledskålen har varit mycket begränsad.
Höftben (vänster)	Acetabulum uppvisar kraftig ledförändring (osteoarthritis) i form av kraftig porositet, eburnation och bentillväxt (osteofyter). Rörligheten mellan lårbenskulan och ledskålen har varit mycket begränsad.
Revben (höger)	Två av revbenen uppvisar ledförändringar på facies articularis capitilis och på facies articularis tuberculi.
Skulderblad (höger)	Måttlig osteofytbildning runt cavitas glenoidalis.
Skulderblad (vänster)	Måttlig osteofytbildning runt cavitas glenoidalis.
Överarmsben (höger)	Mitt på den laterala delen av överarmsbenets diafys finns en 25x10x5 mm stor exostos (längd prox/dist x bredd medialt/distalt x höjd).
Armbågsben (höger)	Mild osteofytbildning medialt på incisura trochlearis och på incisura radialis.
Strålben (höger)	Kraftig förändring av tuberositas radii vars ledyta uppvisar en kraftig topografi.
Lårben (höger)	Ledkulan uppvisar kraftig ledförändring (osteoarthritis) i form av kraftig eburnation, kraftig porositet samt mycket kraftig bentillväxt (osteofyter) vid ledkulans övergång mot lårbenshalsen. Dessutom har ledkulan fått ett närmast avlångt utseende och uppvisar även osteofytbildning centralt på caput.
Lårben (vänster)	Ledkulan uppvisar kraftig ledförändring (osteoarthritis) i form av kraftig eburnation, kraftig porositet samt mycket kraftig bentillväxt (osteofyter) vid ledkulans övergång mot lårbenshalsen. Dessutom har ledkulan fått ett närmast avlångt utseende.

Övrigt

Ett kopparmynt hittades i munnen.

Grav 18

Det analyserade skelettet var i relativt bra skick, men inkomplett. Revbenen från höger sida, samtliga ben från höger arm och hand, höger höftben, höger lårben, benen från höger fot, vänster nyckelben samt vänster skenben saknades. Även ett antal kotor saknades, främst i ländryggen. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 1 496,6 gram och antalet fragment uppgick till 126 fördelat på 47 identifierade benelement. Skallen har i detta fall räknats som ett enda element.

Ålder: 45 - 59 år

Kön: Man

Kroppslängd: 183 cm

Könsbedömning

Samtliga morfologiska och metriska könskaraktärer indikerade att det rörde sig om en man.

Kranium: Man

Margo supraorbitale: 4

Arcus superciliaris/Glabella: 5

Processus mastoideus: 5

Protuberantia occipitalis externa: 4

Trigonum mandibulae/protuberantia mentale: 5

Angulus mandibulare: ♂

Bäckenben: Man

Incisura ischiadica major: 4

Arc composé: ♂

Mått: Man

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Överarmsben	Sin	Caputs vertikala diameter	51,51	Man

Åldersbedömning

Tandslitage på tänderna tydde på en dödsålder äldre än 35 år. Individens samtliga suturer var öppna. Personen har dessutom en öppen *sutura metopica*, vilken normalt försluts redan tidigt i barndomen. Hos vissa människor försluts dock aldrig skallens suturer någonsin. Ett exempel på detta är t ex den tyske filosofen och kunskapsteoretikern Immanuel Kant som vid sin död, vid 80 års ålder, hade helt öppna skallsömmar (Daring 1996:45). Därför har i detta fall höftbenets ledyta mot korsbenet fått vara styrande vid bedömningen av individens sammantagna dödsålder. Åldersbedömningen utifrån denna ledyta gav en dödsålder mellan 45 - 59 år.

Kranium: ≤35 år

Hjässömmar (vault): Suturer helt öppna (≤35 år)

Tinningsömmar (lateral-anterior): Suturer helt öppna (≤43 år)

Bäckenben: 45 - 59 år

Facies auricularis: 45 - 59 år

*Övriga postkraniala åldersindikatorer: -**Tänder: ≥35 år*

Det har bara varit möjligt att bedöma tandslitage på två molarer, en i överkäken (M2) och en i underkäken (M3). Dessa tänder indikerade en dödsålder mellan 17 - 25 år. Eftersom ett stort antal molarer har förlorats ante mortem är det diskutabelt om slitaget på de kvarvarande molarerna är representativt. Slitaget på framtänder, premolarer och hörntänder tydde dock på en dödsålder av minst 35 år.

Käke	Brothwell (1981)
Överkäke	17 - 25 år
Underkäke	17 - 25 år

Kroppslängdsmått

Längdmått taget på vänster överarm visade på en kroppslängd på ca 183 cm (Trotter 1970).

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Överarmsben	Sin	36,60	183,18 ± 4,05	188,09 ± 4,89

Tandstatus

I både under- och överkäke saknades ett stort antal tänder som förlorats ante mortem. Visdomstanden på höger sida i underkäken uppvisade kraftig alveolresorption. Ingen konstaterad karies eller tandsten fanns på kvarvarande tänder.

Tabell över tandstatus

Tand	Sida	Kommentar	Tandsten	Karies	Övrigt
M3 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
M2 sup	Sin	På plats	-	Nej	
M1 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
P2 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
P1 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
C sup	Sin	På plats	-	Nej	
I2 sup	Sin	På plats	-	Nej	
I1 sup	Sin	På plats	-	Nej	
I1 sup	Dx	Förlorad post mortem	-	-	
I2 sup	Dx	Förlorad post mortem	-	-	
C sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
P1 sup	Dx	På plats	-	Nej	
P2 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
M1 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
M2 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
M3 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
M3 inf	Sin	Del av tandrot	-	Nej	

M2 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-
M1 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-
P2 inf	Sin	På plats	-	Nej
P1 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-
C inf	Sin	På plats	-	Nej
I2 inf	Sin	Förlorad post mortem	-	-
I1 inf	Sin	Förlorad post mortem	-	-
I1 inf	Dx	Förlorad post mortem	-	-
I2 inf	Dx	På plats	-	Nej
C inf	Dx	På plats	-	Nej
P1 inf	Dx	På plats	-	Nej
P2 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
M1 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
M2 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
M3 inf	Dx	På plats	-	Nej

Skelettförändringar

Ingen konstaterad osteofytbildning på de stora lederna i ryggraden. Däremot uppvisade sex bröstkotor och den enda bevarade ländkotan olika grad av *ligamenta flava*. En läkt fraktur (spricka) strax ovanför mitten av höger skenbens diafys. Sannolikt orsakat av ett kraftigt slag mot smalbenet.

Tabell över skelettförändringar

Skelettelement	Beskrivning
1:a bröstkotan	Kraftig ligamentum flavum.
2:a bröstkotan	Kraftig ligamentum flavum.
5:e bröstkotan	Mild ligamentum flavum.
7:e bröstkotan	Måttlig ligamentum flavum.
8:e bröstkotan	Måttlig ligamentum flavum.
11:e bröstkotan	Mild ligamentum flavum.
1:a ländkotan	Kraftig ligamentum flavum.
Skenben (höger)	En läkt fraktur (inkomplett, spricka) anteriort strax ovanför mitten av diafysen. Sannolikt orsakat av ett kraftigt slag mot smalbenet. Inga tecken på inflammation.

Övrigt

Pannbensömmen (*sutura metopica*) har inte fusionerat, vilket gör att pannbenet utgörs av två separata ben. Ett barns pannben består vid födseln av två ben som normalt växer samman inom de första levnadsåren (Brothwell 1981:93; Schaefer *et al* 2009:38). För denna individ har den inte växt ihop utan kvarstått. Detta är ett icke metriskt särdrag och är en individuell skillnad som kan uppstå mellan olika individer och som har med det genetiska arvet att göra (Brothwell 1981:93).

Grav 19

Skelettet bestod i huvudsak av den fragmenterade skallen samt armarnas långa rörben och de övre delarna av lårbenen. Ryggraden var dåligt bevarad och de flesta bröstkotorna saknades. Höftbenen var fragmenterade. Även revbenen saknades. Rörbenens diafyser var i vissa fall intakta, men ledändarna var oftast i mycket dåligt skick eller saknades helt. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 806,9 gram och antalet fragment uppgick till 68 fördelat på 52 identifierade benelement. Skallen olika element har i detta fall räknats separat.

Ålder: 50 - 60 år

Kön: Kvinna

Kroppslängd: -

Könsbedömning

De morfologiska könskaraktärerna på kraniet var tvetydiga, men med en viss övervikt mot kvinnlig könstillhörighet. Dock var samtliga könskaraktärer på bäckenet av tydlig kvinnlig karaktär. Även ett könsindikerande mått taget på vänster lårben visade på en trolig kvinnlig könstillhörighet. Den sammatagna bedömningen blev således att individen var en kvinna.

Kranium: Tveksam kvinna

Margo supraorbitale: 4

Processus mastoideus: 1

Protuberantia occipitalis externa: 1

Trigonum mandibulae/protuberantia mentale: 5

Angulus mandibulare: ♀

Bäckenben: Kvinna

Incisura ischiadica major: 1

Arc composé: ♀

Sulcus prearcularis: ♀

Mått: Tveksam kvinna

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Lårben	Sin	Caputs största diameter	42,76	Kvinna?

Åldersbedömning

Åldersbedömningen utifrån det postkraniala skelettet och kranium tydde på en dödsålder mellan 50 och 60 år. Omfattande tandlossning indikerade en relativt hög dödsålder. Tandslitaget på kvarvarande tänder indikerade en dödsålder äldre 45 år. Sammantaget har individens dödsålder bedömts vara mellan 50 och 60 år.

Kranium: 50 - 60 år

Hjässömmar (vault): 35 - 60 år (medel: 48,8 år)

Tinningsömmar (lateral-anterior): 49 - 65 år (medel: 56,2 år)

Tabula externa, tabula externa, diploë: ≥50år

Bäckenben: -

Övriga postkraniala åldersindikatorer: ≥50år

Förbenat sköldbrusk: ≥40år

Osteoporosis i ryggkotor: ≥50år

Tänder: ≥45år

Käke	Brothwell (1981)
Överkäke	-
Underkäke	≥45år

Kroppslängdsmått: -

Tandstatus

En stor del av den vänstra delen av överkäken saknades. I den del som var kvar hade samtliga tänder tappats ante mortem. Även i underkäken hade de flesta tänder tappats ante mortem och endast fyra tänder fanns kvar på plats. De kvarvarande tänderna uppvisade dock kraftig alveolresorption och även kraftig tandstensbildning.

Tabell över tandstatus

Tand	Sida	Kommentar	Tandsten	Karies	Övrigt
M3 sup	Sin	Saknas	-	-	Denna del av käken saknas.
M2 sup	Sin	Saknas	-	-	Denna del av käken saknas.
M1 sup	Sin	Saknas	-	-	Denna del av käken saknas.
P2 sup	Sin	Saknas	-	-	Denna del av käken saknas.
P1 sup	Sin	Saknas	-	-	Denna del av käken saknas.
C sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
I2 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
I1 sup	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
I1 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
I2 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
C sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
P1 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
P2 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
M1 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
M2 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
M3 sup	Dx	Förlorad ante mortem	-	-	
M3 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
M2 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
M1 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
P2 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
P1 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-	
C inf	Sin	På plats	Kraftig	Nej	
I2 inf	Sin	På plats	Kraftig	Nej	

I1 inf	Sin	Förlorad ante mortem	-	-
I1 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
I2 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
C inf	Dx	På plats	Kraftig	Nej
P1 inf	Dx	På plats	Kraftig	Nej
P2 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
M1 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
M2 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-
M3 inf	Dx	Förlorad ante mortem	-	-

Skelettförändringar

Endast ett fåtal av ryggkotorna var i tillräckligt bra skick för att en bedömning av ledförändringar skulle vara möjlig att göra i större utsträckning. Det kunde dock konstateras att ett antal av halskotornas stora ledytor uppvisade ledförändringar i form osteofytbildning och porositet. En av de mindre lederna på ländkotan uppvisade kraftig porositet.

Den bakre kotbågen på ringkotan hade en fraktur. Denna uppvisade spår av läkning, men ett mellanrum har skapats mellan de två delarna av kotbågen i samband med frakturen (fig 13). Därför har inte kotbågen haft möjlighet att läka ihop. Denna typ av fraktur kan uppkomma vid kraftigt axiellt tryck, t ex om man bär något som är väldigt tungt på huvudet, men även på grund av hyperextension (skallen böjs bakåt) eller kraftig flexion (hakan trycks mot bröstet). Allvarliga komplikationer på grund av denna typ av fraktur är ovanliga. De starka ligament som finns runt omkring kotan gör att en normal anatomisk position kan upprätthållas trots att en fraktur förekommer.

Tabell över skelettförändringar

Skelettelement	Beskrivning
Ringkotan	En fraktur mitt på arcus posterior. Denna uppvisar spår av läkning men kotbågen har inte läkt ihop.
3:e halskotan	Mild porositet (osteoporosis) caudalt på kotkroppens stora ledyta och mild osteofytbildning på den stora ledytan cranialt på kotkroppen.
4:e halskotan	Mild porositet (osteoporosis) caudalt på kotkroppens stora ledyta och mild osteofytbildning på kotkroppens craniala stora ledytan.
5:e halskotan	Kraftigt osteofytbildning runt kotkroppens stora caudala och craniala ledytor.
2:a ländkotan	Kraftig porositet på facies articularis inferior på höger sida.

Övrigt

Överkäken var färgad grön och i munnen påträffades ett kopparmynt. På högra sidans tinningsben fanns det hår bevarat. Även på tappkotan fanns hår bevarat.

Grav 21

Skelettet bestod av ett fragmenterat kranium, enstaka halskotor, fragment av vänster överarm samt mer eller mindre fragmenterade delar av de långa rörbenen i underkroppen. Skenbenen var dock intakta. Även enstaka ben från vänster fot ingick bland de ben som analyserades. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 685,9 gram och antalet fragment uppgick till 71 fördelat på 21 identifierade benelement. Skallens olika element har i detta fall räknats separat.

Ålder: 31 - 65 år

Kön: Kvinna

Kroppslängd: 157 cm

Könsbedömning

Samtliga morfologiska könskriterier på kraniet indikerade att det rörde sig om en kvinna.

Kranium: Kvinna

Processus mastoideus: 1

Protuberantia occipitalis externa: 1

Trigonum mandibulae/protuberantia mentale: 1

Bäckenben: -

Mått: -

Åldersbedömning

Åldersbedömningen utifrån sutursammanväxning indikerade en dödsålder mellan 31 och 65 år.

Kranium: 31 - 65 år

Hjässömmar (vault): 31 - 65 år (medel: 45,2 år)

Bäckenben: -

Övriga postkraniala åldersindikatorer: -

Tänder: -

Kroppslängdsmått

Längdmått tagna på höger lårben visade på en kroppslängd på 157 cm (Sjøvold 1990)

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Skenben	Dx	33,30	-	156,90 ± 4,15

Tandstatus

Från överkäken fanns två fragmenterade kindtänder bevarade och från underkäken en framtand.

Skelettförändringar: -

Övrigt: -

Grav 22

Det analyserade skelettet bestod av ett fragmenterat kranium, fragment av tappkotan, bäckenbenen, vänster överarmsben samt de båda lårbenen. Skelettmaterialet hade en totalvikt av 624,4 gram och antalet fragment uppgick till 59 fördelat på 14 identifierade benelement. Skallens olika element har i detta fall räknats separat.

Ålder: 35 - 45 år

Kön: Tveksam man

Kroppslängd: 169 cm

Könsbedömning

Muskelfästet vid tinningen var av kvinnlig karaktär. Däremot tydde tarmbenets stora inskärning (*incisura ischiadica major*), kraniets tjocklek och längden på lårbenet på att det rör sig om en man. Den sammantagna könsbedömningen blev (med viss tveksamhet) att de rörde sig om en man.

Kranium: Kvinna

Processus mastoideus: 1

Bäckenben: Tveksam man

Incisura ischiadica major: 4

Mått: Tveksam man

Kalottfragmentens tjocklek (m=5,70 mm) tydde på en trolig man. Även lårbenets största längd (45,0 cm) tydde på att det troligen rörde sig om en man.

Åldersbedömning

Relationen mellan *tabula externa*, *tabula interna* och *diploë* samt att suturernas utseende indikerade en dödsålder mellan 35 och 64 år. Tandslitaget i underkäken tydde på en dödsålder mellan 25 och 35 år. Med hänsyn till att tandslitaget ofta visar en något yngre ålder än övriga ålderskriterier har individens dödsålder sammantaget bedömts till mellan 35 och 45 år.

Kranium: 35 - 64 år

Relationen mellan *tabula externa*, *tabula interna* och *diploë* samt suturernas utseende indikerade en dödsålder mellan 35 - 64 år.

Bäckenben: -

Övriga postkraniala åldersindikatorer: -

Tänder: 25 - 35 år

Käke	Brothwell (1981)
Överkäke	-
Underkäke	25 - 35 år

Kroppslängdsmått

Längdmått taget på vänster lårben visade på en kroppslängd på 169 cm (Trotter 1970).

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Lårben	Sin	45,00	168,51 ± 3,27	167,81 ± 4,49

Tandstatus

Endast två molarer (M1, M2) från underkåkens högra sida fanns bevarade i det analyserade skelettmaterialet.

Skelettförändringar: -

Övrigt: -

Grav 23

Grav 23 bestod endast av en fragmenterad skalle. I skelettmaterialet fanns fragment från nackben, hjässben och tinningsben.

Ålder: ≥ 50 år

Kön: Tveksam man

Kroppslängd: -

Könsbedömning

De morfologiska karaktärerna var tvetydiga, men kranietjockleken tydde på en trolig man. Sammantagna könsbedömningen blev därför tveksam man.

Kranium: Tvetydig

Processus mastoideus: 4

Protuberantia occipitalis externa: 1

Mått: Tveksam man

Kalottfragmentens tjocklek (medelvärde 5,28 mm) samt kranieväggens tjocklek mellan *protuberantia occipitalis externa* och *eminentia cruciformis* (12,20 mm) tydde på en trolig man respektive allophys.

Åldersbedömning

Förhållandet mellan *tabula externa*, *tabula interna* och *diploë* indikerar en dödsålder äldre än 50 år.

Övrigt: -

Grav 24

Skelettet var i relativt gott skick. Skelettet var i stort sett intakt, förutom att större delen av ryggkotorna inte var bevarade. Även benen från vänster hand saknades helt. Hjärnskålskraniet var intakt, men ansiktskraniet saknades till stora delar. Alla de stora rörbenen fanns och var i de flesta fall intakta. Skelettmaterialen hade en totalvikt 1 458,4 gram och antalet fragment uppgick till 51 fördelat på 52 identifierade benelement. Skallens olika element har i detta fall räknats separat.

Ålder: 35 - 60 år

Kön: Kvinna

Kroppslängd: 155 cm

Könsbedömning

Samtliga morfologiska och metriska könskaraktärer indikerade att det rör sig om en kvinna.

Kranium: Kvinna

Margo supraorbitale: 1

Arcus superciliaris/Glabella: 1

Processus mastoideus: 1

Protuberantia occipitalis externa: 1

Trigonum mandibulae/protuberantia mentale: 1

Bäckenben: Tveksam kvinna

Incisura ischiadica major: 2

Mått: Kvinna

Tabell över könsindikerande mått.

Benslag	Sida	Måttdefinition	Mått (mm)	Kön
Överarmsben	Sin	Caputs vertikala diameter	37,87	Kvinna

Åldersbedömning

Åldersbedömningen utifrån kraniesömmarnas sammanväxning indikerar en dödsålder mellan 35 - 60 år.

Kranium: 35 - 60 år

Hjässömmar (vault): 35 - 60 år (medel: 48,8 år)

Bäckenben: -

Övriga postkraniala åldersindikatorer: -

Tänder: -

Kroppslängdsmått

Längdmått tagna på lårbenen visade på en kroppslängd på 155 cm (Trotter 1970).

Tabell över kroppslängdsberäkningar på rörben.

Benslag	Sida	GL (cm)	Trotter (1970)	Sjøvold (1990)
Lårben	Dx	41,10	155,62 ± 3,72	157,24 ± 4,49
Lårben	Sin	40,90	152,12 ± 3,72	156,70 ± 4,49

Tandstatus: -

Skelettförändringar

På båda lårbenen konstaterades osteofytbildning omkring ledkulans centrala fördjupning (*fovea capitis*). I denna fördjupning sitter det ligament som stabiliserar höftleden.

Tabell över skelettförändringar

Skelettelement	Beskrivning
Lårben (höger)	Osteofytbildning runt fovea capitis på lårbenskulan
Lårben (vänster)	Osteofytbildning runt fovea capitis på lårbenskulan

Övrigt: -

Sammanfattning

Totalt analyserades 19 gravlagda skelett. Samtliga individer var vuxna. Ålderssammansättningen är ganska jämn. Även könssammansättningen var relativt jämn med 10 kvinnor, 8 män och en obestämd. Tre av de könsbedömda männen uppvisade i viss mån tvetydiga könskaraktärer och könsbedömningarna av dessa individer innehåller därför en viss osäkerhet. De analyserade skelettens medelkroppslängd var för män ca 171 cm och för kvinnorna ca 160 cm. Den kortaste mannen hade en kroppslängd på ca 158 cm och den längsta ca 183 cm. Den kortaste kvinnan var 152 cm lång och den längsta 172 cm. Individerna med hög dödsålder hade förlorat de flesta av sina tänder innan livets slut. Men även flera av de yngre personerna uppvisade tandlossning. Många av individerna uppvisade ledförändringar av olika slag. Särskilt s k Schmorl's noder förekom frekvent. En av individerna uppvisade också tecken på långt gånge ankyloserande spondylit (Bechterews sjukdom).

Sammanfattande tabell över samtliga analyserade gravar.

Grav	Kön	Ålder	Kroppslängd	Övrigt
5	♀	25 - 40 år	152 cm	Kopparmynt i munnen. Aktivitetsspår på framtand. Schmorl's noder i ett par ryggkotor.
6	♀	25 - 30 år		Har under sin livstid tappat ett par tänder i underkäken. Kraftiga ligamanetfästen på båda nyckelbenen. Schmorl's noder i ett flertal ryggkotor.
7	♀	20 - 25 år	168 cm	Abscess i underkäke. Kraftigt ligamentfäste på nyckelben. Schmorl's noder på tre ryggkotor.
8		≥17 år		
9	♀	40 - 44 år	161 cm	
10	♀	25 - 30 år	160 cm	Höger överarmsben uppvisade ett metrisk särdrag i form av fossa olecrani perforatio.
11	♂	35 - 39 år	177 cm	
12	♀	49 - 63 år	157 cm	Överkäken saknades till stor del och inga tänder fanns bevarade från denna. Samtliga tänder i underkäken har förlorats ante mortem. Underkäken är grönfärgad av koppar. Större delen av ryggraden uppvisar ledförändringar av olika slag, bl a osteoartrit i kotornas mindre leder. Flera kotor uppvisar osteofytbildning och i vissa fall makroporositet.
13	♂	40 - 50 år	170 cm	Ett stort antal tänder i överkäken är förlorade ante mortem liksom ett par av tänderna i underkäken. Flera av de stora ledytorna på ryggkotorna i den nedre halvan av ryggraden uppvisar varierande grad av osteofytbildning. En av bröstkotorna uppvisade en Schmorl's nod. Ett av handrotsbenen på höger sida uppvisar s k eburnation. Osteofytbildning distalt på höger armbågsben och på det vänstra strålbenets tuberkel.
14	♂	30 - 34 år	158 cm	Stora delar av överkäken saknas. M1 dx sup i överkäken uppvisade en tandfraktur. Ett stort antal av tänderna i underkäken har förlorats ante mortem. Dessutom uppvisar samtliga kvarvarande premolarer och molarer i underkäken kraftig alveolresorption.
15	♂	25 - 27 år	167 cm	Kopparmynt i munnen. Underkäkens kondyler hade dålig passning med överkäkens käkleder. Avståndet mellan underkäkens kondyler var helt enkelt för kort. Kraftigt slitage på kindtänderna i överkäken. Osteofytbildning på det högra strålbenets tuberkel. Schmorl's noder på fem ryggkotor.
16	♂?	≥50 år		

17	♀	40 - 65 år	172 cm	Samtliga tänder utan en i underkäken och en i överkäken har förlorats ante mortem. Långt gången ankyloserande spondylit som påverkat ryggraden, höfter och axelleder. Höger överarmsben har en exostos. På höger armbågsben konstaterades mild osteofytbildning medialt på incisura trochlearis och på incisura radialis. Höger strålben uppvisade en kraftig förändring av tuberositas radii vars ledyta uppvisade en kraftig topografi.
18	♂	45 - 49 år	183 cm	I både under- och överkäke saknades ett stort antal tänder som förlorats ante mortem. En läkt fraktur (spricka) på höger skenben. Sutura metopica har inte fusionerat ihop.
19	♀	50 - 60 år		En stor del av den vänstra delen av överkäken saknades. I den del som var kvar har samtliga tänder tappats ante mortem. Även i underkäken har de flesta tänder tappats ante mortem och endast fyra tänder fanns kvar på plats. Den bakre kotbågen på ringkotan hade en fraktur. Kopparmynt i munnen.
21	♀	31 - 65 år	157 cm	
22	♂?	35 - 45 år	169 cm	
23	♂?	≥50 år		
24	♀	35 - 60 år	155 cm	På båda lårbenen konstaterades osteofytbildning omkring ledkulans centrala fördjupning (fovea capitis).

Referenser

Tryckta källor

- Arcini, C. 2003. *Åderförkalkningar och portvinstår*. Riksantikvarieämbetets Arkeologiska undersökningar Skrifter 48. Stockholm.
- Arcini, C. 2006. Offer för pest, svält och tobak. I: Arcini, C., Jacobsson, B. & Persson, B. *Pestbacken*. Lund. s 71-93.
- Auferheide, A. C. & Rodríguez-Martín, C. 1998. *The Cambridge Encyclopedia of Human Paleopathology*. Cambridge University Press.
- Bass, W. M. 1995. *Human Osteology. A Laboratory and Field Manual*. Missouri Archaeological Society. Columbia.
- Brothwell, D. R. 1981. *Digging up Bones*. Oxford University Press.
- During, E. 1996. *Osteologi. Benens vittnesbörd*. ARKEO-Förlaget. Gamleby.
- Gejvall, N.-G. 1948. Bestämning av de brända benen från gravarna i Horn. I: Sahlström, K. E. & Gejvall, N.-G. *Gravfältet på kyrkbacken i Horns socken, Västergötland*. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens Handlingar. Del 60:2. Stockholm. s 153-199.
- Holk, P. 1997. *Cremated Bones. A Medical-Anthropological Study of an Archaeological Material on Cremation Burials*. Antropologiske skrifter nr. 1c. Anatomical Institute, University of Oslo.
- Iregren, E & Jonsson, R. 1973. Hur benen krymper vid kremering. *Fornvännen* 1973:2, Årg 68, s 97-100.
- Kjellström, A. 2003. Människorna i slaget – vad benen berättar. I: Syse, B (red). *Långfredagsslaget. En arkeologisk historia*. Upplandsmuseet. s 60-108.
- Lovejoy, C. O., Meindl, R. S., Pryzbeck, T. R. & Mensforth, R. P. 1985. Chronological metamorphosis of the auricular surface of the ilium: A new method for determination of adult skeletal age at death. *American Journal of Physical Anthropology* 68, s 15-28.
- Meindl, R. S. & Lovejoy, C. O. 1985. Ectocranial suture closure: A revised method for determination of skeletal age at death based on lateral-anterior sutures. *American journal of Physical Anthropology* 58. s 57-66.
- Novotný, V. 1982. *Revision of Sex Diagnosis in some Fossil Hominids According to the Pelvis*. Second Anthropological Congress of Alex Hrdlička. Universitas Carolina Pragensis.
- Patel, M. M., Gupta G. B., Singel T. C. & Shah, M. P. 2005. Sexing of sacrum by sacral index and Kimura's base-wing index. *Journal of Indian Academy of Forensic Medicine*, vol 27(1), s 5-9.
- Pietrusewsky, M & Toomay Douglas, M. 2002. *Ban Chiang, a prehistoric village site in northeast Thailand. I: The human skeletal remains*. University of Pennsylvania.
- Schaefer, M., Black, S. & Scheuer, L. 2009. *Juvenile Osteology: A Laboratory and Field Manual*. San Diego.
- Sigvallius, B. 1994. *Funeral pyres. Iron age cremation in North Spånga*. Theses and papers in osteology 1. Stockholm. Diss.

- Sjøvold T. 1978. Inference concerning the age distribution of skeletal populations and some consequences for paleodemography. *Anthrop. Közl.* 22, 99-117.
- Sjøvold T. 1988. Geschlechtsdiagnose am Skelett. I: Knussmann, R. *Anthropologie: Handbuch der Vergleichenden Biologie des Menschen*, vol 1. Stuttgart, s 421-443.
- Sjøvold T. 1990. Estimation of stature from long bones utilizing the line of organic correlation. *Human Evolution* 5, s 431-447.
- Standards for Data Collection From Human Skeletal Remains.* 1994. Ed. Buikstra, J. E. & Ubelaker, D. H. Arkansas Archaeological Survey Research Series No. 44.
- Stewart, T. D. 1958. The rate of development of vertebral osteoarthritis in American whites and its significance in skeletal age identification. *The Leech* 28. s 144-151.
- Trotter, M. 1970. Estimation of stature from intact long bones. *Personal Identification in Mass Disasters*, Ed. Stewart, T. D, Washington, D.C.: Smithsonian Institute, s 71-83.
- Waldron, T. 2009. *Paleopathology*. New York: Cambridge University Press.
- White, T. D. 2000. *Human Osteology*. Academic Press. San Diego.

Övriga källor

- Internetmedicin. Bechterews sjukdom (pelvospondylit, ankolyserande spondylit).* Hemsida. [online] (2012-08-12) Tillgänglig: http://www.internetmedicin.se/dyn_main.asp?page=1360 [2013-02-01].
- Reumatikerförbundet. Ankolyserande spondylit (AS).* Hemsida. [online] (2012-07-27) Tillgänglig: <https://reumatikerforbundet.org/reumatism/diagnoser/ankyloserande-spondylit-pelvospondylit/> [2013-02-01].

Tekniska uppgifter

Lokal	Bottnaryds kyrka
Socken	Bottnaryds socken
Kommun	Jönköping
Län	Jönköpings län
Fornlämningsnummer	-
Typ av undersökning	Osteologisk analys
JLM dnr	213/2012
ÖLM dnr	342/12
ÖLM projektnr	531417
Uppdragsgivare	Jönköpings läns museum
Kostnadsansvarig	Jönköpings läns museum
Rapportarbete	Petter Nyberg
Fältarbetstid	September 2012
Analys	September 2012 - januari 2013
Totalt analyserades	19 gravar
Fynd	Mynt
Foto	Lasse Norr, där ej annat anges
Grafisk form	Lasse Norr

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2013:7 © Östergötlands museum

Bilaga 1. Bilder

Figur 1-2. Kranium från individen i grav 15.

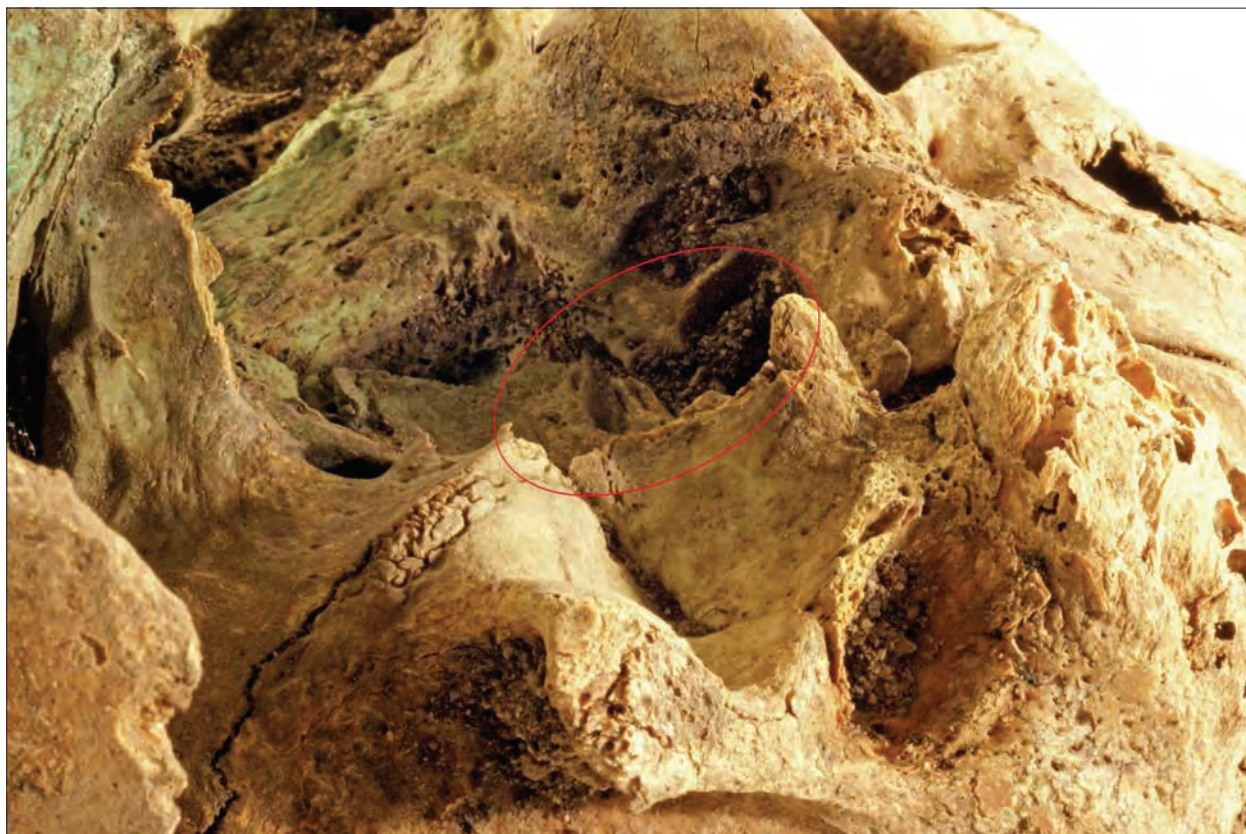
Figur 3. Grav 15. Den vänstra käkleden.

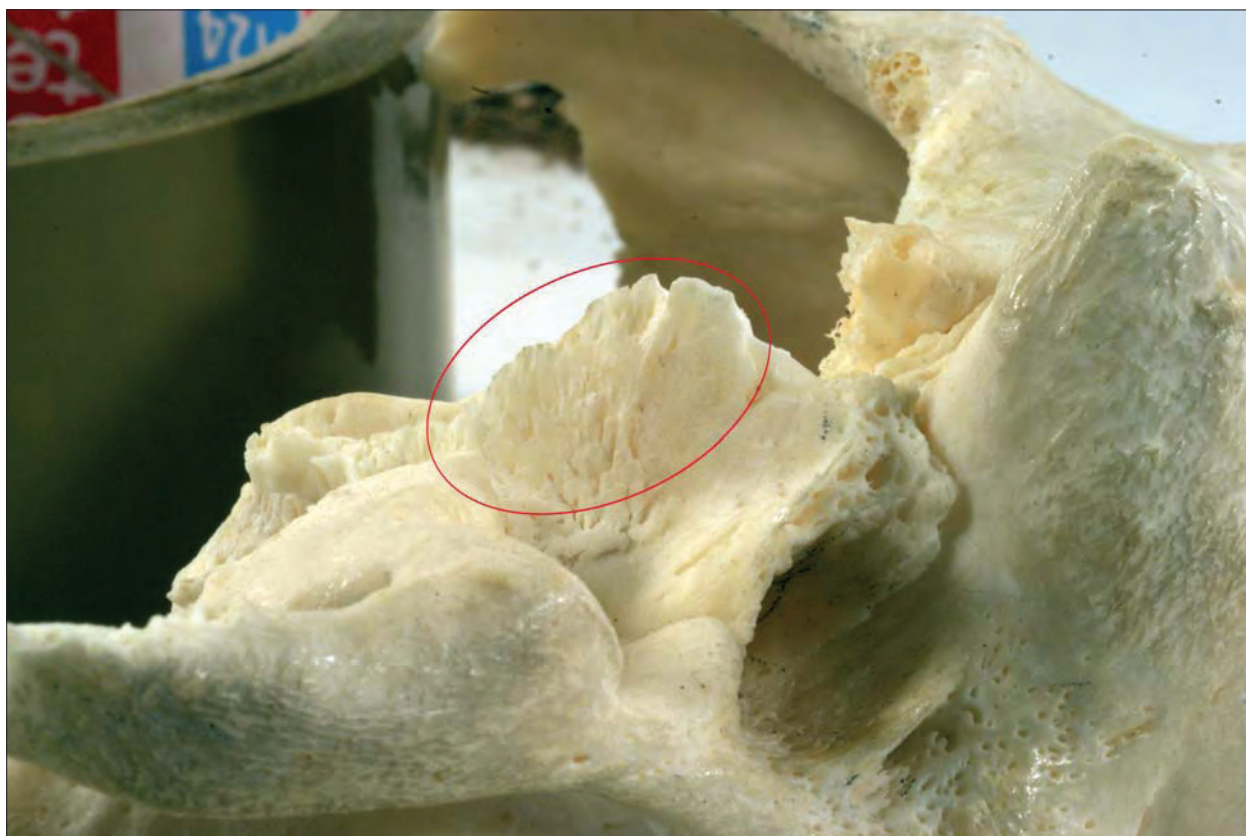
Figur 4. Grav 15. Fossa mandibularis medialis avgränsning var mindre markant än normalt.

Figur 5. Krania från ÖM referenssamling. Fossa mandibularis på en normalt utvecklad käkled.

Figur 6. Grav 15. Käklederna saknade den del av pars tympanica ossis temporalis som normalt bildar en tunn benvägg innaför/bakom fossa mandibularis.

Figur 7. Kranium från ÖM referenssamling. Denna skalle har en normalt utvecklad benvägg.

Figur 8. Grav 15. Den högra käkleden.

Figur 9. Grav 15. Skalle.

Figur 10. Grav 15. När den högra ledkondylen ligger perfekt i fossa mandibularis på höger sida har den vänstra kondylen ingen kontakt med fossa mandibularis på vänster sida.

Figur 11. Grav 15. Underkäke.

Figur 12. Grav 15. Överkäke.

Figur 13. Grav 19. Ringkotan (Atlas) med fraktur på den bakre kotbågen.

Bilaga 2. Benlista

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÅNGD	
5	Skalle	Calvarium	N/A	1	1	Intakt		Suturer: 21 - 42 år Tandslitage: 17 - 25 år	♀		
5	Underkäke	Mandibula	N/A	1	1	Intakt		Tandslitage: 17 - 25 år	♀		
5	Tungben	Os hyoideum	N/A	1	1	Defekt	Corpus et cornu majus dx	≥20 år			
5	Ringkota	Atlas	N/A	1	1	Intakt					
5	Tappkota	Axis	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
5	3:e halskotan	Vertebra cervicalis 3	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
5	4:e halskotan	Vertebra cervicalis 4	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
5	5:e halskotan	Vertebra cervicalis 5	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
5	6:e halskotan	Vertebra cervicalis 6	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
5	7:e halskotan	Vertebra cervicalis 7	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
5	1:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 1	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
5	2:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 2	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
5	3:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 3	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
5	4:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 4	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
5	5:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 5	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
5	6:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 6	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
5	7:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 7	N/A	1	1	Fragment	Del av arcus, del av corpus	≥18 år			
5	8:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 8	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
5	9:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 9	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
5	10:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 10	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
5	11:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 11	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
5	12:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 12	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
5	1:a ländkotan	Vertebra lumbalis 1	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
5	2:a ländkotan	Vertebra lumbalis 2	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
5	3:e ländkotan	Vertebra lumbalis 3	N/A	1	1	Intakt		≥22 år			
5	4:e ländkotan	Vertebra lumbalis 4	N/A	1	1	Intakt		≥22 år			
5	5:e ländkotan	Vertebra lumbalis 5	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
5	Korsben	Sacrum	N/A	1	1	Intakt	S1-S5	≥19 år	♀		
5	Bröstben	Sternum	N/A	1	1	Defekt					
5	Revben	Costae	Dx	12	15	Fragment		≥19 år			
5	Revben	Costae	Sin	10	22	Fragment		≥19 år			
5	Nyckelben	Clavicula	Dx	1	1	Defekt					
5	Nyckelben	Clavicula	Sin	1	1	Defekt					
5	Skulderblad	Scapula	Dx	1	1	Intakt		≥18 år			
5	Skulderblad	Scapula	Sin	1	1	Defekt		≥18 år	♀		
5	Överarmsben	Humerus	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥16 år		153,73 ± 4,45 cm	
5	Överarmsben	Humerus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥16 år	♀	152,05 ± 4,45 cm	
5	Armbågsben	Ulna	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
5	Armbågsben	Ulna	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
5	Strålben	Radius	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år		158,26 ± 4,24 cm	
5	Strålben	Radius	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år		156,37 ± 4,24 cm	
5	Båttbenet (hand)	Os scaphoideum	Dx	1	1	Fragment					
5	Månbenet	Os lunatum	Dx	1	1	Intakt					
5	Trekantiga benet	Os triquetrum	Dx	1	1	Intakt					

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
	X	1	628,1	Samtliga tänder på plats. M1 sin et dx har endast delar av tandrötterna kvar. M1:s alveoler delvis förslutits. M3 dx uppvisar karies occlusalt och M3 sin är så påverkad av karies så att den en fjärdedel (buccalt/distalt) av kronan brutits bort. I1 sin uppvisar slitage som tyder på rökning med kritpipa. I2 sin betydligt mer sliten än I2 dx. Gombenet är grönfärgat och i munnen påträffades ett mynt. Åldersbedömning tandslitage (Brothwell 1981): M2 dx: 17-25 år, M3 dx: 17-25 år, M2 sin: 17-25 år, M3 sin: 17-25 år. Ålderbedömning suturer (Meindl & Lovejoy 1985): Hjässömmar: 19-44 år (m=30,5 år), Tinningsömmar: 21-42 år (m=32,0 år). Könsbedömning; Protuberantia occipitalis externa: 1, Proc. mastoideus: 1, M. supraorbitalis: 1, Glabella: 1. Mild tandsten: M2 dx. Mild alveolresorption på samtliga molarer.
	X	1	93,6	Alla tänder förutom M1 sin, M3 sin och M3 Dx är på plats. M1 sin har förlorats ante mortem och alveolen är fullständigt försluten. Det går inte att avgöra om M3 sin et dx har brutit fram eller om de förlorats och alveolen sedan förslutits. Runt käken sitter textil fast. Underkäken är grönfärgad. Tandslitage (Brothwell 1981): M1 dx: ≤17 år, M2 dx: 17-25 år, M2 sin: 17-25 år. Ingen tandsten. Måttlig alveolresorption på samtliga kvarvarande molarer. Karies: M2 sin occlusalt. Könsbedömning; Trigonum mandibulae: 1, Angulus mandibulare: ♀.
		1	0,5	Ålder: Cornu majus dx fusionerad.
		1	9,2	Inga osteofyter.
		1	11,2	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	6,2	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	6,4	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	5,7	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	6,0	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	8,5	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	10,4	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	8,2	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	6,1	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
	X	1	8,5	Mild osteofytbidning runt facies articularis inferior dx. I övrigt inga konstaterade osteofyter. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	8,2	Mild osteofytbidning runt facies articularis superior dx. I övrigt inga konstaterade osteofyter. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	8,9	Inga osteofyter. Schmorl's noder cranialt och caudalt. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
		1	5,4	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	9,7	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	10,7	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	11,8	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
	X	1	12,1	Inga osteofyter. Schmorl's noder cranialt och caudalt. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	11,0	Inga osteofyter. Fovea costalis sin et dx uppvisar kraftigt förstörade ledytor med osteofyter runt ledytorna (arthropathi). Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade
		1	12,7	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	15,8	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	19,7	Mild osteofytbildning (1:a gradens) caudalt på kotkroppen. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade och mild osteofytbildning.
		1	20,9	Mild osteofytbildning (1:a gradens) cranialt på kotkroppen. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade och mild osteofytbildning.
		1	20,7	Inga osteofyter. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
			74,0	Kön: Base-Wing index (dx): 83,8 (Patel et al 2005), svag bågform indikerar ♀. Ålder: S1 och S2 har delvis fusionerat med varandra. Övriga korskotor är helt ihopfusionerade.
		1	8,7	
	X	1	87,1	Facies articularis tuberculi på revben 5-9, 12 uppvisar förstörade ledytor och osteofyter runt ledytan (arthropathi). Särskilt revben 7 uppvisar en kraftigt förstörad ledyta. Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
	X	1	55,3	Facies articularis tuberculi på fyra av revbenen uppvisar förstörade ledytor och osteofyter runt ledytan (arthropathi). Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	12,0	
		1	7,6	
		1	31,8	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	26,0	Kön: Cavitas glenoidalis: 32,54 mm. Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	97,7	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängd: GL: 28,5 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	61,0	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kön: Caputs vertikala diameter: 38,40 mm (Bass 1995). Kroppslängd: GL: 28,0 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	43,2	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	25,0	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	31,4	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängd: GL: 21,8 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	20,4	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängd: GL: 21,4 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	0,7	
		1	0,9	
		1	0,6	

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
5	Huvudbenet	Os capitatum	Dx	1	1	Defekt					
5	Hakbenet	Os hamatum	Dx	1	1	Intakt					
5	1:a mellanhandsbenet	Metacarpus I	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
5	2:a mellanhandsbenet	Metacarpus II	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
5	3:e mellanhandsbenet	Metacarpus III	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
5	3:e mellanhandsbenet	Metacarpus III	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
5	4:e mellanhandsbenet	Metacarpus IV	Dx	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
5	4:e mellanhandsbenet	Metacarpus IV	Sin	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
5	5:e mellanhandsbenet	Metacarpus V	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
5	2:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:II manus	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥12 år			
5	2:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:II manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
5	3:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:III manus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
5	3:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:III manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
5	4:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:IV manus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
5	4:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:IV manus	Sin	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5, 6				
5	5:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:V manus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
5	2:a mellanfalangen (hand)	Phalanx 2:II manus	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥12 år			
5	3:e mellanfalangen (hand)	Phalanx 2:III manus	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥12 år			
5	4:e mellanfalangen (hand)	Phalanx 2:IV manus	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥12 år			
5	Höftben	Os coxae	Dx	1	1	Fragment	Os ilium, os pubis	25 - 39 år	♀		
5	Höftben	Os coxae	Sin	1	2	Fragment	Os ilium, os pubis	30 - 39 år	♀		
5	Lårben	Femur	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år	♀	152,40 ± 3,72 cm	
5	Skenben	Tibia	Dx	1	2	Fragment	1	≥18 år			
5	Skenben	Tibia	Sin	1	1	Fragment	1	≥18 år			
5	Vadben	Fibula	Dx	1	1	Fragment	5, 6	≥15 år			
5	TOTALT	TOTALT		89	106			25 - 40 år	♀	152 cm	
6	Skalle	Calvarium	N/A	1	1	Defekt		Suturer: 28 - 44 år Tandslitage: 17 - 25 år	♀		
6	Underkäke	Mandibula	N/A	1	4	Komplett		Tandslitage: 17 - 25 år	♀		
6	Ringkota	Atlas	N/A	1	1	Intakt					
6	Tappkota	Axis	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	3:e halskotan	Vertebra cervicalis 3	N/A	1	2	Fragment	Corpus, arcus sin	≥18 år			
6	4:e halskotan	Vertebra cervicalis 4	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	5:e halskotan	Vertebra cervicalis 5	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	6:e halskotan	Vertebra cervicalis 6	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	7:e halskotan	Vertebra cervicalis 7	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
6	2:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 2	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	3:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 3	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	4:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 4	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
6	5:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 5	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
		1	1,0	
		1	1,3	
		1	2,8	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	4,9	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	3,6	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	4,2	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2,0	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2,0	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2,6	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1,6	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2,0	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2,1	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2,4	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1,8	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1,4	
		1	1,0	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,5	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,7	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,5	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	110,8	Kön: Incisura ischiadica major: 1, Arc composé: ♀, relativt kraftig sulcus preauricularis, spina ischiadica är spetsig. Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad, facies auricularis: Fas 2-4 (Lovejoy et al 1985).
		1	100,2	Kön: Incisura ischiadica major: 1, Arc composé: ♀, relativt kraftig sulcus preauricularis. Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad, facies auricularis: Fas 3-4 (Lovejoy et al 1985).
		1	218,4	Kön: Caputs största diameter (Bass 1995): 39,41 mm. Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 39,8 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	17,3	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	22,8	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	3,4	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2070,9	
	X	1	470,0	Ett i stort sett intakt skalle. Okbenet på höger sida saknas dock. Följande tänder på plats: P1 dx, P2 dx, M1 dx, M2 dx, M3 dx, I1 sin, C sin, P1 sin, P2 sin, M1 sin, M2 sin. Övriga förlorade post mortem. M1 dx har endast roten kvar. M2 dx och M3 dx uppvisar ett sparsamt slitage eftersom motsvarande tänder i underkåken har förlorats i en relativt ung ålder. Åldersbedömning tandslitage (Brothwell 1981): M2 dx: ≤17 år, M3 dx: 17-25 år. M1 sin: 17-25 år, M2 sin: 17-25 år. Ålderbedömning suturer (Meindl & Lovejoy 1985): Hjässömmar: 28-44 år (m=39,4 år), Tinningsömmar: 28-52 år (m=41,1 år). Könbedömning; Protuberantia occipitalis externa: 1, Proc. mastoideus: 1, M. supraorbitalis: 2, Glabella: 1. Mild tandsten: M2 dx, M3 dx. Mild alveolresorption på samtliga molarer.
	X	1	59,9	Följande tänder på plats: I2 dx, C dx, P1 dx, M2 dx, I1 sin, I2 sin, C sin. P2 dx, P2 sin, M1 sin. M2 sin förlorade ante mortem och alveolerna är fullständigt igenvuxna. M3 dx och M3 sin förlorade antemortem och alveolerna är delvis igenvuxna. Övriga tänder förlorad post mortem. Tandslitage (Brothwell 1981): M2 dx: 17-25 år. Ingen tandsten. Måttlig alveolresorption på P1 dx, M2 dx. Karies: M2 dx. Könbedömning; Trigonum mentale: 3, Angulus mandibulae: ♀.
		1	5,1	Metrisk särdrag: Fovea articularis superior dx et sin ledyta är delad. Inga osteofyter.
		1	6,9	Inga osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
		1	2,6	Inga osteofyter. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerad.
		1	2,5	Inga osteofyter. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerad.
		1	4,0	Inga osteofyter. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerad.
		1	5,8	Inga osteofyter. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerad.
		1	4,5	Inga osteofyter på facies articularis superior et inferior. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerade.
	X	1	5,6	Inga osteofyter. Kraftig Schmorl's nod caudalt. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerad.
	X	1	5,9	Måttlig osteofytbildning och mild porositet på facies articularis superior dx, facies articularis inferior sin et dx. Inga osteofyter på kotkropp. Schmorl's nod caudalt. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerad.
	X	1	6,8	Inga osteofyter. Schmorl's noder cranialt och caudalt. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	6,9	Inga osteofyter. Schmorl's noder cranialt och caudalt. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
6	6:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 6	N/A	1	2	Komplett		≥18 år			
6	7:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 7	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	8:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 8	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	9:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 9	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	10:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 10	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	11:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 11	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	12:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 12	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	1:a ländkotan	Vertebra lumbalis 1	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	2:a ländkotan	Vertebra lumbalis 2	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	3:e ländkotan	Vertebra lumbalis 3	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
6	4:e ländkotan	Vertebra lumbalis 4	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
6	5:e ländkotan	Vertebra lumbalis 5	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
6	Korsben	Sacrum	N/A	1	1	Fragment					
6	Revben	Costae	Dx	11	20	Fragment		≥19 år			
6	Revben	Costae	Sin	7	16	Fragment		≥19 år			
6	Skulderblad	Scapula	Dx	1	2	Fragment		≥16 år	Allophys		
6	Skulderblad	Scapula	Sin	1	2	Fragment					
6	Nyckelben	Clavicula	Dx	1	1	Defekt					
6	Nyckelben	Clavicula	Sin	1	1	Defekt					
6	Överarmsben	Humerus	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4	≥16 år			
6	Överarmsben	Humerus	Sin	1	2	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥16 år			
6	Armbågsben	Ulna	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4	≥12 år			
6	Armbågsben	Ulna	Sin	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4	≥12 år			
6	Strålbén	Radius	Dx	1	3	Fragment	Frag av diafys				
6	Strålbén	Radius	Sin	1	1	Fragment	2, 3, 4				
6	Huvudbenet	Os capitatum	Sin	1	1	Defekt					
6	1:e mellanhandsbenet	Metacarpus I	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4, 5				
6	1:a mellanhandsbenet	Metacarpus I	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
6	2:a mellanhandsbenet	Metacarpus II	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4, 5				
6	2:a mellanhandsbenet	Metacarpus II	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
6	3:e mellanhandsbenet	Metacarpus III	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
6	3:e mellanhandsbenet	Metacarpus IV	Sin	1	1	Fragment	2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
6	4:e mellanhandsbenet	Metacarpus V	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
6	5:e mellanhandsbenet	Metacarpus III	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3				
6	Höftben	Os coxae	Dx	1	1	Fragment	Os ilium		♀		
6	Lårben	Femur	Dx	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5				
6	Skenben	Tibia	Dx	1	2	Fragment	2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
6	Skenben	Tibia	Sin	1	1	Fragment	3, 4, 5, 6	≥15 år			
6	Hälben	Calcaneus	Dx	1	1	Fragment		≥14 år			
6	Språngben	Talus	Dx	1	1	Fragment					
6	TOTALT	TOTALT		69	98			25 - 30 år	♀		
7	Skalle	Calvarium	N/A	1	66	Komplett		Suturer: ≤35 år Tandslitage: 17 - 25 år	♀		
7	Underkäke	Mandibula	N/A	1	2	Defekt		Tandslitage: 17 - 25 år	♀		
7	Ringkota	Atlas	N/A	1	1	Fragment					
7	Tappkota	Axis	N/A	1	1	Fragment	Dens axis				
7	1:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 1	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
7	2:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 2	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
7	3:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 3	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
	X	1	6,8	Inga osteofyter. Schmorl's noder cranialt och caudalt. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	5,8	Inga osteofyter. Schmorl's nod cranialt. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerad.
		1	5,2	Inga osteofyter. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerad.
		1	5,0	Inga osteofyter. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerad.
	X	1	8,1	Inga osteofyter. Schmorl's nod cranialt, måttlig ligamentum flavum. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerad.
	X	1	7,1	Inga osteofyter. Schmorl's noder cranialt och caudalt, mild ligamentum flavum. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	9,5	Inga osteofyter. Kraftig Schmorl's nod caudalt, mild ligamentum flavum. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	12,2	Inga osteofyter. Kraftiga Schmorl's noder caudalt. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	14,1	Inga osteofyter. Schmorl's noder cranialt och caudalt. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	15,6	Inga osteofyter. Schmorl's noder cranialt och caudalt. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
		1	9,7	Inga osteofyter på facies articularis proximalis et inferior. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerade.
		1	9,7	
		1	12,6	Inga osteofyter på facies articularis proximalis.
		1	27,6	Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	27,9	Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	17,7	Könsbedömning; Cavitas gelnoidalis: 34,70 mm (allophys). Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
		1	18,5	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
		1	7,2	Aktivitetsspår: Impressio ligamenti costoclavicularis är kraftig.
		1	8,6	Aktivitetsspår: Impressio ligamenti costoclavicularis är kraftig.
		1	47,4	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	41,7	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	13,5	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	16,6	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2,4	
		1	7,4	
		1	0,6	
		1	1,1	
		1	1,4	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1,6	
		1	1,4	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2,6	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2,4	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1,6	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1,5	
		1	42,5	Könsbedömning; Incisura ischiadica major: 1
		1	147,2	
		1	78,8	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	68,1	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	10,8	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	9,3	
		1	1315,3	
	X	1	315,9	Ett i stort sett komplett, men delvis fragmenterad skalle. Samtliga tänder är på plats. M1 dx har karies occlusalt. P1 sin karies distalt, P2 sin tandkrona närmast totalt förstörd av karies och i stort sett finns endast tandroten kvar. Åldersbedömning tandslitage (Brothwell 1981); M1 dx: ≤17 år, M2 dx: 17-25 år, M3 dx: 17-25 år. M1 sin: ≤17 år, M2 sin: 17-25 år, M3 sin: 17-25 år. Ålderbedömning suturer (Meindl & Lovejoy 1985); Hjässömmer: ≤35 år, Tinningsömmer: ≤43 år. Könsbedömning; Protuberantia occipitalis externa: 1, Proc. mastoideus: 1, M. supraorbitalis: 1. Mild tandsten: M1 dx M2 dx, M3 dx. Mild alveolresorption på samtliga molarer.
	X	1	49,8	Samtliga tänder är på plats. Tandslitage (Brothwell 1981); M3 dx: 17-25 år, M3 sin: 17-25 år. Mild tandsten M3 sin et dx. Mild alveolresorption på samtliga molarer. Karies: M1 sin et dx tandkronor har totalt förstörts av karies och endast tandrötterna är kvar. På M2 dx har en stor krater bildats occlusalt av karies och större delen av kronan är borta. På M2 sin har halva tandkronan occlusalt/distalt förlorats på grund av karies. Underkäken har en mindre abcess under M1 på höger sida. Könsbedömning; Trigomun mandibulae: 2, Angulus mandibulare: ♀.
		1	1,7	
		1	1,8	
		1	5,0	Inga osteofyter. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerad.
	X	1	6,6	Inga osteofyter. Mild ligamentum flavum. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerad.
	X	1	6,1	Inga osteofyter. Schmorl's nod cranialt, måttlig ligamentum flavum. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerad.

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
7	4:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 4	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
7	5:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 5	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
7	6:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 6	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
7	7:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 7	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
7	8:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 8	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus				
7	9:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 9	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
7	10:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 10	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
7	11:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 11	N/A	1	2	Fragment	Del av arcus, del av corpus				
7	12:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 12	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
7	1:a ländkotan	Vertebra lumbalis 1	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
7	2:a ländkotan	Vertebra lumbalis 2	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
7	3:e ländkotan	Vertebra lumbalis 3	N/A	1	6	Fragment	Del av arcus, del av corpus	≥18 år			
7	4:e ländkotan	Vertebra lumbalis 4	N/A	1	2	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
7	5:e ländkotan	Vertebra lumbalis 5	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
7	Korsben	Sacrum	N/A	1	1	Defekt	S1-S5	19 - 26 år	Allophys		
7	Revben	Costae	Dx	2	11	Fragment					
7	Revben	Costae	Sin	1	18	Fragment					
7	Nyckelben	Clavicula	Sin	1	1	Defekt					
7	Skulderblad	Scapula	Dx	1	2	Fragment		≥16 år			
7	Skulderblad	Scapula	Sin	1	1	Fragment					
7	Överarmsben	Humerus	Dx	1	2	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥16 år	Allophys		
7	Överarmsben	Humerus	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥16 år	♀?	167,51 ± 4,45 cm	
7	Strålben	Radius	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
7	Strålben	Radius	Sin	1	1	Fragment	1	≥13 år			
7	Grundfalang (hand)	Phalanx 2 manus	Dx	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5, 6				
7	Mellanfalang	Phalanx 1 manus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
7	Höftben	Os coxae	Dx	1	2	Fragment		≥18 år			
7	Höftben	Os coxae	Sin	1	2	Fragment		20 - 29 år	♀		
7	Lårben	Femur	Dx	1	1	Fragment	2, 3, 4, 5				
7	Lårben	Femur	Sin	1	1	Fragment	2, 3, 4				
7	TOTALT	TOTALT		38	141			20 - 25 år	♀	168 cm	
8	Höftben	Os coxae	Dx	1	4	Fragment					
8	Höftben	Os coxae	Sin	1	1	Fragment					
8	Lårben	Femur	Dx	1	5	Fragment	6, samt fragment av diafys	≥17 år			
8	Lårben	Femur	Sin	1	7	Fragment	1, 4, 5, 6	≥17 år			
8	Skenben	Tibia	Dx	1	6	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år			
8	Skenben	Tibia	Sin	1	10	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år			
8	Vadben	Fibula	Dx	1	2	Fragment		≥15 år			
8	Hälben	Calcaneus	Dx	1	1	Defekt					
8	TOTALT	TOTALT		8	36			≥17 år			
9	12:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 12	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus				
9	1:a ländkotan	Vertebra lumbalis 1	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus				
9	2:a ländkotan	Vertebra lumbalis 2	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
9	3:e ländkotan	Vertebra lumbalis 3	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
9	4:e ländkotan	Vertebra lumbalis 4	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
9	5:e ländkotan	Vertebra lumbalis 5	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
9	Korsben	Sacrum	N/A	1	3	Fragment	S1-S2	≥18 år			

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
	X	1	5,4	Inga osteofyter. Måttlig ligamentum flavum. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerad.
	X	1	6,7	Inga osteofyter. Schmorl's nod cranialt, mild ligamentum flavum. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerad.
		1	2,1	
		1	2,2	
		1	6,5	
	X	1	6,1	Måttlig ligamentum flavum. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerad.
		1	2,4	
		1	3,5	Inga osteofyter. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerad.
	X	1	9,9	Inga osteofyter. Schmorl's nod cranialt, mild ligamentum flavum. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerad.
	X	1	8,5	Måttlig ligamentum flavum. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerad.
	X	1	8,3	Måttlig ligamentum flavum. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerad.
		1	9,7	Inga osteofyter. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerad.
		1	11,4	Inga osteofyter. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerad.
		1	15,3	Inga osteofyter. Ålder: Epifysringar fullständigt fusionerad.
		1	57,2	Kön: Base-Wing index (sin): 80,7 (Patel et al 2005). Ålder: Epifysring på S1 är fullständigt fusionerad. Korsbenet separata kotkroppar har endast delvis fusionerat ihop med varandra.
		1	11,9	
		1	22,8	
		1	8,5	Aktivitetspå: Impresso ligamenti costoclavicularis är kraftig.
		1	17,4	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
		1	9,3	
		1	80,0	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kön: Caputs vertikala diameter: 44,53 mm (Bass 1995).
		1	51,2	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kön: Caputs vertikala diameter: 43,85 mm (Bass 1995). Kroppslängdsmått: GL: 32,6 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	21,9	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	0,7	Ålder: Proximal epifys fullständigt fusionerad.
		1	0,9	
		1	0,6	Ålder: Epifys fullständigt fusionerad.
		1	20,9	Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad.
		1	57,9	Kön: Incisura ischiadica major: 1, Arc composé: ♀. Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad, facies auricularis: Fas 1-2 (Lovejoy et al 1985).
		1	147,4	
		1	103,8	
		1	1097,3	
		1	6,9	
		1	4,8	
		1	70,0	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad
		1	94,9	Ålder: Distal epifys och ledkulan är fullständigt fusionerade.
		1	57,6	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	54,1	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	2,8	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad
		1	9,4	
		1	300,5	
		1	4,9	Inga synliga osteofyter.
		1	5,1	Inga synliga osteofyter.
		1	1,4	Inga synliga osteofyter.
		1	3,0	Inga synliga osteofyter.
		1	7,7	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
		1	11,3	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
		1	13,3	Ålder: Epifysring på S1 är fullständigt fusionerad. S1 och S2 har endast fusionerat ihop delvis med varandra. Inga osteofyter.

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
9	Skulderblad	Scapula	Sin	1	3	Fragment					
9	Överarmsben	Humerus	Sin	1	2	Fragment	1, 3, 4, 5, 6	≥16 år			
9	Armbågsben	Ulna	Sin	1	2	Fragment	2, 3, 4, 5				
9	Strålben	Radius	Sin	1	1	Fragment	3				
9	Höftben	Os coxae	Dx	1	2	Fragment	Os ilium	40 - 44 år	♀		
9	Höftben	Os coxae	Sin	1	1	Fragment	Os ilium	40 - 44 år	♀		
9	Lårben	Femur	Dx	1	2	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år	♀	160,31 ± 3,72 cm	
9	Lårben	Femur	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år	♀	161,05 ± 3,72 cm	
9	Knäskål	Patella	Sin	1	1	Intakt					
9	Skenben	Tibia	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥18 år			
9	Skenben	Tibia	Sin	1	2	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥18 år			
9	Vadben	Fibula	Dx	1	2	Fragment	2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
9	Vadben	Fibula	Sin	1	2	Fragment	5, 6	≥15 år			
9	Språngben	Talus	Dx	1	1	Intakt					
9	Språngben	Talus	Sin	1	1	Intakt					
9	TOTALT	TOTALT		22	33			40 - 44 år	♀	161 cm	
10	Hjässben	Os parietale	Dx	1	2	Fragment		Suturer: 27 - 43 år			
10	Nackben	Os occipitale	N/A	1	4	Fragment			♀		
10	Tinningsben	Os temporale	Sin	1	1	Fragment	Pars petrosa				
10	Hjärnskålskranium	Neurocranium	N/A	-	15	Fragment					
10	Tappkota	Axis	N/A	1	1	Fragment	Dens axis				
10	2:a ländkotan	Vertebra lumbalis 2	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
10	3:e ländkotan	Vertebra lumbalis 3	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
10	4:e ländkotan	Vertebra lumbalis 4	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
10	5:e ländkotan	Vertebra lumbalis 5	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
10	Korsben	Sacrum	N/A	1	4	Fragment	S1-S3	≥19 år			
10	Skulderblad	Scapula	Dx	1	1	Fragment		≥16 år			
10	Nyckelben	Clavicula	Dx	1	1	Fragment					
10	Överarmsben	Humerus	Dx	1	1	Fragment	3, 4, 5, 6	≥12 år			
10	Överarmsben	Humerus	Sin	1	1	Fragment	Trochlea				
10	Armbågsben	Ulna	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4	≥12 år			
10	Armbågsben	Ulna	Sin	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4	≥12 år			
10	Strålben	Radius	Dx	1	2	Fragment	2, 3, 4				
10	Strålben	Radius	Sin	1	2	Fragment	2, 3, 4				
10	Höftben	Os coxae	Dx	1	1	Defekt	Os ilium	25 - 29 år	♀		
10	Höftben	Os coxae	Sin	1	1	Defekt	Os ilium	25 - 29 år	♀		
10	Lårben	Femur	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år	♀	159,57 ± 3,72 cm	
10	Lårben	Femur	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år	♀	161,05 ± 3,72 cm	
10	Knäskål	Patella	Sin	1	1	Intakt					
10	Skenben	Tibia	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥18 år			
10	Skenben	Tibia	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥18 år			
10	Vadben	Fibula	Dx	1	1	Fragment	3, 4, 5, 6	≥15 år			
10	Vadben	Fibula	Sin	1	3	Fragment	4, 5, 6	≥15 år			
10	Hälben	Calcaneus	Dx	1	1	Intakt		≥14 år			
10	Hälben	Calcaneus	Sin	1	1	Intakt		≥14 år			
10	Språngben	Talus	Dx	1	1	Intakt					
10	Språngben	Talus	Sin	1	1	Intakt					
10	Båttben (fot)	Os naviculare	Dx	1	1	Fragment					

PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
	1	7,4	
	1	41,1	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
	1	11,9	
	1	4,5	
	1	48,9	Kön: Incisura ischiadica major: 1. Ålder: Facies auricularis: Fas 5 (Lovejoy et al 1985).
	1	61,4	Kön: Incisura ischiadica major: 1. Ålder: Facies auricularis: Fas 5 (Lovejoy et al 1985).
	1	140,0	Kön: Caputs största diameter (Bass 1995): 38,69 mm. Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 43,0 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
	1	155,7	Kön: Caputs största diameter (Bass 1995): 38,74 mm. Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 43,3 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
	1	2,8	
	1	121,7	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
	1	90,2	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
	1	14,9	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad
	1	5,3	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad
	1	13,6	
	1	9,7	
	1	775,8	
	1	31,2	Ålder: Sutureernas utseende indikerar en ålder mellan 27 - 43 år (Holk 1997).
	1	32,2	Könsbedömning; Protuberantia occipitalis externa: 1
	1	11,5	
	1	7,2	
	1	0,4	
	1	4,1	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
	1	5,2	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
X	1	7,1	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Facies articularis inferior sin var något förstörad. Inga synliga osteofyter.
	1	9,3	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
	1	23,8	Ålder: Epifysring på S1 är fullständigt fusionerad. S1 och S2 har endast fusionerat ihop delvis med varandra. S2 och S3 har fullständigt fusionerat med varandra. Inga osteofyter.
	1	11,7	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
	1	2,7	
	1	44,3	Ålder: distal epifys är fullständigt fusionerade. Metriskt särdrag: Fossa olecrani perforatio (5,37 mm diam).
	1	1,6	
	1	11,5	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
	1	14,0	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
	1	4,8	
	1	5,2	
	1	57,9	Kön: Incisura ischiadica major: 1, Arc composé: ♀, kraftig sulcus preauricularis. Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad, facies auricularis: Fas 2 (Lovejoy et al 1985).
	1	64,1	Kön: Incisura ischiadica major: 1, Arc composé: ♀, kraftig sulcus preauricularis. Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad, facies auricularis: Fas 2 (Lovejoy et al 1985).
	1	162,5	Kön: Caputs största diameter (Bass 1995): 37,61 mm. Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 42,7 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
	1	162,7	Kön: Caputs största diameter (Bass 1995): 37,64 mm. Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 43,3 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
	1	2,2	
	1	94,0	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
	1	98,5	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
	1	15,6	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad
	1	7,7	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad
	1	13,8	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
	1	18,1	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
	1	7,3	
	1	11,8	
	1	1,0	

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
10	Mellersta kilformade benet	Os cuneiforme intermedium	Dx	1	1	Defekt					
10	Yttre kilformade benet	Os cuneiforme laterale	Dx	1	1	Intakt					
10	Tårningsbenet	Os cuboideum	Dx	1	1	Intakt					
10	1:a mellanfotsbenet	Metatarsus I	Dx	1	1	Fragment	1, 2				
10	2:a mellanfotsbenet	Metatarsus II	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4				
10	3:e mellanfotsbenet	Metatarsus III	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3				
10	4:e mellanfotsbenet	Metatarsus IV	Dx	1	1	Fragment	1, 2				
10	4:e mellanfotsbenet	Metatarsus IV	Sin	1	1	Fragment	1, 2, 3				
10	5:e mellanfotsbenet	Metatarsus V	Dx	1	1	Fragment	1, 2				
10	5:e mellanfotsbenet	Metatarsus V	Sin	1	1	Fragment	1, 2, 3				
10	TOTALT	TOTALT		41	67			25 - 30 år	♀	160 cm	
11	Överarmsben	Humerus	Dx	1	2	Fragment	3, 4, 5, 6	≥15 år			
11	Armbågsben	Ulna	Dx	1	2	Fragment	1, 2, 3	≥15 år			
11	Strålben	Radius	Dx	1	1	Fragment	Diafysfragment				
11	Höftben	Os coxae	Dx	1	1	Fragment	Os ilium	35 - 39 år	♂		
11	Lårben	Femur	Dx	1	1	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år	♂	177,32 ± 3,27 cm	
11	Lårben	Femur	Sin	1	1	Fragment	4, 5, 6	≥17 år			
11	Knäskål	Patella	Dx	1	1	Defekt					
11	Skenben	Tibia	Dx	1	2	Fragment	1, 2, 3	≥17 år			
11	TOTALT	TOTALT		8	11			35 - 39 år	♂	177 cm	
12	Skalle	Calvarium	N/A	1	1	Defekt		Suturer: 49 - 63 år	♂		
12	Underkäke	Mandibula	N/A	1	1	Intakt		≥40 år	♂		
12	Tungben	Os hyoideum	N/A	1	1	Defekt	Corpus et cornu majus dx				
12	Sköldbrusk	Cartilago thyroidea	N/A	1	1	Fragment		≥40 år			
12	Ringkota	Atlas	N/A	1	1	Intakt					
12	Tappkota och 3:e halskotan	Axis et vertebra cervicalis 3	N/A	2	1	Intakt		≥18 år			
12	4:e halskotan	Vertebra cervicalis 4	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
12	5:e halskotan	Vertebra cervicalis 5	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
12	6:e halskotan	Vertebra cervicalis 6	N/A	1	1	Intakt		≥21 år			
12	7:e halskotan	Vertebra cervicalis 7	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
12	1:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 1	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
12	2:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 2	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
12	3:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 3	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
12	4:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 4	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
12	5:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 5	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
12	6:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 6	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
12	7:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 7	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
12	8:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 8	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
12	9:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 9	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
12	10:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 10	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	Arcus, del av corpus			
12	11:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 11	N/A	1	1	Fragment	Arcus				

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
		1	0,4	
		1	0,9	
		1	2,6	
		1	1,3	
		1	1,3	
		1	1,4	
		1	1,5	
		1	2,0	
		1	1,5	
		1	1,5	
		1	959,4	
		1	41,1	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	13,9	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,7	
		1	55,5	Kön: Incisura ischiadica major: 4, Arc composé: ♂. Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad, facies auricularis: Fas 4 (Lovejoy et al 1985).
		1	217,1	Kön: Caputs största diameter (Bass 1995): 49,95 mm. Ålder: Ledkulans epifys och den distala epifysen är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 48,7 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	120,8	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	3,0	
		1	36,9	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	489,0	
		1	398,8	Ett stort sätt intakt skalle förutom att vänster okben, större delen av överkäken och en del av pannbenet på vänster sida saknas. Ålderbedömning suturer (Meindl & Lovejoy 1985); Hjässömmar: 34-63 år (m=51,5 år), Tinningsömmar: 49-65 år (m=56,2 år). Könbedömning: Protuberantia occipitalis externa: 4, Proc. mastoideus: 3, Margo supraorbitalis: 5, Glabella: 5.
	X	1	32,4	Samtliga tänder har förlorats ante mortem och alveolerna är fullständigt förslutna. Den omfattande tandlossningen tyder på en hög dödsålder. Könbedömning: Trigonum mandibulae: 4, Angulus mandibulare: ♂. Grönfärgad (av koppar) på insidan av käken.
		1	0,5	Ålder: Cornu majus ej fusionerad.
		1	0,3	Ålder: Struphuvudets sköldbrusk förbenas normalt mellan 40 och 50 års ålder.
		1	7,2	
	X	1	13,4	Tappkotan och 3:e halskotan har fullständigt fusionerat ihop mellan facies articularis inferior et superior på vänster sida samt delvis mellan kotkropparna. Facies articularis inferior på ve cervicalis 3 på båda sidor uppvisar ledförändringar (osteoartrit) i form av måttlig makroporositet, måttlig osteofytbildning samt måttlig eburnation. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Kotorna är grönfärgade av koppar.
	X	1	5,8	Facies articularis superior på vänster sida uppvisar ledförändringar (osteoartrit) i form av kraftig makroporositet, kraftig osteofytbildning samt mild eburnation och på höger sida i form av måttlig eburnation. Kraftig makroporositet på den högre delen av den caudala ledytan på kotkroppen. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Kotan är grönfärgad av koppar.
	X	1	6,1	Facies articularis superior på båda sidor uppvisar ledförändringar (osteoartrit) i form av mild mikroporositet och kraftig eburnation. Facies articularis inferior på höger ledförändring (osteoartrit) i form av mild mikroporositet och måttlig eburnation. Kraftig makroporositet och mild eburnation (osteoartrit) på den högre delen av de caudala och craniala ledytorna på kotkroppen. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Kotan är grönfärgad av koppar.
	X	1	5,7	Facies articularis superior på höger sida uppvisar ledförändring (osteoartrit) i form av mild osteofytbildning och måttlig eburnation. Kraftig makroporositet och mild osteofytbildning på den högre delen av den craniala ledytan och hela den caudala ledytan på kotkroppen. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	6,2	Facies articularis inferior på vänster sida uppvisar ledförändring i form kraftig makroporositet. Kraftig makroporositet på den craniala ledytan kotkroppen. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	5,5	Facies articularis superior på vänster sida uppvisar en ledförändring (osteoartrit) i form av måttlig makroporositet och kraftig eburnation. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
		1	4,0	Inga ledförändringar på de mindre ledytorna. Corpus saknas.
		1	3,5	Inga ledförändringar på de mindre ledytorna. Corpus saknas.
	X	1	3,8	Måttlig ligamentum flavum. Inga ledförändringar på de mindre ledytorna. Corpus saknas.
	X	1	3,8	Kraftig ligamentum flavum. Inga ledförändringar på de mindre ledytorna. Corpus saknas.
	X	1	4,1	Kraftig ligamentum flavum. Inga ledförändringar på de mindre ledytorna. Corpus saknas.
	X	1	4,3	Mild ligamentum flavum. Inga ledförändringar på de mindre ledytorna. Corpus saknas.
	X	1	4,1	Facies articularis superior på vänster sida uppvisar en ledförändring (osteoartrit) i form av mild eburnation.
		1	4,1	Inga led förändringar syns. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	7,8	Mild ligamentum flavum. Inga ledförändringar på de mindre ledytorna. Kotkropp saknas.
	X	1	6,7	Mild ligamentum flavum. Inga ledförändringar på de mindre ledytorna. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD
12	12:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 12	N/A	1	1	Fragment	Arcus			
12	1:a ländkotan	Vertebra lumbalis 1	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	Arcus, del av corpus		
12	2:a ländkotan	Vertebra lumbalis 2	N/A	1	1	Fragment	Arcus			
12	3:e ländkotan	Vertebra lumbalis 3	N/A	1	1	Fragment	Arcus			
12	4:e ländkotan	Vertebra lumbalis 4	N/A	1	1	Fragment	Arcus, fac art sup sin et dx, del av corpus	≥18 år		
12	5:e ländkotan	Vertebra lumbalis 5	N/A	1	1	Fragment	Fac art sup sin, del av corpus	≥18 år		
12	Korsben	Sacrum	N/A	1	1	Fragment				
12	Revben	Costae	Dx	1	5	Fragment				
12	Revben	Costae	Sin	10	21	Fragment		≥19 år		
12	Nyckelben	Clavicula	Dx	1	1	Defekt				
12	Skulderblad	Scapula	Dx	1	1	Fragment	Cav glen	≥16 år		
12	Skulderblad	Scapula	Sin	1	1	Fragment	Cav glen	≥16 år		
12	Överarmsben	Humerus	Sin	1	4	Fragment	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥16 år		
12	Armbågsben	Ulna	Dx	1	2	Fragment	1, 2, 3, 4, 5	≥12 år		
12	Armbågsben	Ulna	Sin	1	2	Fragment	2, 3, 4			
12	Strålben	Radius	Dx	1	3	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år		
12	Strålben	Radius	Sin	1	2	Fragment	2, 3, 4, 5			
12	Månbenet	Os lunatum	Sin	1	1	Defekt				
12	Huvudbenet	Os capitatum	Sin	1	1	Defekt				
12	1:a mellanhandsbenet	Metacarpus I	Sin	1	1	Fragment				
12	Höftben	Os coxae	Sin	1	1	Fragment			♀	
12	Lårben	Femur	Sin	1	3	Fragment	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år		156,61 ± 3,72 cm
12	TOTALT	TOTALT		53	77			49 - 63 år	♀	157 cm
13	Skalle	Calvarium	N/A	1	1	Intakt		Suturer: 35 - 57 år Tandslitage: 35 - 45 år	♂	
13	Underkäke	Mandibula	N/A	1	1	Intakt		Tandslitage: 25 - 35 år	♂	
13	Tungben	Os hyoideum	N/A	1	1	Defekt	Corpus			
13	Ringkota	Atlas	N/A	1	1	Intakt				
13	Tappkota	Axis	N/A	1	1	Defekt	Dens, corpus	≥18 år		
13	3:e halskotan	Vertebra cervicalis 3	N/A	1	1	Defekt	Corpus	≥18 år		
13	4:e halskotan	Vertebra cervicalis 4	N/A	1	1	Defekt	Corpus	≥18 år		
13	5:e halskotan	Vertebra cervicalis 5	N/A	1	1	Fragment	Del av corpus	≥18 år		
13	6:e halskotan	Vertebra cervicalis 6	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år		
13	7:e halskotan	Vertebra cervicalis 7	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år		
13	1:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 1	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år		
13	2:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 2	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år		
13	3:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 3	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år		
13	4:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 4	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år		
13	5:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 5	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år		
13	6:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 6	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år		
13	7:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 7	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år		
13	8:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 8	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år		
13	9:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 9	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år		
13	10:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 10	N/A	1	1	Intakt		≥30 år.		
13	11:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 11	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år		
13	12:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 12	N/A	1	1	Fragment	Del av corpus	≥30 år.		

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
	X	1	6,5	Mild ligamentum flavum. Inga ledförändringar på de mindre ledytorna. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
		1	6,9	Inga led förändringar syns. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
		1	7,9	
		1	8,1	
	X	1	10,4	Facies articularis inferior på vänster sida uppvisar ledförändring (arthropathi) i form av kraftig osteofytbildning och kraftig makroporositet (ingen synlig eburnation). Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	X	1	5,5	Facies articularis superior på vänster sida uppvisar ledförändring (arthropathi) i form av kraftig osteofytbildning och kraftig makroporositet (ingen synlig eburnation). Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
		1	15,5	
		1	15,1	
		1	27,2	Ålder: Epifyser fullständigt fusionerade
		1	7,3	
		1	12,2	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
		1	15,0	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
		1	46,3	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	21,0	Ålder: Proximala epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	14,3	
		1	22,0	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	11,8	
		1	0,6	Inga ledförändringar.
		1	0,7	Inga ledförändringar.
		1	0,8	
		1	21,0	Kön: Incisura ischiadica major: 1
		1	104,0	Ålder: Ledkulans epifys och den distala epifysen är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 41,5 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	908,2	Höftbenet har fått vara styrande vid könsbedömning.
		1	419,1	En i stort sätt intakt skalle. Följande tänder på plats: I1 dx I2 dx C dx, P1 dx (endast delar av rötterna, kronan förlorad ante mortem), M1 dx, M3 dx, I1 sin, I2 sin, C sin (endast rot, kronan förlorad ante mortem), P1 sin, M1 sin. Övriga tänder förlorade ante mortem och alveolerna är i stort sätt helt förslutna. Åldersbedömning tandslitage (Brothwell 1981); M1 dx: ≥35år, M3 dx: 17-25 år. M1 sin: 35-45 år. Ålderbedömning suturer (Meindl & Lovejoy 1985); Hjässömmar: 35-65 år (m=45,2 år), Tinningsömmar: 35-57 år (m=45,5 år). Könsbedömning; Protuberantia occipitalis externa: 3, Proc. mastoideus: 5, M. supraorbitalis: 4, Glabella: 5. Mild tandsten på samtliga tänder. Måttlig alveolresorption på samtliga molarer. Ingen karies.
		1	69,1	Samtliga tänder förutom M1 sin och M1 dx är på plats. M1 på båda sidor har förlorats ante mortem och alveolerna är delvis förslutna. Tandslitage (Brothwell 1981); M2 sin et dx, M3 sin et dx: 25 -35 år. Måttlig tandsten på P1 dx. Måttlig alveolresorption på samtliga molarer. Övriga tänder uppvisar mild alveolresorption. Ingen karies. Könsbedömning; Trigonum mandibulae: 4, Angulus mandibulae: ♂.
		1	0,3	Ålder: Cornu ej fusionerade.
		1	7,0	
		1	5,5	Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad. Inga osteofyter.
		1	2,8	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
		1	3,9	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
		1	2,1	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
		1	5,6	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
		1	3,5	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
		1	6,2	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
		1	6,4	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
	X	1	6,2	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter. Måttlig ligamentum flavum.
	X	1	6,2	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter. Mild ligamentum flavum.
	X	1	7,4	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter. Måttlig ligamentum flavum.
		1	7,5	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
	X	1	9,1	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter. Kraftig ligamentum flavum.
	X	1	8,1	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter. Mild ligamentum flavum.
	X	1	10,0	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter. Måttlig ligamentum flavum.
	X	1	13,2	Kraftig osteofyt (lipping) på den högra kanten av kotkroppens craniala ledyta. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade samt osteofytbildning.
	X	1	11,3	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter. Schmorl's nod cranialt.
	X	1	4,9	Kraftig osteofyt (lipping) på den högra kanten av kotkroppens caudala ledyta. Schmorl's nod caudalt. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade, osteofytbildning.

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
13	1:a ländkotan	Vertebra lumbalis 1	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥30 år			
13	2:a ländkotan	Vertebra lumbalis 2	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			
13	3:e ländkotan	Vertebra lumbalis 3	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			
13	4:e ländkotan	Vertebra lumbalis 4	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥30 år			
13	5:e ländkotan	Vertebra lumbalis 5	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			
13	Korsben	Sacrum	N/A	1	1	Defekt	S1, S2, S3, S4	≥25 år			
13	Revben	Costae	Dx	12	22	Fragment		≥19 år			
13	Revben	Costae	Sin	11	22	Fragment		≥19 år			
13	Nyckelben	Clavicula	Dx	1	1	Defekt					
13	Nyckelben	Clavicula	Sin	1	1	Defekt					
13	Skulderblad	Scapula	Dx	1	1	Fragment		≥16 år			
13	Skulderblad	Scapula	Sin	1	1	Fragment		≥16 år			
13	Överarmsben	Humerus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥18 år	♂	175,79 ± 4,05 cm	
13	Överarmsben	Humerus	Sin	1	1	Fragment	3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	Armbågsben	Ulna	Dx	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5, 6	≥17 år			
13	Armbågsben	Ulna	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥15 år			
13	Strålben	Radius	Dx	1	3	Fragment	2, 3, 4, 5, 6				
13	Strålben	Radius	Sin	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5, 6	≥17 år			
13	Båttbenet (hand)	Os scaphoideum	Dx	1	1	Intakt					
13	Månbenet	Os lunatum	Dx	1	1	Intakt					
13	Månbenet	Os lunatum	Sin	1	1	Intakt					
13	Trekantiga benet	Os triquetrum	Dx	1	1	Intakt					
13	Trekantiga benet	Os triquetrum	Sin	1	1	Defekt					
13	Ärtbenet	Os pisiforme	Dx	1	1	Intakt					
13	Ärtbenet	Os pisiforme	Sin	1	1	Defekt					
13	Stora mångkantiga benet	Os trapezium	Dx	1	1	Intakt					
13	Stora mångkantiga benet	Os trapezium	Sin	1	1	Intakt					
13	Huvudbenet	Os capitatum	Dx	1	1	Defekt					
13	Huvudbenet	Os capitatum	Sin	1	1	Defekt					
13	1:a mellanhandsbenet	Metacarpus I	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	1:a mellanhandsbenet	Metacarpus I	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	2:a mellanhandsbenet	Metacarpus II	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	2:a mellanhandsbenet	Metacarpus II	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	3:e mellanhandsbenet	Metacarpus III	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	3:e mellanhandsbenet	Metacarpus III	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	4:e mellanhandsbenet	Metacarpus IV	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	4:e mellanhandsbenet	Metacarpus IV	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	5:e mellanhandsbenet	Metacarpus V	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	5:e mellanhandsbenet	Metacarpus V	Sin	1	2	Fragment	1, 2, 3, 4, 6	≥15 år			
13	1:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:I manus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	1:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:I manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	2:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:II manus	Dx	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5, 6				
13	2:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:II manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	3:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:III manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	4:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:IV manus	Dx	1	1	Fragment	2, 3, 4, 5				
13	4:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:IV manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	5:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:V manus	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	2:a mellanfalangen (hand)	Phalanx 2:II manus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
	X	1	14,8	Mild osteofytbildning cranialt och caudalt på kotkroppen. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade, osteofytbildning.
		1	12,0	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
		1	15,4	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
	X	1	16,3	Kraftig osteofyt på den högra kanten av kotkroppens caudala ledyta. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Den kraftiga osteofytbildningen indikerar en ålder ≥ 30 år.
		1	13,0	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
		1	26,2	Ålder: Fullständig fusionering av samtliga element.
		1	70,3	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	43,4	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	11,7	
		1	12,1	
		1	24,8	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
		1	29,2	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
		1	82,3	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kön: Caputs vertikala diameter: 50,73 mm (Bass 1995). Kroppslängdsmått: GL: 34,2 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	62,6	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
	X	1	29,0	Mild osteofytbildning runt circumferentia articularis. Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	30,7	Ålder: proximal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	27,9	
	X	1	25,9	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad. Osteofytbildning på den laterala kanten på tuberositas radii.
		1	1,5	
	X	1	1,4	Mild eburnation på leden mot huvudbenet.
		1	1,2	
		1	0,8	
		1	0,5	
		1	0,3	
		1	0,2	
		1	1,1	
		1	1,1	
		1	1,1	
		1	2,1	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	3,1	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	2,5	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	3,4	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	4,1	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	4,3	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	1,2	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	1,9	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	2,5	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	1,8	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	1,3	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	1,1	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	1,3	
		1	2,1	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	2,6	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	1,6	
		1	2,0	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	1,0	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
		1	1,3	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
13	3:e mellanfalangen (hand)	Phalanx 2:III manus	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥15 år			
13	4:e mellanfalangen (hand)	Phalanx 2:IV manus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
13	Höftben	Os coxae	Dx	1	1	Defekt	Os ilium	40 - 49 år	♂?		
13	Höftben	Os coxae	Sin	1	1	Defekt	Os ilium	40 - 49 år	♂?		
13	Lårben	Femur	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år		169,22 ± 3,27 cm	
13	Lårben	Femur	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år	♂	171,37 ± 3,27 cm	
13	Knäskål	Patella	Dx	1	1	Intakt					
13	Knäskål	Patella	Sin	1	1	Intakt					
13	TOTALT	TOTALT		99	123			40 - 50 år	♂	170 cm	
14	Hjärnskålskranium	Neurocranium	N/A	6	16	Fragment		Suturer: 27 - 42 år	♂?		
14	Överkäke	Maxilla	Dx et sin	2	1	Fragment		Tandslitage: 17 - 25 år			
14	Underkäke	Mandibula	N/A	1	2	Fragment		Tandslitage: 17 - 25 år	♂		
14	2:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 2	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
14	3:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 3	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
14	4:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 4	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
14	5:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 5	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
14	6:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 6	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
14	7:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 7	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
14	8:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 8	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
14	9:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 9	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
14	10:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 10	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
14	11:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 11	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
14	12:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 12	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
14	1:a ländkotan	Vertebra lumbalis 1	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
14	2:a ländkotan	Vertebra lumbalis 2	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
14	3:e ländkotan	Vertebra lumbalis 3	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
14	4:e ländkotan	Vertebra lumbalis 4	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
14	5:e ländkotan	Vertebra lumbalis 5	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
14	Korsben	Sacrum	N/A	1	8	Fragment	S1-S5		♂		
14	Bröstben	Sternum	N/A	1	1	Fragment					
14	Revben	Costae	Dx	7	18	Fragment		≥19 år			
14	Revben	Costae	Sin	6	28	Fragment		≥19 år			
14	Nyckelben	Clavicula	Dx	1	1	Fragment					
14	Skulderblad	Scapula	Dx	1	3	Fragment		≥16 år	♂		
14	Skulderblad	Scapula	Sin	1	2	Fragment		≥16 år			
14	Överarmsben	Humerus	Dx	1	1	Fragment	1, 3, 4, 5, 6	≥18 år			
14	Överarmsben	Humerus	Sin	1	2	Fragment	1, 3, 4, 5	≥18 år			
14	Armbågsben	Ulna	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4	≥15 år			
14	Armbågsben	Ulna	Sin	1	2	Fragment	2, 3, 4, 5				
14	Strålben	Radius	Dx	1	2	Fragment	1, 2, 3, 4, 5	≥16 år			
14	Strålben	Radius	Sin	1	2	Fragment	2, 3, 4, 5				
14	Båtbenet (hand)	Os scaphoideum	Sin	1	1	Intakt					
14	Månbenet	Os lunatum	Dx	1	1	Intakt					
14	Huvudbenet	Os capitatum	Dx	1	1	Intakt					
14	Hakbenet	Os hamatum	Dx	1	1	Intakt					
14	1:a mellanhandsbenet	Metacarpus I	Dx	1	2	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
14	2:a mellanhandsbenet	Metacarpus II	Dx	1	1	Fragment	3, 4, 5, 6	≥15 år			

PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
	1	0,8	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
	1	0,9	Ålder: Epifys är fullständig fusionerad.
	1	69,4	Kön: Incisura ischiadica major: 4, Arc composé: ♂. Sulcus preauricularis obefintlig och att facies auricularis är konkav indikerar ♂. Ålder: Facies auricularis: Fas 5-6 (Lovejoy et al 1985).
	1	71,3	Kön: Incisura ischiadica major: 4, Arc composé: ♂. Sulcus preauricularis obefintlig och att facies auricularis är konkav indikerar ♂. Ålder: Facies auricularis: Fas 5-6 (Lovejoy et al 1985).
	1	257,1	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 45,3 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
	1	236,2	Kön: Caputs största diameter (Bass 1995): 47,80 mm. Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 46,2 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
	1	5,9	
	1	5,2	
	1	1861,3	
	1	244,0	Ålderbedömning suturer (Meindl & Lovejoy 1985): Hjässömmar: 19-44 år (m=30,5 år), Tinningsömmar: 21-42 år (m=32,0 år). Könbedömning: Protuberantia occipitalis externa: 5, Proc. mastoideus: 2, M. supraorbitalis: 4, Glabella: 4. Åldersbedömning av suturer enligt Holk 1997: 27-43 år.
	1	6,9	Följande tänder på plats M1 dx, P2 dx, P1 dx, C dx, C Sin. Övriga delar av käken saknas. M1 dx uppvisar en kraftigt kariespåverkad krona som skapat en tandfraktur. Tandslitage på M1 indikerar en ålder mellan 17-25 år (Brothwell 1981).
	1	20,6	Följande tänder är på plats: M3 dx, M2 dx, P2 dx, P1 dx, I1 sin, I2 sin, P2 sin. Följande tänder har förlorats ante mortem och alveolerna är delvis förslutna: M1 dx, P1 sin, M1 sin, M2 sin, M3 sin. Övriga tänder har förlorats post mortem. Tandslitage (Brothwell 1981): M3 dx: 17-25 år, M2 dx: 17-25 år. Kraftig alveolresorption på samtliga kvarvarande premolarer och molarer. Könbedömning: Angulus mandibulae: ♂.
	1	2,5	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	1	2,5	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	1	3,0	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	1	2,3	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	1	2,1	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	1	2,7	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	1	2,7	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	1	4,2	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	1	2,4	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	1	4,9	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade.
	1	4,9	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
	1	8,3	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
	1	8,0	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
	1	7,8	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
	1	7,8	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
	1	8,8	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga osteofyter.
	1	39,6	Kön: Kraftig bågform indikerar ♂.
	1	0,9	
	1	21,8	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
	1	26,1	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
	1		
	1	24,8	Kön: Cavitas glenoidalis: 38,45 mm. Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
	1	12,1	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
	1	55,5	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
	1	43,8	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
	1	18,4	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
	1	14,2	
	1	13,3	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
	1	10,9	
	1	0,8	
	1	0,3	
	1	1,0	
	1	1,0	
	1	1,3	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
	1	1,4	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
14	2:a mellanhandsbenet	Metacarpus II	Sin	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4				
14	3:e mellanhandsbenet	Metacarpus III	Dx	1	1	Fragment	3, 4, 5, 6	≥15 år			
14	3:e mellanhandsbenet	Metacarpus III	Sin	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4				
14	4:e mellanhandsbenet	Metacarpus IV	Sin	1	2	Fragment	1, 2, 3, 5, 6	≥15 år			
14	1:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:I manus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
14	1:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:I manus	Sin	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5, 6				
14	2:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:III manus	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4	≥15 år			
14	3:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:II manus	Sin	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4, 5	≥15 år			
14	4:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:IV manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
14	5:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:V manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
14	3:e mellanfalangen (hand)	Phalanx 2:III manus	Dx	1	2	Fragment					
14	5:e mellanfalangen (hand)	Phalanx 2:V manus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
14	5:e mellanfalangen (hand)	Phalanx 2:V manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
14	1:a ändfalangen (hand)	Phalanx 3:I manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
14	5:e ändfalangen (hand)	Phalanx 3:V manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
14	Höftben	Os coxae	Dx	1	2	Fragment	Os ilium, os ischii	30 - 34 år	♂		
14	Höftben	Os coxae	Sin	1	1	Fragment	Os ilium, os ischii, del av os pubis	30 - 34 år	♂		
14	Lårben	Femur	Dx	1	2	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år			
14	Lårben	Femur	Sin	1	4	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år	♂?	157,80 ± 3,27 cm	
14	Knäskål	Patella	Dx	1	1	Fragment					
14	Knäskål	Patella	Sin	1	1	Defekt					
14	Skenben	Tibia	Dx	1	1	Fragment	2, 3, 4, 5				
14	Skenben	Tibia	Sin	1	5	Fragment	1, 2, 3, 4, 5	≥17 år			
14	TOTALT	TOTALT		78	147			30 - 34 år	♂	158 cm	
15	Skalle	Calvarium	N/A	1	1	Intakt		23 - 43 år	♂?		
15	Underkäke	Mandibula	N/A	1	1	Intakt		17 - 25 år	Tvetydig		
15	Tungben	Os hyoideum	N/A	1	1	Intakt	Corpus				
15	Ringkota	Atlas	N/A	1	1	Intakt					
15	Tappkota	Axis	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
15	3:e halskotan	Vertebra cervicalis 3	N/A	1	1	Fragment					
15	4:e halskotan	Vertebra cervicalis 4	N/A	1	1	Fragment					
15	5:e halskotan	Vertebra cervicalis 5	N/A	1	1	Fragment					
15	6:e halskotan	Vertebra cervicalis 6	N/A	1	1	Fragment					
15	7:e halskotan	Vertebra cervicalis 7	N/A	1	1	Fragment					
15	1:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 1	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
15	2:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 2	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
15	3:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 3	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
15	4:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 4	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			
15	5:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 5	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			
15	6:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 6	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
		1	1,1	
		1	0,8	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1,3	
		1	1,3	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,6	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,7	
		1	0,8	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1,6	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1,0	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,6	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,5	
		1	0,4	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,3	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,3	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,1	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	50,5	Kön: Incisura ischiadica major: 5, Arc composé: ♂. Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad, facies auricularis: Fas 3 (Lovejoy et al 1985).
		1	67,6	Kön: Incisura ischiadica major: 5, Arc composé: ♂. Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad, facies auricularis: Fas 3 (Lovejoy et al 1985).
		1	136,7	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerad.
		1	136,2	Kön: Caputs största diameter (Bass 1995): 47,16 mm. Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerad. Kroppslängdsmått: GL: 40,5 cm (mått tagit i fält). Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	1,6	
		1	2,8	
		1	35,7	
		1	62,4	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1138,5	
	X	1	550,6	Samtliga tänder (eller tandrötter) är på plats. Större delen av M1 dx har på grund av kraftig slitage förlorats ante mortem och endast en liten del av tandroten är kvar. Även övriga molarer samt P2 sin är mycket kraftigt påverkad av slitage ner till pulpan. Intressant är att slitaget i överkåken inte har en motsvarighet i underkåken. Ålderbedömning suturer (Meindl & Lovejoy 1985); Hjässömmar: 23-45 år (m=34,7 år), Tinningsömmar: ≤43 år. Könbedömning; Protuberantia occipitalis externa: 1, Proc. mastoideus: 3, Margo supraorbitalis: 4, Glabella: 4. Underkåkens condyler har dålig passning med överkåkens käkleder. Avståndet mellan underkåkens condylerna är för kort. Dessutom saknas på båda sidor, den del av pars tympanica ossis temporalis som bildar en tunn benvägg innanför/bakom fossa mandibularis. Fossa mandibularis medialis avgränsning var även mindre markant än normalt. Ett kopparmynt påträffades i gommen, som har grönfärgat överkåken.
	X	1	107,6	Samtliga tänder är på plats. Tandslitage (Brothwell 1981): Samtliga tänder: 17-25 år. Ingen alveolresorption. Ingen karies. Måttlig tandstensbildning på samtliga molarer, premolarer och hörntanden på vänster sida samt på samtliga molarer på höger sida. Könbedömning; Trigonum mentale: 5, Angulus mandibulae: ♀. Underkåkens condyler har dålig passning med överkåkens käkleder. Avståndet mellan underkåkens condylerna är för kort. Kåken är grönfärgad av koppar.
		1	0,5	Ålder: Cornu ej fusionerade.
		1	6,7	
		1	7,8	Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad. Inga osteofyter.
		1	1,5	
		1	1,6	
		1	1,0	
		1	1,4	
		1	2,3	
		1	2,6	
		1	3,8	
		1	3,3	
		1	5,0	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
	X	1	6,0	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter. Schmorl's nod caudalt.
	X	1	6,8	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter. Schmorl's noder caudalt och cranialt.

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
15	7:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 7	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			
15	8:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 8	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
15	9:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 9	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
15	10:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 10	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			
15	11:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 11	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
15	12:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 12	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
15	1:a ländkotan	Vertebra lumbalis 1	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
15	2:a ländkotan	Vertebra lumbalis 2	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
15	3:e ländkotan	Vertebra lumbalis 3	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			
15	4:e ländkotan	Vertebra lumbalis 4	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			
15	5:e ländkotan	Vertebra lumbalis 5	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			
15	Korsben	Sacrum	N/A	1	1	Defekt	S1-S5	20 - 27 år			
15	Revben	Costae	Dx	5	12	Fragment		≥19 år			
15	Revben	Costae	Sin	5	10	Fragment	Corpus				
15	Nyckelben	Clavicula	Sin	1	1	Fragment					
15	Skulderblad	Scapula	Dx	1	2	Fragment					
15	Skulderblad	Scapula	Sin	1	1	Fragment		≥16 år			
15	Överarmsben	Humerus	Dx	1	1	Fragment	3, 4, 5, 6	≥16 år			
15	Överarmsben	Humerus	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥18 år		168,24 ± 4,05 cm	
15	Armbågsben	Ulna	Dx	1	1	Fragment	2, 3, 4, 5				
15	Armbågsben	Ulna	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥15 år			
15	Strålben	Radius	Dx	1	2	Fragment	2, 3, 4, 5				
15	Strålben	Radius	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år			
15	Båttbenet (hand)	Os scaphoideum	Sin	1	1	Fragment					
15	Huvudbenet	Os capitatum	Sin	1	1	Fragment					
15	Hakbenet	Os hamatum	Dx	1	1	Defekt					
15	1:a mellanhandsbenet	Metacarpus I	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥15 år			
15	3:e mellanhandsbenet	Metacarpus IV	Dx	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
15	5:e mellanhandsbenet	Metacarpus III	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4				
15	5:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:V	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
15	Höftben	Os coxae	Dx	1	1	Fragment	Os ilium, os ischii	25 - 34 år	♂		
15	Höftben	Os coxae	Sin	1	2	Fragment	Os ilium, os ischii, del av os pubis	≥18 år	♂		
15	Lårben	Femur	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år		166,73 ± 3,27 cm	
15	Lårben	Femur	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥17 år	Allophys	166,84 ± 3,27 cm	
15	TOTALT	TOTALT		58	73			25 - 27 år	♂	167 cm	
16	Hjärnskålskranium	Neurocranium	N/A	5	51	Fragment		≥50 år	Man?		
16	Överarmsben	Humerus	Sin	1	1	Fragment	Del av ledkula				
16	Lårben	Femur	Dx	1	14	Fragment	Diafysfragment				
16	Skenben	Tibia	Dx	1	6	Fragment	Diafysfragment				
16	TOTALT	TOTALT		8	72			≥50 år	Man?		
17	Skalle	Calvarium	N/A	1	1	Intakt		40 - 65 år	♀?		
17	Underkäke	Mandibula	N/A	1	3	Komplett		≥40 år	♀		
17	Ringkota	Atlas	N/A	1	1	Intakt					
17	Tappkota	Axis	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
	X	1	8,3	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter. Schmorl's noder caudalt och cranialt.
	X	1	7,4	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter. Kraftig Ligamentum flavum.
	X	1	7,1	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter. Måttlig Ligamentum flavum.
	X	1	8,2	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter. Schmorl's noder caudalt och cranialt.
	X	1	6,2	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter. Kraftig Ligamentum flavum.
		1	4,6	
		1	8,6	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
		1	11,8	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
	X	1	15,7	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter. Schmorl's nod caudalt.
	X	1	16,7	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter. Schmorl's noder caudalt och cranialt.
	X	1	17,0	Ålder: epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter. Schmorl's nod cranialt.
		1	73,1	Ålder: Epifysring cranialt på S1 är fullständigt fusionerad. S1 och S2 ha inte fusionerat. Övriga kotkroppar har fullständigt fusionerat med varandra.
		1	25,0	Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	34,7	
		1	11,5	
		1	3,6	
		1	24,1	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
		1	71,9	Ålder: Distal och medial epifys är fullständigt fusionerad.
		1	85,5	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 31,75 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	30,4	
		1	31,7	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
	X	1	22,1	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad. Osteofytbildning på den mediala kanten på tuberositas radii.
		1	22,6	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	1,0	
		1	0,7	
		1	1,3	
		1	2,3	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	3,0	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1,1	
		1	1,1	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	107,1	Kön: Incisura ischiadica major: 5, Arc composé: ♂, sulcus preauricularis obefintlig. Ålder: Facies auricularis: Fas 2-3 (Lovejoy et al 1985).
		1	131,4	Kön: Incisura ischiadica major: 5, Arc composé: ♂. Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad.
		1	317,7	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 44,25 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	268,6	Kön: Caputs största diameter (Bass 1995): 46,49 mm. Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 44,3 cm (mättet taget i fält, benet föll sönder vid upptagandet). Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	2091,6	
		1	116,6	Könsbedömning: Processus mastoideus (dx): 4. Kalottragmentens tjocklek (m=6,25 mm) samt kranieväggens tjocklek mellan protuberantia occipitalis externa och eminentia cruciformis (14,75 mm) tyder på en trolig man. Protuberantia occipitalis externa morfologiska utseende indikerar dock en kvinna (1). Ålder: Förhållandet mellan tabula externa, tabula interna och diploë indikerar en dödsålder mellan äldre än 50 år.
		1	5,5	
		1	9,7	
		1	3,9	
		1	135,7	
	X	1	569,3	Samtliga tänder förutom P2 dx har förlorats ante mortem och alveolerna är fullständigt förslutna. Karies mesialt på P2 dx och kraftig alveolsresorption. Den omfattande tandlossningen tyder på en hög dödsålder. Ålderbedömning suturer (Meindl & Lovejoy 1985); Hjässömmar: 31-65 år (m=45,2 år), Tinningsömmar: 39-69 år (m=51,9 år). Könsbedömning; Protuberantia occipitalis externa: 1, Proc. mastoideus: 3, M. supraorbitalis: 2, Glabella: 4. Ett kopparmynt påträffades i munnen.
	X	1	51,6	Samtliga tänder förutom P2 sin har förlorats ante mortem och alveolerna är fullständigt förslutna. P2 sin uppvisar kraftig alveolsresorption. Den omfattande tandlossningen tyder på en hög dödsålder. Könsbedömning: Trigonum mandibulae: 3, Angulus mandibulae: ♀
		1	11,8	Inga osteofyter. Hår sitter kvar på kotan.
	X	1	10,7	Osteoarthritis i form av kraftig porositet och mild eburnation på kotkroppens caudala ledyta, men ingen osteofytbildning. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
17	3:e halskotan	Vertebra cervicalis 3	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
17	Bröstkotor 4 -5	Vertebrae thoracicae 4-5	N/A	2	1	Fragment	Arcus				
17	Bröstkotor 6 -8	Vertebrae thoracicae 6-8	N/A	3	1	Fragment	Arcus, del av kotkropp	≥18 år			
17	9:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 9	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av kotkropp	≥18 år			
17	Bröstkotor 10 -12 11:e revbenet	Vertebrae thoracicae 10-12 Costa 11	N/A Dx	4	6	Fragment	Arcus, del av kotkropp	≥18 år			
17	Ländkotor 1-4	Vertebrae lumbales 1-4	N/A	4	1	Intakt		≥18 år			
17	5:e ländkotan	Vertebra lumbalis 5	N/A	1	2	Defekt		≥18 år			
17	Höftben+korsben	Os coxae s sacrum	Dx	2	2	Fragment	Os ilium, os ischii, sacrum	≥21 år	♀		
17	Höftben	Os coxae	Sin	1	1	Fragment	Os ilium, del av os ischii	≥18 år	♀		
17	Revben	Costae	Dx	24	10	Fragment		≥19 år			
17	Skulderblad	Scapula	Dx	1	1	Defekt		≥17 år	♂		
17	Skulderblad	Scapula	Sin	1	1	Fragment	Cav glen	≥16 år			
17	Överarmsben	Humerus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥16 år	♀?	177,92 ± 4,45 cm	
17	Överarmsben	Humerus	Sin	1	3	Fragment	1, 2, 3, 4, 5				
17	Armbågsben	Ulna	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
17	Armbågsben	Ulna	Sin	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4, 5	≥12 år			
17	Strålben	Radius	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år		179,59 ± 4,24 cm	
17	Strålben	Radius	Sin	1	1	Fragment	3, 4				
17	Trekantiga benet	Os triquetrum	Sin	1	1	Intakt					
17	Hakbenet	Os hamatum	Dx	1	1	Intakt					
17	1:a mellanhandsbenet	Metacarpus I	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥12 år			
17	1:a mellanhandsbenet	Metacarpus I	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
17	2:a mellanhandsbenet	Metacarpus II	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3				
17	3:e mellanhandsbenet	Metacarpus III	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4				
17	4:e mellanhandsbenet	Metacarpus IV	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
17	5:e mellanhandsbenet	Metacarpus V	Dx	1	2	Fragment					
17	2:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:II manus	Dx	1	1	Fragment	3, 4, 5, 6				
17	2:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:II manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
17	3:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:III manus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
17	3:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:III manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
17	4:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:IV manus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
17	5:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:V manus	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥12 år			
17	3:e mellanfalangen (hand)	Phalanx 2:III manus	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
17	Lårben	Femur	Dx	1	5	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥14 år		171,92 ± 3,72 cm	
17	Lårben	Femur	Sin	1	5	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥14 år			
17	Knäskål	Patella	Dx	1	1	Defekt					
17	Skenben	Tibia	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥18 år			
17	Skenben	Tibia	Sin	1	12	Fragment	2, 3, 6	≥18 år			
17	Vadben	Fibula	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4	≥15 år			

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
	X	1	6,7	Osteoarthritis i form av mild osteofytbildning, mild porositet och måttlig eburnation på kotkroppens craniala ledyta. Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerad.
	X	1	4,3	Patologi: Kotbågarna på vertebrae thoracicae 4-5 har fusionerat ihop fullständigt (ankyloserande spondylit).
	X	1	16,6	Patologi: Kotkropparna och kotbågarna på vertebrae thoracicae 6-8 har fusionerat ihop fullständigt (ankyloserande spondylit).
	X	1	7,8	Patologi: Bentiilväxt på kotkroppens caudala och craniala ledyta. Kraftig osteofytbildning och porositet på fac art superior på vänster sida, men inte på höger. Måttlig ligamentum flavum. Epifysplattor är fullständigt fusionerade.
	X	1	58,0	Patologi: Kotkropparna på vertebrae thoracicae 10-12 har fusionerat ihop fullständigt (ankyloserande spondylit). Ve thor 12 har delvis fusionerad med ve lumb 1. Måttlig osteofytbildning på fac art sup på båda sidor på 10:e bröstkotan. Kraftig ligamenta flava på alla tre kotor. Höger revben har fusionerat ihop fullständigt med ve thor 11.
	X	1	97,3	Patologi: Ländkotorna (2-5) har fusionerat ihop (ankyloserande spondylit). Ve lumb 1 uppvisar dessutom mycket kraftig osteofytbildning (lipping) cranialt på kotkroppen samt har delvis fusionerat med Ve Thor 12 och Ve lumb 4 uppvisar måttlig osteofytbildning caudalt på kotkroppen och kraftig osteofytbildning runt facies articularis inferior på båda sidor. Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerade.
	X	1	20,8	Måttlig osteofytbildning cranialt och caudalt på kotkroppen samt på facies articularis inferior. Kraftig osteofytbildning på facies articularis superior. Epifyser är fullständigt fusionerade.
	X	1	180,0	Kön: Incisura ischiadica major: 1. Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad. Höger höftben och korsbenet har fusionerat ihop (ev orsakad av ankyloserande spondylit). Acetabulum uppvisar kraftig ledförändring (osteoarthritis) i form av kraftig porositet, eburnation och bentiilväxt (osteofyter). Rörligheten mellan lårbenskulan och ledskålen är mycket begränsad.
	X	1	84,5	Kön: Incisura ischiadica major: 1. Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad. Acetabulum uppvisar kraftig ledförändring (osteoarthritis) i form av kraftig porositet, eburnation och bentiilväxt (osteofyter). Rörligheten mellan lårbenskulan och ledskålen är mycket begränsad.
	X	1	43,1	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Två av revbenen uppvisar ledförändringar på facies articularis capitilis och på facies articularis tuberculi.
	X	1	32,1	Ålder: Samtliga epifyser fusionerade (Margo medialis var dock inte bevarad). Måttlig osteofytbildning runt cavitas glenoidalis. Kön: Cavitas glenoidalis: 42,25 mm
	X	1	16,6	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerad. Måttlig osteofytbildning runt cavitas glenoidalis.
	X	1	102,2	Kön: Caputs vertikala diameter (Bass 1995): 43,97 mm. Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 35,7 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970). Patologi: Mitt på den laterala delen av överarmsbenets diafys finns en 25x10x5 mm stor exostos (långd prox/dist x bredd medial/distalt x höjd).
		1	101,9	
	X	1	47,1	Mild osteofytbildning medialt på incisura trochlearis och på incisura radialis. Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	26,6	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
	X	1	33,0	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kraftig förändring av tuberositas radii vars ledyta uppvisar en kraftig topografi. Kroppslängdsmått: GL: 26,3 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	12,0	
		1	1,0	
		1	2,1	Inga spår av ledförändringar.
		1	2,1	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad. Inga ledförändringar.
		1	1,7	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad. Inga ledförändringar.
		1	2,3	Inga spår av ledförändringar.
		1	2,2	Inga spår av ledförändringar.
		1	2,0	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad. Inga ledförändringar.
		1	0,8	
		1	1,0	
		1	1,9	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad. Inga ledförändringar.
		1	2,4	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad. Inga ledförändringar.
		1	2,2	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad. Inga ledförändringar.
		1	1,1	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad. Inga ledförändringar.
		1	0,9	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,9	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad. Inga ledförändringar.
	X	1	234,0	Ledkulan uppvisar kraftig ledförändring (osteoarthritis) i form av kraftig eburnation, kraftig porositet samt mycket kraftig bentiilväxt (osteofyter) vid ledkulans övergång mot lårbenshalsen. Dessutom har ledkulan fått ett närmast avlångt utseende och uppvisar även osteofytbildning centralt på caput. Ålder: Proximale epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 47,7 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
	X	1	236,5	Ledkulan uppvisar kraftig ledförändring (osteoarthritis) i form av kraftig eburnation, kraftig porositet samt mycket kraftig bentiilväxt (osteofyter) vid ledkulans övergång mot lårbenshalsen. Dessutom har ledkulan fått ett närmast avlångt utseende. Ålder: Proximale epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	4,5	
		1	123,8	Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	116,6	Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	16,0	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
17	Vadben	Fibula	Sin	1	4	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
17	Hälben	Calcaneus	Dx	1	1	Defekt		≥14 år			
17	Hälben	Calcaneus	Sin	1	1	Defekt		≥14 år			
17	Språngben	Talus	Dx	1	1	Intakt					
17	Språngben	Talus	Sin	1	1	Fragment					
17	Båtben (fot)	Os naviculare	Dx	1	1	Defekt					
17	Båtben (fot)	Os naviculare	Sin	1	1	Defekt					
17	Inre kilformade benet	Os cuneiforme mediale	Dx	1	1	Defekt					
17	1:a mellanfotsbenet	Metatarsus I	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥11 år			
17	2:a mellanfotsbenet	Metatarsus II	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4, 5				
17	3:e mellanfotsbenet	Metatarsus III	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4				
17	4:e mellanfotsbenet	Metatarsus IV	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5				
17	1:a grundfalangen (fot)	Phalanx 1:I pedis	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥11 år			
17	2:a grundfalangen (fot)	Phalanx 1:II pedis	Dx	1	2	Fragment					
17	3:e grundfalangen (fot)	Phalanx 1:III pedis	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3	≥11 år			
17	4:e grundfalangen (fot)	Phalanx 1:IV pedis	Dx	1	1	Fragment	4, 5, 6				
17	TOTALT	TOTALT		92	103			40 - 65 år	♀	172 cm	
18	Skalle	Calvarium	N/A	1	71	Komplett		Suturer: ≤35 år Tandslitage: ≥35 år	♂		
18	Underkäke	Mandibula	N/A	1	3	Komplett		Tandslitage: ≥35 år	♂		
18	Tungben	Os hyoideum	N/A	1	1	Fragment	Corpus				
18	Ringkota	Atlas	N/A	1	1	Intakt					
18	Tappkota	Axis	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
18	3:e halskotan	Vertebra cervicalis 3	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
18	4:e halskotan	Vertebra cervicalis 4	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
18	5:e halskotan	Vertebra cervicalis 5	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
18	6:e halskotan	Vertebra cervicalis 6	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
18	7:e halskotan	Vertebra cervicalis 7	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
18	1:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 1	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus				
18	2:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 2	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus				
18	3:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 3	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
18	4:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 4	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
18	5:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 5	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
18	6:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 6	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
18	7:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 7	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
18	8:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 8	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
18	9:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 9	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
18	10:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 10	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
18	11:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 11	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
18	12:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 12	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
18	1:a ländkotan	Vertebra lumbalis 1	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
18	Korsben	Sacrum	N/A	1	1	Defekt	S1-S4				
18	Revben	Costae	Sin	5	5	Fragment					
18	Nyckelben	Clavicula	Dx	1	1	Defekt					
18	Skulderblad	Scapula	Dx	1	1	Fragment		≥16 år			
18	Skulderblad	Scapula	Sin	1	1	Fragment		≥16 år			
18	Överarmsben	Humerus	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥18 år	♂	183,18 ± 4,05 cm	
18	Armbågsben	Ulna	Sin	1	6	Fragment	2, 3, 4, 5				

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
		1	33,9	Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	15,9	Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerad.
		1	20,2	Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerad.
		1	17,5	Inga ledförändringar.
		1	11,7	Inga ledförändringar.
		1	5,2	
		1	4,1	
		1	3,4	
		1	3,3	Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerad. Inga ledförändringar.
		1	3,1	
		1	2,0	
		1	3,4	
		1	2,4	Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerad.
		1	0,6	
		1	0,3	Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerad.
		1	0,6	
		1	2417,6	Ankyloserande spondylit i ryggrad, höft, korsben, lårben och de nedersta revbenen.
	X	1	517,3	En i stort sett komplett men fragmenterad skalle. I käken finns P1 dx, I1 sin, I2 sin, C sin, M2 sin. Slitaget på framtänder, premolaren och hörmtänder tyder på en dödsålder av minst 35 år. Slitaget (Brothwell 1981) på M2 sin ger dock endast en ålder mellan 17-25 år. I1 dx och I2 dx har tappats post mortem, övriga tänder har förlorats ante mortem och alveolerna har förslutits i varierande grad. Ingen karies eller tandsten på kvarvarande tänder. Samtliga suturer är helt öppna. Dessutom var sutura metopica helt öppen. Denna försluts normalt vid en ålder mellan 2 och 4 år. Könsbedömning: Protuberantia occipitalis externa: 4, Proc. mastoideus: 5, M. supraorbitalis: 4, Glabella: 5.
	X	1	67,5	I käken finns I2 dx, C dx, P1 dx, M3 dx, C sin, P2 sin, M3 sin. Kvar av M3 sin är endast en del av roten. I1 sin, I2 sin, I1 dx har förlorats post mortem. Övriga tänder har förlorats ante mortem och alveolerna är helt förslutna. Kraftig alveolresorption av M3 dx. sin har förlorats ante mortem och alveolen är fullständigt försluten. Slitaget på framtand, premolar och hörmtänder tyder på en dödsålder av minst 35 år. Slitaget (Brothwell (1981) på M3 dx ger dock endast en ålder mellan 17-25 år. Ingen tandsten eller karies på kvarvarande tänder. Könsbedömning: Trigonum mandibulae: 5, Angulus mandibulae: ♂.
		1	0,4	Ålder: Cornu majus har ännu inte fusionerat. Den vänstra halvan av tungbenet saknas.
		1	9,6	Inga osteofyter.
		1	10,7	Inga synliga osteofyter. Ålder: Epifyser är fullständigt fusionerad.
		1	5,7	Inga osteofyter. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
		1	5,6	Inga osteofyter. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
		1	4,2	Inga osteofyter. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
		1	5,7	
		1	7,3	Inga synliga osteofyter. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
	X	1	7,8	Inga synliga osteofyter. Kraftig ligamentum flavum.
	X	1	8,6	Inga synliga osteofyter. Kraftig ligamentum flavum.
		1	3,6	Inga synliga osteofyter.
		1	4,5	Inga synliga osteofyter.
	X	1	5,1	Inga synliga osteofyter. Mild ligamentum flavum. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
		1	5,5	Inga synliga osteofyter. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
	X	1	5,0	Inga synliga osteofyter. Måttlig ligamentum flavum. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
	X	1	5,8	Inga synliga osteofyter. Mild ligamentum flavum. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
		1	8,6	Inga synliga osteofyter. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
		1	10,7	Inga synliga osteofyter. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
	X	1	12,0	Inga synliga osteofyter. Mild ligamentum flavum. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
		1	14,3	Inga synliga osteofyter. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
	X	1	9,0	Inga synliga osteofyter. Kraftig ligamentum flavum. Ålder: Epifyseringar fullständigt fusionerade.
		1	48,8	
		1	16,9	
		1	11,9	
		1	28,0	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
		1	31,9	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
		1	r	Ålder: Proximal epifyser är fullständigt fusionerad. Kön: Caputs vertikala diameter: 51,51 mm (Bass 1995). Kroppslängdsmått: GL: 36,6 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970).
		1	37,7	

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
18	Strålben	Radius	Sin	1	2	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år			
18	1:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:I manus	Sin	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5, 6				
18	2:a grundfalangen (hand)	Phalanx 1:II manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
18	3:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:III manus	Sin	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5, 6				
18	4:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:IV manus	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
18	5:e grundfalangen (hand)	Phalanx 1:V manus		1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
18	Höftben	Os coxae	Sin	1	1	Fragment	Os ilium, del av os ischii	45 - 59 år	♂		
18	Lårben	Femur	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5	≥16 år			
18	Skenben	Tibia	Dx	1	1	Defekt	2, 3, 4, 5, 6	≥16 år			
18	Vadben	Fibula	Dx	1	1	Fragment	4, 5, 6	≥17 år			
18	Vadben	Fibula	Sin	1	2	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år			
18	4:e mellanfotsbenet	Metatarsus IV	Sin	1	1	Fragment	1, 2				
18	5:e mellanfotsbenet	Metatarsus V	Sin	1	1	Fragment	1, 2				
18	TOTALT	TOTALT		47	126			45 - 59 år	♂	183 cm	
19	Skalle	Calvarium	N/A	24	32	Fragment		Suturer 50 - 60 år	♀?		
19	Underkäke	Mandibula	N/A	1	1	Defekt		≥45 år	Tvetydig		
19	Sköldbrösk	Cartilago thyroidea	N/A	1	1	Fragment		≥40 år			
19	Tungben	Os hyoideum	N/A	1	3	Intakt					
19	Ringkota	Atlas	N/A	1	1	Intakt					
19	Tappkota	Axis	N/A	1	1	Intakt		≥18 år			
19	3:e halskotan	Vertebra cervicalis 3	N/A	1	1	Intakt		≥50 år			
19	4:e halskotan	Vertebra cervicalis 4	N/A	1	1	Intakt		≥50 år			
19	5:e halskotan	Vertebra cervicalis 5	N/A	1	1	Defekt		≥40 år			
19	6:e halskotan	Vertebra cervicalis 6	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
19	7:e halskotan	Vertebra cervicalis 7	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
19	1:a bröstkotan	Vertebra thoracalis 1	N/A	1	1	Fragment	Arcus				
19	12:e bröstkotan	Vertebra thoracalis 12				Fragment	Del av arcus				
19	1:a ländkotan	Vertebra lumbalis 1				Fragment	Del av arcus				
19	2:a ländkotan	Vertebra lumbalis 2				Fragment	Del av arcus				
19	3:e ländkotan	Vertebra lumbalis 3	N/A	1	1	Fragment	Del av arcus				
19	4:e ländkotan	Vertebra lumbalis 4	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
19	5:e ländkotan	Vertebra lumbalis 5	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
19	Nyckelben	Clavicula	Dx	1	1	Fragment					
19	Skulderblad	Scapula	Dx	1	1	Fragment	Cav glen, acromion	≥16 år			
19	Skulderblad	Scapula	Sin	1	1	Fragment					
19	Överarmsben	Humerus	Dx	1	2	Fragment	3, 4, 5,				
19	Överarmsben	Humerus	Sin	1	1	Fragment	2, 3, 4, 5	≥16 år			
19	Armbågsben	Ulna	Dx	1	1	Fragment	2, 3, 4				
19	Armbågsben	Ulna	Sin	1	1	Fragment	2, 3, 4, 5				
19	Strålben	Radius	Dx	1	5	Fragment	Diaphysfragment				
19	Strålben	Radius	Sin	1	1	Fragment	2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
19	2:a mellanhandsbenet	Metacarpus II	Dx	1	2	Fragment	Komplett	≥12 år			

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
		1	30,6	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	1,8	
		1	3,3	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2,2	
		1	1,6	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1,7	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	125,3	Kön: Incisura ischiadica major: 4, Arc composé: ♂. Ålder: Crista iliaca är fullständigt fusionerad, facies auricularis: Fas 6-7 (Lovejoy et al 1985).
		1	234,6	Ålder: Ledkulan är fullständigt fusionerad.
	X	1	112,5	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad. En läkt fraktur (inkomplett, spricka) anteriort strax ovanför mitten av diafysen. Sannolikt orsakat av ett kraftigt slag mot smalbenet. Inga tecken på inflammation.
		1	12,8	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	53,4	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	2,8	
		1	4,3	
		1	1496,6	
	X	1	338,4	Den högra halvan av skallen är i stort sett intakt. Den vänstra delen av överkäken och det vänstra okbenet saknas. Resten av skallen är komplett, men fragmenterad. Samtliga tänder i den högra delen av överkäken och framtänderna och hörntanden i den vänstra delen av överkäken har förlorats ante mortem och alveolerna är helt förslutna. Resten av överkäken saknas. Ålderbedömning suturer (Meindl & Lovejoy 1985); Hjässömmar: 35-60 år (m=48,8 år), Tinningsömmar: 49-65 år (m=56,2 år). Förhållandet mellan tabula externa, tabula interna och diploë tyder på en dödsålder äldre än 50 år. Även förlusten av samtliga tänder tyder på en hög dödsålder. Könbedömning: Protuberantia occipitalis externa: 1, Proc. mastoideus: 1, M. supraorbitalis: 4. Överkäken är färgad grön och i munnen påträffades ett mynt. På högra sidans tinningsben finns det hår bevarat.
	X	1	33,4	Alla tänder förutom P1 dx, C dx, I2 sin och C sin har förlorats ante mortem och alveolerna är fullständigt ihopslutna. De kvarvarande tänder uppvisar kraftigt tandstenbildning och kraftig alveolresorption. Käken är grönfärgad och har hår bevarat på höger sida. Ålder: Tandslitage på de kvarvarande tänderna tyder på en dödsålder äldre än 45 år. Även den omfattande tandlossningen tyder på en hög dödsålder. Könbedömning: Trigonum mandibulae: 5, Angulus mandibulae: ♀.
		1	0,3	Ålder: Struphuvudets sköldbrusk förbenas normalt mellan 40 och 50 års ålder.
		1	0,4	Cornua majora har inte fusionerat med corpus.
	X	1	4,7	En fraktur mitt på arcus posterior. Denna uppvisar spår av läkning men kotbågen har inte läkt ihop. Inga osteofyter.
		1	10,6	Fast på kotan sitter bevarat hår. Inga spår av osteofyter. Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad.
	X	1	3,7	Mild porositet (osteoporosis) caudalt på kotkroppen och mild osteofytbildning cranialt på kotkroppen. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Förekomsten av osteoporosis tyder på en hög dödsålder.
	X	1	4,2	Mild porositet (osteoporosis) caudalt på kotkroppen och mild osteofytbildning cranialt på kotkroppen. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Förekomsten av osteoporosis tyder på en hög dödsålder.
	X	1	3,7	Kraftigt osteofytbildning cranialt och caudalt på kotkroppen. Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Den kraftiga osteofytbildningen tyder på en dödsålder över 40 år.
		1	2,5	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
		1	1,9	Inga synliga osteofyter.
		1	2,7	Inga synliga osteofyter.
		1	2,1	
		1	2,7	
	X	1	3,7	Kraftig porositet på facies articularis inferior dx. Övriga leder saknas.
		1	4,7	Inga synliga osteofyter.
		1	7,9	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
		1	5,8	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
		1	6,4	
		1	21,2	Ålder: Subcoracoid/cavitas glenoidalis är fullständigt fusionerade.
		1	3,6	
		1	23,7	
		1	36,2	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	19,5	
		1	15,3	
		1	7,1	
		1	13,1	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2,5	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
19	Höftben	Os coxae	Dx	1	1	Fragment	Acetabelum		♀		
19	Höftben	Os coxae	Sin	1	1	Fragment	Acetabelum		♀		
19	Lårben	Femur	Dx	1	1	Fragment	1	≥14 år			
19	Lårben	Femur	Sin	1	1	Fragment	1, 2, 3	≥14 år	♀?		
19	TOTALT	TOTALT		52	68			50 - 60 år	♀		
21	Skalle	Calvarium	N/A	8	30	Fragment		31 - 65 år	♀		
21	Underkäke	Mandibula	N/A	1	9	Fragment	Fragment av corpus		♀		
21	Ringkotan	Atlas	N/A	1	1	Fragment					
21	Tappkotan	Axis	N/A	1	1	Defekt		≥18 år			
21	Överarmsben	Humerus	Sin	1	1	Fragment	Diafysfragment				
21	Höftben	Os coxae	Sin	1	2	Fragment	Fragment av acetabulum				
21	Lårben	Femur	Dx	1	7	Fragment	Distal led, diafysfragment,	≥17 år			
21	Lårben	Femur	Sin	1	9	Fragment	3, 4, 5, 6, fragment av caput	≥17 år			
21	Skenben	Tibia	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥18 år		156,90 ± 4,15 cm	
21	Skenben	Tibia	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥18 år			
21	Vadben	Fibula	Dx	1	4	Fragment	3, 4, 5, 6	≥15 år			
21	Vadben	Fibula	Sin	1	3	Fragment	3, 4, 5, 6	≥15 år			
21	Hälben	Calcaneus	Dx	1	1	Defekt		≥14 år			
21	Språngben	Talus	Dx	1	1	Defekt					
21	TOTALT	TOTALT		21	71			31 - 65 år	♀	157 cm	
22	Skalle	Calvarium	N/A	6	41	Fragment		35 - 64 år	Tvetydig		
22	Underkäke	Mandibula	N/A	1	1	Fragment		25 - 35 år			
22	Tappkota	Axis	N/A	1	1	Fragment	Dens				
22	Korsben	Sacrum	N/A	1	4	Fragment					
22	Överarmsben	Humerus	Sin	1	6	Fragment	Diafysfragment				
22	Höftben	Os coxae	Dx	1	2	Fragment	Acetabulum	≥15 år	♂?		
22	Höftben	Os coxae	Sin	1	1	Fragment	Acetabulum	≥15 år	♂?		
22	Lårben	Femur	Dx	1	1	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år			
22	Lårben	Femur	Sin	1	2	Komplett	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år	♂?	168,51 ± 3,27 cm	
22	TOTALT	TOTALT		14	59			35 - 45 år	♂?	169 cm	
23	Skalle	Calvarium	N/A	4	25			≥50 år	♂?		
24	Skalle	Calvarium	N/A	8	2	Defekt		35 - 60 år	♀		
24	Underkäke	Mandibula	N/A	1	4	Fragment	Corpus		♀		
24	2:a ländkotan	Vertebra lumbalis 2	N/A	1	1	Fragment	Del av corpus	≥18 år			
24	3:e ländkotan	Vertebra lumbalis 3	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			
24	4:e ländkotan	Vertebra lumbalis 4	N/A	1	1	Defekt	Arcus, del av corpus	≥18 år			
24	5:e ländkotan	Vertebra lumbalis 5	N/A	1	1	Fragment	Arcus, del av corpus	≥18 år			
24	Revben	Costa	Dx	1	1	Fragment					
24	Revben	Costa	Sin	1	1	Fragment					
24	Skulderblad	Scapula	Dx	1	1	Fragment					
24	Skulderblad	Scapula	Sin	1	1	Fragment					

PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
	1	44,9	Kön: Incisura ischiadica major: 1, Arc composé: ♀, kraftig sulcus preauricularis.
	1	47,8	Kön: Incisura ischiadica major: 1, Arc composé: ♀, kraftig sulcus preauricularis.
	1	22,4	Ålder: Ledkulan är fullständigt fusionerade.
	1	109,8	Kön: Caputs största diameter (Bass 1995): 42,76 mm. Ålder: Ledkulan är fullständigt fusionerade.
	1	806,9	
	1	258,2	Delar av en skalle bestående av delar av os frontale, parietale (sin et dx), occipitale, temporale (sin et dx), sphenoidale samt ett liten fragment av maxilla (med två trasiga kindtänder). Ålderbedömning suturer (Meindl & Lovejoy 1985); Hjässömmar: 31-65 år (m=45,2 år). Könbedömning: Protuberantia occipitalis externa: 1, Processus mastoideus: 1
	1	11,6	Fragment av corpus inklusive en framtand. Kön: Trigonum mandibulae: 1
	1	3,0	
	1	3,7	Ålder: Epifysring är fullständigt fusionerad. Inga spår av osteofyter.
	1	7,3	
	1	4,5	
	1	61,5	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
	1	93,6	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
	1	90,5	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 33,3 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Sjøvold (1990).
	1	96,5	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
	1	18,5	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
	1	13,2	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
	1	14,2	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
	1	9,6	
	1	685,9	
	1	257,7	Del av skalle bestående av fragment av os frontale, parietale (sin et dx), occipitale, temporale (sin et dx). Kön: Processus mastoideus: 1. Kalottfragmentens tjocklek (m=5,70 mm) tyder på en trolig man. Ålder: Relation mellan tabula externa, tabula interna och diploë samt att suturenas utseende indikerar en dödsålder mellan 35 - 64 år.
	1	2,9	Litet fragment av underkakens högra sida med M1 och M2 på plats. Slitaget på M2 indikerar en dödsålder mellan 25-35 år (Brothwell 1981).
	1	0,8	
	1	4,4	
	1	5,3	
	1	19,3	Ålder: Acetabulum fullständigt fusionerad. Kön: incisura ischiadica major: 4
	1	19,0	Ålder: Acetabulum fullständigt fusionerad. Kön: incisura ischiadica major: 4
	1	131,5	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
	1	185,5	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 45,0 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970). Lårbenets längd tyder på att det rör sig om könstillhörigheten tveksam man.
	1	626,4	
	1	91,5	Fragment av os occipitale, parietale och temporale (sin et dx). Könbedömning: Processus mastoideus (dx): 4. Kalottfragmentens tjocklek (m=5,28 mm) samt kranieväggens tjocklek mellan protuberantia occipitalis externa och eminentia cruciformis (12,20 mm) tyder på en trolig man respektive allophys. Protuberantia occipitalis externa morfologiska utseende indikerar dock en kvinna (1). Ålder: Förhållandet mellan tabula externa, tabula interna och diploë indikerar en dödsålder mellan äldre än 50 år.
	1	456,6	Skalle som är intakt förutom att stort sett hela ansiktskraniet saknas. En litet fragment av överkaken finns dock. Åldersbedömning suturer (Meindl & Lovejoy 1985); Hjässömmar: 35 - 60 år (m=48,8 år). Könbedömning: Protuberantia occipitalis externa: 1, Proc. mastoideus: 1, M. supraorbitalis: 1, Glabella: 1.
	1	16,9	Kön: Trigonum mandibulae: 1
	1	5,9	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
	1	10,1	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
	1	9,1	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
	1	6,7	Ålder: Epifysringar är fullständigt fusionerade. Inga synliga osteofyter.
	1	1,9	
	1	0,3	
	1	5,4	
	1	6,3	

GRAV	BENELEMENT	BENELEMENT	SIDA	MNE	NISP	FRAGM	Elementdel	ÅLDER	KÖN	KROPPS-LÄNGD	
24	Överarmsben	Humerus	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥16 år			
24	Överarmsben	Humerus	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥16 år	♀		
24	Armbågsben	Ulna	Dx	1	2	Fragment	2, 3, 4				
24	Armbågsben	Ulna	Sin	1	1	Fragment	2, 3, 4				
24	Strålben	Radius	Dx	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4	≥13 år			
24	Strålben	Radius	Sin	1	1	Fragment	1, 2, 3, 4	≥13 år			
24	Hakbenet	Os hamatum	Dx	1	1	Fragment					
24	2:a mellanhandsbenet	Metacarpus II	Dx	1	1	Fragment	2, 3, 4, 5				
24	3:e mellanhandsbenet	Metacarpus III	Dx	1	1	Fragment	2, 3, 4, 5				
24	4:e mellanhandsbenet	Metacarpus IV	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
24	5:e mellanhandsbenet	Metacarpus V	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥12 år			
24	Höftben	Os coxae	Dx	1	1	Fragment	Acetabulum	≥14 år	♀?		
24	Höftben	Os coxae	Sin	1	1	Fragment	Acetabulum	≥14 år	♀?		
24	Lårben	Femur	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år		155,62 ± 3,72 cm	
24	Lårben	Femur	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥17 år		155,12 ± 3,72 cm	
24	Knäskål	Patella	Sin	1	1	Defekt					
24	Skenben	Tibia	Dx	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5, 5	≥18 år			
24	Skenben	Tibia	Sin	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥18 år			
24	Vadben	Fibula	Dx	1	2	Fragment	2, 3, 4, 5, 6	≥15 år			
24	Vadben	Fibula	Sin	1	1	Fragment	3, 4, 5, 6	≥15 år			
24	Hälben	Calcaneus	Dx	1	1	Defekt		≥14 år			
24	Hälben	Calcaneus	Sin	1	1	Defekt		≥14 år			
24	Språngbenet	Talus	Dx	1	1	Defekt					
24	Språngbenet	Talus	Sin	1	1	Defekt					
24	Båtbenet (fot)	Os naviculare	Dx	1	1	Fragment					
24	Båtbenet (fot)	Os naviculare	Sin	1	1	Defekt					
24	Tårningsbenet	Os cuboideum	Dx	1	1	Fragment					
24	Inre kilformade benet	Os cuneiforme mediale	Dx	1	1	Defekt					
24	Mellersta kilformade benet	Os cuneiforme intermedium	Dx	1	1	Defekt					
24	1:a mellanfotsbenet	Metatarsus I	Dx	1	1	Fragment	2, 3, 4, 5				
24	2:a mellanfotsbenet	Metatarsus II	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥11 år			
24	3:e mellanfotsbenet	Metatarsus III	Dx	1	1	Intakt	1, 2, 3, 4, 5, 6	≥11 år			
24	4:e mellanfotsbenet	Metatarsus IV	Sin	1	1	Defekt	1, 2, 3, 4, 5				
24	5:e mellanfotsbenet	Metatarsus V	Dx	1	1	Fragment	2, 3, 4				
24	5:e mellanfotsbenet	Metatarsus V	Sin	1	1	Fragment	2, 3, 5				
24	TOTALT	TOTALT		52	51			35 - 60 år	♀	155 cm	

	PAT	MNI	VIKT	KOMMENTARER
		1	44,4	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	59,8	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kön: Caputs vertikala diameter: 37,87 mm (Bass 1995).
		1	11,3	
		1	11,4	
		1	8,2	
		1	11,3	Ålder: Proximal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,2	
		1	1,4	
		1	1,9	
		1	0,9	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	0,9	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	31,4	Ålder: Acetabulum fullständigt fusionerad. Kön: incisura ischiadica major: 2
		1	32,8	Ålder: Acetabulum fullständigt fusionerad. Kön: incisura ischiadica major: 2
	X	1	185,6	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 41,1 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970). Osteofyter kring fovea capitis.
	X	1	234,6	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade. Kroppslängdsmått: GL: 40,9 cm. Formel för kroppslängdsberäkning från Trotter (1970). Osteofyter kring fovea capitis.
		1	3,4	
		1	102,8	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	119,0	Ålder: Samtliga epifyser är fullständigt fusionerade.
		1	12,7	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	7,4	Ålder: Distal epifys är fullständigt fusionerad.
		1	10,6	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	9,5	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	9,1	
		1	9,4	
		1	1,6	
		1	2,1	
		1	2,0	
		1	1,5	
		1	0,7	
		1	2,6	
		1	2,3	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	2,1	Ålder: Epifys är fullständigt fusionerad.
		1	1,5	
		1	1,5	
		1	1,3	
		1	1458,4	

Skelettmaterialet som redovisas i denna rapport framkom under september månad år 2012 i samband med en arkeologisk undersökning utförd av Jönköpings läns museum vid Bottnaryds kyrka, Bottnaryds socken, Jönköpings kommun och län (JLM dnr 213/2012).

Totalt har 19 gravlagda skelett analyserats osteologiskt. Samtliga individer var vuxna. Ålderssammansättningen var relativt jämn. Även könssammansättningen var jämn med 10 kvinnor, 8 män och en obestämd. De analyserade skelettens medelkroppslängd var för män ca 171 cm och för kvinnorna ca 160 cm.

Vid förundersökningen som gjordes i samband med utbyggnaden i Bottnaryds kyrka framkom ett antal äldre gravar. Skeletten fortsatte in under den stående kyrkan från 1669 och kunde således konstateras vara äldre än denna. Vid den efterföljande särskilda undersökningen framkom 25 gravlagda individer. Skeletten berättar om ålderskrämpor och sjukdomar. Mynt placerade vid munnen gav information om gravseder.